

EURÓPAI
BIZOTTSÁG

Brüsszel, 2019.1.30.
COM(2019) 22 final

ANNEXES 1 to 3

MELLÉKLETEK

a következőhöz:

Vitaanyag

Fenntartható Európa 2030-ra

I. MELLÉKLET A Juncker elnök vezette Bizottság hozzájárulása a fenntartható fejlődési célok megvalósításához

A 2030-ig tartó időszakra vonatkozó fenntartható fejlődési menetrend, amelyet az Egyesült Nemzetek Szervezete 2015. szeptember 25-én fogadott el, globális keretet határoz meg a fenntartható fejlődés 2030-ig történő megvalósítása érdekében. A menetrend 17 ambiciózus fenntartható fejlődési célt és 169 kapcsolódó célt tartalmaz, amelyek eléréséhez az országok és az érdekelt felek közreműködésére van szükség.

Az EU fontos szerepet játszott az Egyesült Nemzetek 2030-ig tartó időszakra vonatkozó fenntartható fejlődési menetrendjének kialakításában, és – a tagállamokkal együtt – elkötelezte magát amellett, hogy a megvalósítás terén is élen jár, mind az EU-n belüli intézkedések tekintetében, mind pedig más országok – különösen a leginkább rászorulókat – végrehajtási erőfeszítéseinek az Unió külső politikáin keresztül támogatása révén.

A fenntartható fejlődési célok fő aspektusai a Juncker elnök vezette Bizottság mind a 10 prioritásában megjelennek: munkahelyteremtés, növekedés és beruházások (1. prioritás); digitális egységes piac (2. prioritás); az energiaellátás biztonságának, megfizethetőségének és fenntarthatóságának javítása (3. prioritás); mélyebb és méltányosabb belső piac (4. prioritás); mélyebb és méltányosabb gazdasági és monetáris unió (5. prioritás); nyitott és méltányos kereskedelem (6. prioritás); jogérvényesülés és alapvető jogok (7. prioritás); migráció (8. prioritás); erőteljesebb globális szerepvállalás (9. prioritás); a demokratikus változás uniója (10. prioritás).

A Juncker elnök vezette Bizottság a megbízatásának 2014. novemberi kezdetétől fogva általánosan érvényesíti a fenntartható fejlődés célját a

kulcsfontosságú horizontális ütemtervekben, valamint az ágazati politikákban és kezdeményezésekben, felhasználva ehhez a jogalkotás minőségének javítására szolgáló eszközeit. A jogalkotási javaslatokat megelőző bizottsági hatásvizsgálatok mindegyike kiterjed a társadalmi, környezeti és gazdasági hatások elemzésére annak érdekében, hogy a döntéshozók megfelelően mérlegeljék és számításba vegyék a fenntartható fejlődéssel kapcsolatos szempontokat. Emellett az utóbbi időkben létrejött összes uniós kereskedelmi megállapodás tartalmaz egy olyan fejezetet, amely a fenntartható fejlődésre vonatkozik, és célja a fenntartható növekedés és fejlődés, valamint a mindenki számára hozzáférhető tisztességes munka előmozdítása.

A Juncker elnök vezette Bizottság számos igen fontos kezdeményezést indított útjára, amelyek a fenntartható európai jövőt szolgáló programok új generációjának kiindulópontját képezik. E kezdeményezések közé tartozik többek között a szociális jogok európai pillére, a fejlesztéspolitikáról szóló európai konszenzus, a kül- és biztonságpolitikára vonatkozó globális stratégia, a mindenki számára előnyös kereskedelem értékalapú stratégiája, a nemek közötti egyenlőségre vonatkozó stratégiai kötelezettségvállalás, az európai oktatási térség, a körforgásos gazdaságról szóló csomag, a mobilitási csomag, a tiszta energiáról szóló csomag, a kék növekedés stratégiája, az európai beruházási terv, a fenntarthatósági finanszírozásra vonatkozó cselekvési terv, a városfejlesztési menetrend, a természetvédelmi cselekvési terv és még sorolhatnánk. A Bizottság továbbá javasolta az uniós finanszírozás és a jogállamiság közötti kapcsolat

megerősítését, az összes uniós társfinanszírozású kutatási és innovációs tevékenység környezeti és társadalmi hatásainak értékelését, valamint ambiciózusabb célkitűzés elfogadását a jövőbeli uniós költségvetés éghajlatváltozási kiadásai tekintetében. Nemrég pedig a Bizottság előterjesztette a 2050-ig megvalósítandó virágzó, modern, versenyképes és klímasemleges gazdaság hosszú távú uniós stratégiai jövőképét, amely előkészíti az európai gazdaság szerkezetátalakulását, és a klímasemlegesség elérésével egyidejűleg ösztönözi a növekedést és a foglalkoztatást. Ehhez a kutatás és az innováció terén áttörést jelentő megoldásokra és beruházásokra van szükség.

E dokumentum áttekinti, hogyan járul hozzá a Juncker elnök vezette Bizottság az Egyesült Nemzetek 2030-ig tartó időszakra vonatkozó fenntartható fejlődési menetrendjének megvalósításához. Először

felvázolja a legfontosabb kiemelt szakpolitikai szempontokat, majd felsorolja az egyes fenntartható fejlődési célokkal kapcsolatban tett különböző intézkedéseket.

Bár e melléklet a Juncker elnök vezette Bizottság kezdeményezéseire összpontosít, magától érthetően e Bizottság hivatalba lépését megelőzően is már számos olyan uniós szakpolitika volt hatályban, amely elősegíti a fenntartható fejlődési célok megvalósítását. Az Európai Unió Alapjogi Chartája, a 2020-ig érvényes uniós biodiverzitási stratégia, a tiszta levegőre vonatkozó csomag, a vállalati társadalmi felelősségvállalásra vonatkozó stratégia folyamatos végrehajtása, az európai egészségbiztosítási kártya, a peszticidek fenntartható használatára vonatkozó szabályok és a dohánytermékekre vonatkozó uniós szabályok – mindez csak néhány példa a sok közül.

Kiemelt szakpolitikai szempontok

A szociális jogok európai pillére

A szociális jogok európai pillére (2017. november) 20 olyan alapelvet rögzít, amely közvetlenül arra irányul, hogy előmozdítsa Európában a jobb munka- és életkörülmények felé tartó konvergenciát. Elősegíti a szegénység annak valamennyi dimenziójára kiterjedő kezelését és a méltányos, megfelelő és fenntartható szociális védőháló fenntartását. Támogatja az esélyegyenlőséget és a munkaerőpiacra való belépést, ezen belül a nemek közötti egyenlőséget és a tisztességes munkakörülményeket, valamint ösztönzi a társadalmi befogadást és védelmet. A pillér nyomon követését – más eszközökkel együtt – a pillért kísérő szociális eredménytábla segíti.

A szociális jogok európai pillérében rögzített elvek és jogok végrehajtása alapvető módon hozzájárul a fenntartható Európa kialakításához is azáltal, hogy aktívan támogatja a foglalkoztatás biztonságát és a tisztességes életszínvonalat lehetővé tevő méltányos béreket, valamint elősegíti, hogy az emberek elsajátítsák a 21. században szükséges készségeket, amelyek révén elérhetővé válnak számukra a minőségi munkahelyek, és így ellensúlyozható a népesség elöregedésének a munkaerőpiacra és a szociális védelmi rendszerekre gyakorolt hatása. A szociális jogok európai pillére az innováció és a versenyképesség támogatásával párhuzamosan mozdítja elő a társadalmi méltányosságot, az esélyegyenlőséget, a társadalmi párbeszédet és a jó minőségű ápolási-gondozási szolgáltatásokhoz – ezen belül a mindenki számára elérhető, megfizethető és jó minőségű egészségügyi ellátáshoz, a gyermekgondozáshoz, a tartós ápoláshoz, a lakhatási támogatáshoz és más alapvető szolgáltatásokhoz – való hozzáférést.

A nemek közötti egyenlőségre vonatkozó uniós fellépés

A Bizottság 2015-ben elfogadta a „Stratégiai szerepvállalás a nemek közötti egyenlőségért (2016–2019)” című dokumentumot. A Bizottság e keret alapján folytatja a nemek közötti egyenlőségre és a nők társadalmi szerepvállalásának növelésére irányuló munkáját. A szociális jogok európai pillére megerősítette azon uniós elkötelezettséget, hogy minden területen elő kell mozdítani az egyenlő bánásmódot és esélyegyenlőséget a férfiak és a nők között. 2017-ben a Bizottság a munka és a magánélet közötti egyensúly megteremtését célzó átfogó csomagot terjesztett elő, amely a nők jelentősebb munkaerőpiaci részvételét ösztönző jogalkotási és szakpolitikai intézkedéseket foglalt magában.

A nemek közötti egyenlőségre vonatkozó uniós cselekvési terv (2016–2020) biztosítja az uniós keretet ahhoz, hogy a harmadik országokhoz fűződő külkapcsolatainkban, továbbá a nemzetközi fórumokon és programokban is elősegítsük a nemek közötti egyenlőséget, valamint a nők és a lányok önrendelkezését. Az EU a nemek közötti egyenlőségre vonatkozó cselekvési tervét a felülvizsgált európai szomszédságpolitika és az uniós fejlesztéspolitika révén valósítja meg a gyakorlatban.

Az EU ifjúsági stratégiája

2018 májusában a Bizottság „A fiatalok bevonása, összekapcsolása és felelősségvállalásának ösztönzése” című közleményében bemutatta az EU új ifjúsági stratégiájára irányuló elképzeléseit, és e stratégiát a Tanács 2018 novemberében jóváhagyta. A fiatalokkal kapcsolatos együttműködés 2019–2027-es időszakra vonatkozó új kerete arra irányul, hogy

közelebb hozza az EU-t a fiatalokhoz, és elősegítse a számukra fontos kérdések kezelését. Az EU új ifjúsági stratégiájának célja, hogy ösztönözze a fiatalok polgári és demokratikus életben való részvételét (bevonás); kapcsolatokat hozzon létre a fiatalok között az Unión belül és azon kívül is az önkéntes tevékenység, a külföldi tanulási lehetőségek, a szolidaritás és kultúrák közötti megértés elősegítése érdekében (összekapcsolás); továbbá támogassa a fiatalok felelősségvállalását azáltal, hogy ösztönzi az ifjúsági munkára irányuló innovációt, valamint az ifjúsági munka minőségét és elismerését (a felelősségvállalás ösztönzése). A stratégia céljainak megvalósítása érdekében javasolt eszközök közé tartozik a megújított ifjúsági párbeszéd, a nemzeti tevékenységek tervezőinek alkalmazása, valamint a Tanács 2019–2020-ra vonatkozó ifjúsági munkaterve.

A Bizottság az ifjúsági foglalkoztatás fellendítéséhez is segítséget nyújt az európai tagállamoknak. Évente több mint 3,5 millió olyan fiatal kap állásra, további oktatásra, szakmai gyakorlatra vagy tanulószereződéses gyakorlati képzésre vonatkozó ajánlatot, akit az ifjúsági garancia keretében nyilvántartásba vettek.

Az uniós finanszírozás és a jogállamiság tiszteletben tartása közötti kapcsolat

A 2021–2027 közötti időszakra vonatkozó, következő többéves európai költségvetésre irányuló bizottsági javaslat olyan költségvetésre irányul, amelyet a jólét, a fenntarthatóság, a szolidaritás és a biztonság elvei vezérelnek.

A javaslat tartalmaz egy olyan új mechanizmust is, amelynek célja az uniós finanszírozás és a jogállamiság közötti kapcsolat megerősítése. Amennyiben egy tagállamban a jogállamiság tekintetében általános jellegű hiányosságok jelentkeznek, az súlyos következményekkel járhat a hatékony és eredményes pénzgazdálkodásra, valamint az uniós finanszírozás hatékonyságára nézve. Nem szankcionálási mechanizmusról van szó, hanem olyan költségvetési eszközről, amely – a jogállamiság ösztönzése mellett – lehetővé teszi az uniós költségvetés védelmét, továbbá biztosítja a hatékony és eredményes pénzgazdálkodást.

Az európai beruházási terv / a Juncker-terv

A globális gazdasági és pénzügyi válságot követően az EU-ban alacsony volt a beruházások szintje. Az európai beruházási terv – más néven a Juncker-terv – célja az, hogy felszámolja a beruházások útjában álló akadályokat, nagyobb láthatóságot biztosítson a beruházási projekteknek, és technikai segítséget nyújtson a megvalósításukhoz, valamint gondoskodjon a pénzügyi források átgondoltabb felhasználásáról.

2018 júliusában a Juncker-terv alapján létrejött Európai Stratégiai Beruházási Alap (ESBA) elérte eredeti, 315 milliárd EUR összegű beruházási célját, 2015-től 2018 decemberéig pedig összesen 371 milliárd EUR értékben mozgósított további beruházásokat az EU egész területén. Eddig több mint 750 000 munkahely létrejöttét támogatta, és a létrejött munkahelyek száma 2020-ra várhatóan eléri az 1,4 milliót. Több mint 850 000 kis- és középvállalkozás (kkv) részesül a finanszírozáshoz való jobb hozzáférés előnyeiből. Az Európai Stratégiai Beruházási Alap infrastrukturális és innovációs támogatási keretéből nyújtott finanszírozás legalább 40 %-a olyan projektelemeket támogat, amelyek az éghajlat-politikai fellépésről szóló Párizsi Megállapodással összhangban hozzájárulnak az éghajlat-politikához.

Horizont 2020 – az EU kutatási és innovációs programja

A Horizont 2020 az EU-n belüli és azon kívüli tudományos, technológiai és innovációs együttműködés legnagyobb szabású programja a világon.

A Horizont 2020 nevet viselő jelenlegi kutatási és innovációs keretprogram keretében hét év folyamán (2014–2020) összesen közel 77 milliárd EUR összegű finanszírozás áll rendelkezésre, ami további beruházásokat fog magával vonni a magán- és az állami szektorból egyaránt. E költségvetés több mint 60 %-a a fenntartható fejlődésre irányuló beruházásokat céloz. Európai horizont elnevezésű utódprogramja tekintetében a Bizottság még ennél is jelentősebb költségvetést javasolt.

A Horizont 2020 célja az intelligens, fenntartható és inkluzív gazdasági növekedés megvalósítása. Azt kívánja biztosítani, hogy az EU olyan világszínvonalú tudományos és technológiai eredményeket érjen el, amelyek a gazdaság, a társadalom és a környezet számára egyaránt előnyösek, továbbá felszámolja az innovációt gátló akadályokat, valamint megkönnyítse, hogy az állami és magánszektor együttműködjön és megoldást találjon a társadalmunk előtt álló nagy kihívásokra.

A fenntartható növekedés finanszírozása

Mivel bolygónk egyre inkább szembesül az éghajlatváltozásból és az erőforrások kimerüléséből adódó kiszámíthatatlan következményekkel, sürgős intézkedéseket kell tenni a fenntarthatóbb modellhez való alkalmazkodás érdekében. A becslések szerint évente mintegy 180 milliárd EUR értékű további beruházás szükséges ahhoz, hogy megvalósítsuk az EU Párizsban vállalt, 2030-ra szóló célkitűzéseit, többek között az üvegházhatásúgáz-kibocsátás 40 %-os csökkentését.

Ezért 2018 márciusában a Bizottság elfogadta a fenntarthatósági finanszírozásra vonatkozó cselekvési tervet annak érdekében, hogy megerősítse a finanszírozás szerepét a jól teljesítő, környezeti és társadalmi célokat is megvalósító gazdaság kialakításában. Ezáltal az EU lehetővé teszi, hogy a pénzügyi szektor teljes súlyával a fenntartható fejlődési célok megvalósítása mögé álljon.

#SustainableFinanceEU

A körforgásos gazdaságra vonatkozó cselekvési terv

A körforgásos gazdaságban a termékek, anyagok és erőforrások értéke a lehető leghosszabb ideig fennmarad a gazdaságban, és minimálisra csökken a keletkező hulladék (például az élelmiszer-, műanyag és tengeri hulladék) mennyisége. A körforgásos gazdaság szélesebb körű előnyei közé tartozik az új versenyelőnyök kialakítása, valamint a szűkös erőforrásokra való rászorultság, az energiafogyasztás és a szén-dioxid-kibocsátási szintek csökkentése.

A Bizottság által a körforgásos gazdaságra vonatkozó cselekvési terv 2015-ös elfogadása óta megvalósított intézkedések az értéklánc minden egyes állomásán támogatják a körforgásos gazdaságot. A körforgásos gazdaságról szóló csomaggal az EU egyértelműen jelzi a gazdasági szereplők és a társadalom számára a követendő irányt. Az uniós szintű intézkedésekkel ösztönözhetők a beruházások, egyenlő versenyfeltételek hozhatók létre, és felszámolhatók az egységes piacon meglévő akadályok.

Tiszta bolygót mindenkinek – a 2050-ig megvalósítandó virágzó, modern, versenyképes és klímasemleges gazdaság hosszú távú uniós stratégiai jövőképe

A 2050-ig megvalósítandó virágzó, modern, versenyképes és klímasemleges gazdaság hosszú távú uniós stratégiai jövőképe, amelyet a Bizottság 2018 novemberében fogadott el, megmutatja, hogyan tölthet be Európa vezető szerepet a klímasemlegesség megvalósításában az energiarendszer korszerűsítésével, a megvalósítható technológiai megoldásokba való befektetéssel, a polgárok szerepvállalásának elősegítésével, a kulcsfontosságú területeket – az iparpolitikát, a pénzügyeket, a körforgásos gazdaságot és a kutatást – érintő intézkedések összehangolásával, valamint az igazságos átmenet érdekében a társadalmi méltányosság és támogatás biztosításával. A jövőkép – a fenntartható fejlődési célokkal teljes mértékben összhangban – a klímasemleges Unió felé való átmenet stratégiai alapelemeire is kitér.

A hosszú távú jövőkép célja, hogy kijelölje az uniós éghajlat-politika irányvonalát, és mélyreható vitát indítson arról, hogy hogyan készüljön fel az EU a 2050-ig tartó időszakra, annak érdekében, hogy 2020-ig ambiciózus hosszú távú uniós stratégiát nyújthasson be az ENSZ Éghajlatváltozási Keretegyezménye számára.

Az éghajlat-politikai fellépésről szóló Párizsi Megállapodás – a „Tiszta energiát mindenkinek” csomag

Európa fontos szerepet játszott abban, hogy Párizsban létrejött az első egyetemes, jogilag kötelező éghajlat-politikai egyezmény, amely globális cselekvési tervet határoz meg az éghajlatváltozás kezelése érdekében. Az EU vállalta, hogy az 1990-es szinthez képest 2030-ig legalább 40 %-kal csökkenti az üvegházhatásúgáz-kibocsátást.

Ez vezetett a „Tiszta energiát minden európainak” elnevezésű csomaghoz, amely a párizsi célkitűzések megvalósítása érdekében ösztönzi a tiszta energiára való átállást és az energiarendszer korszerűsítését.

A tiszta energiára való átállás és az éghajlatváltozás elleni küzdelem jelentős mértékben megváltoztatja majd az energiatermelést és -fogyasztást. Eltérő módon fog hatni a különböző ágazatokra és régiókra. A nagy szén-dioxid-kibocsátással járó üzleti modellek – mint például a szénbányászat – várhatóan kevésbé gazdaságossá válnak, és végül fokozatosan megszűnnek.

A Bizottság ezért a széntermelő régiókban élő polgárok előtt álló társadalmi és gazdasági kihívások kezelése érdekében célzott kezdeményezéseket indított. Ezek támogatást nyújtanak az átmeneti stratégiák kidolgozásához, a strukturális diverzifikációra irányuló konkrét projektekhez és a technológiai átálláshoz. A 12 tagállamban összesen 41 szénbányászati tevékenységet folytató régióra irányuló támogatási intézkedések célja, hogy lehetőségeket kovácsoljanak az átállásból, és ösztönözzék az innovációt, a beruházásokat és új készségeket.

Európa mozgásban

Az alacsony kibocsátású mobilitás stratégiáját követően a Bizottság 2017-ben és 2018-ban összesen három „Európa mozgásban” mobilitási csomagot fogadott el. Az „Európa mozgásban” olyan kezdeményezések széles körét foglalja magában, amelyek biztonságosabbá teszik a közlekedést; ösztönzik az útdíjak intelligens megállapítását; csökkentik a szén-dioxid-kibocsátást, a légszennyezést és a forgalmi torlódásokat; csökkentik a vállalkozások adminisztratív terheit; küzdenek az illegális foglalkoztatás ellen, valamint megfelelő feltételeket és pihenőidőt biztosítanak a munkavállalók számára. Ezen intézkedések hosszú távú előnyei messze túlmutatnak majd a közlekedési ágazaton, mivel előmozdítják a

növekedést és a munkahelyteremtést, erősítik a társadalmi méltányosságot, szélesítik a fogyasztók választási lehetőségeit, és Európát egyértelműen a kibocsátásmentesség felé vezető pályára állítják.

A legutóbbi „Európa mozgásban” csomag előremutató programot határozott meg, és célja, hogy minden európai polgár számára elérhetővé tegye a biztonságosabb közlekedés, a kevésbé szennyező járművek és a fejlettebb technológiai megoldások előnyeit, miközben támogatja az uniós ipar versenyképességét. E célból a kezdeményezések a következőket foglalták magukban: a közúti közlekedésbiztonság jövőjére vonatkozó, a járművek és az infrastruktúra biztonságával kapcsolatos intézkedéseket tartalmazó integrált szakpolitika; a nehézgépjárművekre vonatkozó legelső CO₂-szabványok; az európai akkumulátorfejlesztésre és -gyártásra vonatkozó stratégiai cselekvési terv; valamint az összekapcsolt és automatizált mobilitásra vonatkozó előretekinthető stratégia.

A műanyagokkal kapcsolatos uniós stratégia

Az egészséges óceánok létezésünk elengedhetetlen feltételét képezik. A világ népességének mintegy 40 %-a számára alapvető élelmiszer- és jövedelemforrást jelentenek. Az éghajlatot, a vizet és az oxigént végső soron mind a tenger biztosítja és szabályozza.

Az EU nemzetközi óceánpolitikai irányítási menetrendje átfogó keretet hozott létre a nemzetközi óceánpolitikai irányítás megerősítésére a biztonságos, védett, tiszta, jogszerűen és fenntarthatóan kezelt óceánok biztosítása érdekében. Az óceánpolitikai irányítási menetrend egyik intézkedése a tengeri hulladék elleni küzdelem volt.

2018 májusában a Bizottság új uniós szintű szabályokat javasolt az Európa tengerpartjain és tengerein leggyakrabban előforduló 10 egyszer használatos műanyagtermékre, valamint az elvesztett és hátrahagyott halászeszközökre vonatkozóan. Ezek a termékek együtt az összes tengeri hulladék 70 %-át teszik ki.

A műanyagokkal kapcsolatos egyéb kezdeményezések közé olyan intézkedések tartoznak, amelyek a szemetelés megelőzésére, a műanyagok körforgásos gazdaságának kialakítására, a tengeri hulladékok tengeri forrásainak kezelésére, valamint a tengeri hulladék jobb megismerésére és nyomon követésére irányulnak.

Uniós cselekvési terv a természetért, az emberekért és a gazdaságért

A madárvédelmi és az élőhelyvédelmi jogszabályok az EU kiemelt környezetvédelmi kezdeményezései. Ezek a jogszabályok létrehozták a világ legnagyobb összehangolt hálózatát olyan nagy biodiverzitású védett területekből (ez a Natura 2000 hálózat), amelyek a víztisztítás, a szén-dioxid-tárolás, a beporzás vagy a turizmus (azaz az ökoszisztéma-szolgáltatások) révén az uniós GDP 1,7–2,5%-ának megfelelő mértékben járulnak hozzá az EU gazdaságához.

2017 áprilisában a Bizottság elfogadta a „Cselekvési terv a természetért, az emberekért és a gazdaságért” című közleményt, amelynek célja, hogy biztosítsa a jogszabályok teljes körű helyszíni végrehajtását, és az uniós polgárok és a gazdaság javát szolgálva fejlessze a természet védelmét.

A cselekvési terv szerint 2019-ig 15 fő intézkedést kell végrehajtani négy fő prioritás mentén: hatékonyabb iránymutatás és az ismeretek bővítése a társadalmi-gazdasági tevékenységekkel való jobb összhang biztosítása érdekében; a hálózat teljes körű kiépítése és hatékony

irányításának biztosítása; a „Natura 2000” hálózatba történő beruházások fokozása és a finanszírozás növelése; a polgárok, az érdekelt felek és a helyi közösségek bevonása.

Uniós városfejlesztési menetrend

Napjaink számos gazdasági, környezeti és társadalmi kihívásának középpontjában az európai városok állnak. Az EU polgárainak több mint 70 %-a városi területen él, és az EU GDP-jének 85 %-át a városok termelik ki.

A 2016 májusában elindított uniós városfejlesztési menetrend döntő fontosságú annak biztosításában, hogy a városi területek az alacsony szén-dioxid-kibocsátású, ellenálló társadalomra való átállást elősegítő innovatív, fenntartható megoldások katalizátoraiként működjenek. A városfejlesztési menetrend a Bizottság, a tagállamok és az európai városok közös erőfeszítése annak érdekében, hogy megelőzzenek a szakpolitikák városi területekre gyakorolt hatását. Célja továbbá, hogy a katasztrófák és az éghajlattal kapcsolatos kockázatok megelőzése révén erősítse a városi környezet ellenálló képességét.

A városfejlesztési menetrendet olyan bizottsági kezdeményezések erősítik, amelyek helyi szinten mozdítják elő a hosszú távú energia- és éghajlat-politikai fellépéseket. Ezek közé tartozik például a **Polgármesterek Szövetsége**. A Polgármesterek Globális Klíma- és Energiaügyi Szövetségét 2016-ban hozták létre az említett uniós kezdeményezés alapján, amely a világ népességének 10,28 %-át kapcsolja össze egy olyan szövetségben, amely támogatja az éghajlatváltozás elleni küzdelmet és az alacsony kibocsátású társadalomra való átállást.

Európai készségfejlesztési program

Az új európai készségfejlesztési program révén Európa beruház az emberekbe, hogy azok magabiztosan nézhessenek szembe a jövő kihívásaival. A készségfejlesztési program 10 intézkedésének megvalósításával a Bizottság elősegíti, hogy az emberek megfelelő készségekkel rendelkezzenek ahhoz, hogy lépést tartsanak a társadalmi és munkaerőpiaci változásokkal. Az Unió emellett láthatóbbá és összehasonlíthatóbbá teszi a készségeket, továbbá összegyűjti az európai szakmákban és ágazatokban jelentkező készségigényekre vonatkozó információkat. A Bizottság emellett támogatta az európai országokat abban, hogy fokozzák az alapvető készségek terén hiányosságokkal küzdő felnőtteknek nyújtott támogatást. Kezdeményezések indultak annak érdekében, hogy felkészítsék az embereket a digitális forradalomra és a munka jövőjére. Végezetül a Bizottság létrehozta a Szakmai Készségek Európai Hetét, hogy felhívja a figyelmet a szakoktatás és -képzés által kínált számos lehetőségre. E sikeres éves kampányoknak köszönhetően 2016 óta fiatalok és felnőttek milliói felfedezhették fel, hogy a szakoktatás és -képzés az elsődleges vagy egyenértékű választási lehetőség.

Fenntartható uniós biogazdaság a gazdaság, a társadalom és a környezet közötti kapcsolat megerősítése érdekében

A korlátozott erőforrások világában élünk. A globális kihívások – az éghajlatváltozás, a talajromlás és az ökoszisztéma pusztulása, valamint a népesség növekedése – miatt olyan új módszereket kell keresnünk a biológiai erőforrások előállítására és fogyasztására, amelyek tiszteletben tartják bolygónk ökológiai tűrőképességének határait. 2,3 billió EUR értékű forgalmával és az uniós munkaerő 8,2 %-ának foglalkoztatásával a biogazdaság az uniós gazdaság kulcsfontosságú eleme.

Az aktualizált biogazdasági stratégia 14 olyan intézkedést fog indítani, amely elősegíti egy innovatívabb, erőforrás-hatékonyabb és versenyképesebb társadalom megvalósítását, összeegyeztetve az élelmezésbiztonságot a biológiai megújuló energiaforrások fenntartható használatával, és biztosítva a környezet védelmét. Megerősíti a bioalapú ágazatokat, és új technológiákat fejleszt ki annak érdekében, hogy értéket lehessen előállítani a biohulladékból, előnyökben részesüljenek a vidéki közösségek, és a biogazdaság az ökológiai tűrőképesség határain belül működjön.

Az EU kohéziós politikája

Az EU kohéziós politikája az EU elsődleges beruházási politikája, amelynek fő feladata a gazdasági, társadalmi és területi kohézió elérése a különböző régiók fejlettségi szintje közötti egyenlőtlenségek csökkentése révén. Ez az egyik leginkább átfogó és ágazatközi politika, amely hozzájárul a 17 fenntartható fejlődési cél túlnyomó részének vagy akár mindegyikének megvalósításához.

Emellett e politika végrehajtásának valamennyi szakaszában általánosan érvényesülnek az olyan kulcsfontosságú, horizontális alapelvek és célkitűzések, mint a fenntartható fejlődés, az egyenlőtlenségek felszámolása, a férfiak és nők közötti egyenlőség előmozdítása, a nemi dimenzió integrálása, valamint a megkülönböztetés elleni küzdelem. A partnerség elvének prioritásként kezelése biztosítja, hogy a nemzeti és szubnacionális szereplők részt vegyenek és felelősséget vállaljanak az uniós prioritások társfinanszírozott projektek révén történő megvalósításában.

Európai oktatási térség

Az EU arra törekszik, hogy 2025-ig létrehozza az európai oktatási térséget, amelyben *„semmilyen határ nem szab gátat a tanulásnak és a kutatásnak. Olyan kontinensről van szó, ahol általánosan elterjedt gyakorlat, hogy tanulás vagy munkavállalás céljából bárki másik tagállamba költözik, és az anyanyelven túl mindenki két másik nyelvet ismer. Olyan földrésről, ahol az emberek erős európai identitástudattal rendelkeznek, és tisztában vannak Európa kulturális örökségével és sokféleségével.”*

A szociális jogok európai pillérének első elvével összhangban a cél az, hogy mindenki számára hozzáférhető legyen az innovatív, inkluzív és egész életen át tartó tanulás. Az első konkrét intézkedések közé tartoznak a következők: az európai egyetemek fejlesztése; a felsőfokú vagy felső középfokú oktatásban szerzett képesítések és a külföldi tanulmányi időszakok valamennyi tagállamban való automatikus elismerése; a nyelvtanulás javítása; a magas színvonalú koragyermekkorai nevelés és gondozás előmozdítása; a kulcskompetenciák elsajátításának támogatása; valamint a digitális tanulás megerősítése.

Az élelmiszer-pazarlással és élelmiszer-veszteséggel foglalkozó uniós platform

Az EU-ban a becslések szerint az összes előállított élelmiszer 20 %-a vész el vagy válik hulladékká, miközben 43 millió ember minden második napon nem engedhet meg magának minőségi étkezést. Az EU teljes élelmiszer-hulladékának több mint fele a háztartásokban keletkezik, és 70 %-a a háztartásokból, az étkeztetési és a kiskereskedelmi ágazatból származik.

Nem határozható meg egyetlen ok és egyetlen ezt kezelő megoldás, mivel az élelmiszerlánc összetett és dinamikus rendszer. Az élelmiszer-pazarlás kezeléséhez a köz- és a magánszektor valamennyi kulcsszereplőjével együtt kell működni annak érdekében, hogy jobban meg lehessen határozni, mérni és értelmezni az élelmiszer-pazarlást, és megtalálni a megfelelő megoldásokat a kezelésére.

Az élelmiszer-pazarlással és élelmiszer-veszteséggel foglalkozó, 2016-ban létrehozott uniós platform a nemzetközi szervezeteket, a tagállamokat és az érdekelt feleket tömöríti a helyes gyakorlatok meghatározása és az élelmiszer-pazarlás megelőzése terén elért haladás előmozdítása érdekében. A platform támogatásával a Bizottság uniós iránymutatást fogadott el az élelmiszer-adományozás megkönnyítésére (2017), és a helyi szintű végrehajtás előmozdítása érdekében 3 éves uniós kísérleti projektet indított. 2018-ban uniós iránymutatást fogadtak el az olyan élelmiszerek állati takarmányozásra való hasznosítása céljából, amelyek biztonságosak, de már nem forgalmazhatók emberi fogyasztásra. A Bizottság aktívan vizsgálja azt is, hogy milyen módszerekkel javítható az ellátási láncban és a fogyasztók körében a fogyaszthatósági idő és a minőségmegőrzési idő alkalmazása és értelmezése annak érdekében, hogy csökkenjen az ezzel kapcsolatos élelmiszer-pazarlás.

Európai konszenzus a fejlesztéspolitikáról

2017-ben az EU és tagállamai elfogadták a fejlesztéspolitikáról szóló európai konszenzust. Ez határozza meg a fejlesztéspolitika közös jövőképét. A konszenzus megfelel a külső tevékenységek új keretének, és a fejlesztéspolitika jövőképét az Egyesült Nemzetek 2030-ig tartó időszakra vonatkozó menetrendjének és a fenntartható fejlődési céloknak megfelelően korszerűsíti. Előmozdítja továbbá az éghajlat-politikai fellépésről szóló Párizsi Megállapodásnak és a tisztas munká programjának összehangolt végrehajtását.

A fejlesztéspolitikáról szóló európai konszenzus az Egyesült Nemzetek 2030-ig tartó időszakra vonatkozó fenntartható fejlődési menetrendjét meghatározó öt kulcsfogalom („öt P) – emberek, bolygó, prosperitás, béke és partnerség („people, planet, prosperity, peace, partnership”) – köré épül. Elsődleges célkitűzés marad a szegénység felszámolása. A konszenzus integrálja a fenntartható fejlődés gazdasági, társadalmi és környezeti dimenzióit. A konszenzus megerősíti a külső politikák – így a humanitárius, fejlesztés- és kereskedelempolitika – és a béke és a biztonság fenntartására, valamint a migráció, a környezetvédelem és az éghajlatváltozás kezelésére irányuló politikák közötti alapvető kapcsolatot.

Egy új „Afrika–Európa szövetség” felé

Az EU Afrika első számú partnere a kereskedelem, a beruházások és a fejlesztés terén. 2017-ben Afrika árukereskedelmének 36 %-át az EU tette ki, az EU 2016-ban 291 milliárd EUR

értékű afrikai beruházási állománya a közvetlen külföldi befektetések 40 %-át képviselte Afrikában, és az Uniótól és annak tagállamaitól származott az Afrikának 2016-ban juttatott hivatalos fejlesztési támogatás 55 %-a, amelynek összege csak ebben az évben 23 milliárd EUR-t tett ki.

E partnerség magasabb szintre emelése érdekében a Bizottság 2018 szeptemberében elindította a fenntartható beruházásokra és munkahelyekre irányuló új Afrika–Európa szövetséget.

A szövetség kulcsfontosságú cselekvési területeket határoz meg az EU és afrikai partnerei számára a magánbefektetők vonzása, az üzleti környezet javítása, az oktatás és a készségek támogatása, valamint a kereskedelem fellendítése érdekében.

A szövetség kiegészíti a régóta fennálló politikai partnerséget, és olyan paradigmaváltást javasol, amely a donor-kedvezményezett kapcsolaton túllépve az egyenlők közötti szövetség felé mozdul el. A szövetség a 2017-ben rendezett 5. Afrikai Unió – Európai Unió csúcstalálkozón tett közös kötelezettségvállalásra épül, amely a beruházások, a munkahelyteremtés és a kereskedelem fellendítésére irányul.

„Afrikának kiegyensúlyozott partneri viszonyra, valódi partnerségre van szüksége. És nekünk, európaiaknak éppígy szükségünk van az afrikai szomszédjainkkal való partnerségre.”

Jean-Claude Juncker,
az Európai Bizottság elnöke
az Unió helyzetét értékelő 2018. évi beszéd

Az EU kül- és biztonságpolitikára vonatkozó globális stratégiája

A kül- és biztonságpolitikára vonatkozó globális stratégia meghatározza az EU globális szerepvállalásának jövőképét. A fenntartható fejlődési célok a stratégia végrehajtására irányuló erőfeszítések összességének horizontális dimenzióját képezik.

Az EU támogatja a békés és inkluzív társadalmak kiépítését. A civil és demokratikus tér jelenlegi szűkülésével összefüggésben az EU újból megerősítette, hogy világszerte feltétel nélkül támogatja a demokráciát, az emberi jogokat és a jó kormányzást.

Ez a kötelezettségvállalás többféle formában testesül meg – ide tartozik a politikai és szakpolitikai párbeszéd, valamint a demokrácia és az emberi jogok európai eszközén keresztül nyújtott pénzügyi támogatás. Az emberi jogokra és a demokráciára vonatkozó uniós cselekvési terv (2015–2019) keretét biztosít a harmadik országokkal folytatott politikákhoz. Az évek során az Unió egyre több harmadik országgal alakít ki emberi jogi párbeszédet, hogy továbbfejlessze az emberi jogokkal kapcsolatos együttműködést és javítsa a harmadik országok emberi jogi helyzetét, ideértve az igazságszolgáltatáshoz való jog érvényesítését is.

Ezen túlmenően az EU támogatást nyújt olyan programokhoz, amelyek célja az átlátható és elszámoltatható intézmények – parlamentek, bírói karok és büntetőszervek –, valamint a nemzeti emberi jogi intézmények megerősítése. Az EU arra is törekszik, hogy megerősítse a partnerországokban az instabil helyzetek kezelésére szolgáló ellenálló képességet, és támogatja a konfliktusmegelőzési és békeépítési kezdeményezéseket, többek között azáltal, hogy javítja a partnerországokban a biztonsági ágazat irányítását a válságok megelőzése és az emberi biztonság előmozdítása érdekében.

A mindenki számára előnyös kereskedelem: a felelősebb kereskedelem- és beruházáspolitikára felé

A jelenlegi gazdasági rendszer – amely lényege szerint globális és digitális – nemzetközi értékláncokra épül, amelyekben az áruk és szolgáltatások kereskedelme egyre inkább határokon átnyúló módon zajlik.

A Bizottság elismeri, hogy az EU kereskedelem- és beruházáspolitikájának meg kell felelnie korunk kihívásainak, és elő kell segítenie az elképzelések, a készségek és az innováció cseréjét. A Bizottság azt is elismeri, hogy a hatékony kereskedelempolitikának összhangban kell lennie a fenntartható fejlődéssel és a tágabb külső politikákkal, valamint az uniós belső politikák külső célkitűzéseivel, hogy azok kölcsönösen erősítsék egymást. A Bizottság hangsúlyozza, hogy a kereskedelemnek egyenlő versenyfeltételeket kell biztosítania, ugyanakkor elő kell mozdítania olyan alapvető elvek érvényesülését, mint amilyenek világ egészét nézve az emberi jogok, a tisztességes munka és a fenntartható fejlődés, vagy hazai viszonylatban a magas színvonalú szabályozás és közszolgáltatások.

„A mindenki számára előnyös kereskedelem: a felelősebb kereskedelem- és beruházáspolitikára felé” című közleményben meghatározott, értékeken alapuló stratégiában a Bizottság rámutat arra, hogy az uniós kereskedelempolitikának mindenki számára előnyösnek kell lennie: a kereskedelempolitikának növekedést, munkahelyeket és innovációt kell teremtenie, ugyanakkor az európai modell elveivel is összhangban kell állnia. Röviden: felelősséget kell vállalnia.

A következő többéves uniós költségvetés – a fenntarthatóság integrálásának eszköze

A 2021–2027 közötti időszakra vonatkozó, következő többéves európai költségvetésre irányuló bizottsági javaslat olyan költségvetést foglal magában, amelyet a jólét, a fenntarthatóság, a szolidaritás és a biztonság elvei vezérelnek. A fenntartható fejlődés a javaslatok középpontjában áll – átfogó prioritás, nem csupán egyetlen fejezet vagy program. A fenntarthatóságot számos program és kiadási eszköz mozdítja elő és érvényesíti. Néhány példa a következő többéves európai költségvetésre irányuló bizottsági javaslatokból:

- Az EU **külső fellépési eszközeinek** jelentős átalakítása az eszközök közötti nagyobb koherencia biztosítása, a méretgazdaságosság és a programok közötti szinergiák kiaknázása, valamint a folyamatok egyszerűsítése érdekében. Ennek köszönhetően az EU-nak jobb eszközök állnak majd rendelkezésére ahhoz, hogy megvalósítsa céljait és globális szinten érvényesítse érdekeit, politikáit és értékeit. A javasolt új **Szomszédsági, Fejlesztési és Nemzetközi Együttműködési Eszköz** közel 90 milliárd EUR költségvetéssel rendelkezik, és összhangban áll az Egyesült Nemzetek 2030-ig tartó időszakra szóló menetrendjével és annak fenntartható fejlődési céljaival. Az EU az új, 10,5 milliárd EUR értékű **Európai Békekeret** révén arra is törekszik, hogy fokozza a konfliktusok megelőzésére, a béketeremtésre és a nemzetközi biztonság megerősítésére irányuló képességét.
- A fenntartható fejlődésre való átállást támogató, áttörést jelentő megoldások soha nem látott mértékű beruházást igényelnek a kutatás és az innováció terén az **Európai horizont program, az eddigi legnagyobb uniós kutatási és innovációs program** révén, amelynek javasolt költségvetése 100 milliárd EUR.
- Ambiciózusabb cél meghatározása az **éghajlati szempontok** minden uniós programra kiterjedő érvényesítése tekintetében, az uniós kiadások 25 %-ában állapítva meg az éghajlat-politikai – ezen belül a tiszta energiára való átállással kapcsolatos – célok

elérésére fordítandó forrásokat. Ez a célkitűzés a javasolt **Európai horizont** kutatási és innovációs keretprogram teljes költségvetése esetében 35 %-ra emelkedik, mely programot a fenntartható fejlődési célokkal összhangban hoztak létre és alakítottak ki.

- A több mint 370 milliárd EUR összegű, azaz a 2021–2027 közötti időszakra szóló uniós szakpolitikák és kezdeményezések közül a legmagasabb költségvetéssel rendelkező **megreformált kohéziós politika**, amely jelentős további nemzeti és magánberuházásokat mozgósít majd. A javaslat középpontjában a fenntartható növekedés, a karbonszegény és körforgásos gazdaságra való átállás, a környezet- és erőforrás-hatékonyság, valamint a társadalmi befogadás áll. A megreformált kohéziós politika lehetővé teszi az EU számára, hogy teljesítse az éghajlat-politikai fellépésről szóló Párizsi Megállapodás célkitűzéseit, és segíteni fog a fenntartható fejlődési célok lokalizálásában, mivel e politika végrehajtása a régiókkal és a helyi hatóságokkal szoros együttműködésben történik. Az emberekbe való befektetés kulcsfontosságú prioritás lesz a **jövőbeli Európai Szociális Alap (ESZA+)** számára, amely 101 milliárd eurós javasolt költségvetéssel segíti a szociális jogok európai pillérének végrehajtását.
- Arra irányuló javaslat, hogy egy új, teljes mértékben integrált beruházási alap, az **InvestEU** segítse elő a kulcsfontosságú stratégiai beruházásokat, amelyek Európa jövőbeli jólétének, valamint a globális fenntartható fejlődési célok elérésében betöltött vezető szerepének zálogai. Az uniós költségvetésből származó 15,2 milliárd EUR hozzájárulással az InvestEU várhatóan több mint 650 milliárd EUR további beruházást mozgósít egész Európában.
- **Egyszerűsített, korszerűsített közös agrárpolitika** összesen 365 milliárd EUR költségvetéssel annak érdekében, hogy az Unióban élő 500 millió fogyasztó számára biztosított legyen a biztonságos, jó minőségű, megfizethető, tápláló és változatos élelmiszerekhez való hozzáférés. Az új közös agrárpolitika nagyobb hangsúlyt helyez a környezetre és az éghajlatra. A terület- és állattállomány-alapú támogatásban részesülő mezőgazdasági termelők mindegyikének meg kell majd felelnie az éghajlatváltozással, a vízzel, a talajjal, a biológiai sokféleséggel és a tájjal kapcsolatos követelményeknek, a közegészségügyi, a növényegészségügyi, valamint az állategészségügyi és állatjóléti előírások mellett.
- Megerősített **LIFE környezetvédelmi program** 5,5 milliárd EUR költségvetéssel a környezetvédelmet és az éghajlat-politikai fellépést támogató projektek számára, ezen belül új keret kifejezetten a tiszta energiára való átállás támogatására.
- Javaslat a jövőbeli **Erasmus program** költségvetésének 30 milliárd EUR összegre történő megkétszerezésére, hogy több európai polgár számára váljon lehetségessé, hogy külföldön tanuljon, képzésben vagy önkéntes tevékenységben vegyen részt, illetve szakmai tapasztalatot szerezzen.
- A 2021–2027 közötti időszakra szóló **Európai Hálózatfinanszírozási Eszköz program** célja intelligens, fenntartható, inkluzív, biztonságos és védett infrastruktúra kialakítása a közlekedési, energetikai és digitális ágazatban, 42,3 milliárd EUR összegű javasolt költségvetéssel. A program keretében ösztönzik majd a három ágazat közötti szinergiákat, a beruházásokat pedig egyszerűsítik a következetes támogathatósági kritériumok meghatározásával és láthatóságának növelésével. Az Európai Hálózatfinanszírozási Eszköz programból származó finanszírozás legalább 60 %-a hozzájárul majd az éghajlat-politikai fellépéshez.
- A digitális transzformáció fontos szerepet játszik a karbonszegény körforgásos gazdaság és társadalom felé való átmenetben, amelyre szükség van a fenntartható fejlődési célok

megvalósításához. Ezt segíti majd a javaslat szerint 9,2 milliárd EUR költségvetéssel rendelkező **Digitális Európa program**, például a nagy teljesítményű számítástechnika és a mesterséges intelligencia terén nyújtott nagyszabású kapacitások támogatása révén, amelyek új lehetőségeket kínálnak a fenntartható fejlődésre, többek között a CO₂-kibocsátás csökkentésére.

- Az egyszerűsített és célirányosabbá tett **Európai Tengerügyi és Halászati Alap**, amely összesen 6,14 milliárd EUR költségvetéssel támogatja a közös halászati politikát, az EU tengerpolitikáját és az óceánpolitikai irányítás területén vállalt nemzetközi kötelezettségeit, különösen az Egyesült Nemzetek 2030-ig tartó időszakra vonatkozó fenntartható fejlődési menetrendjével összefüggésben.

A Juncker elnök vezette Bizottság fenntartható fejlődési célokkal kapcsolatos fő kezdeményezései

1. fenntartható fejlődési cél: A szegénység felszámolása

- A szociális jogok európai pillére, szociális eredménytábla
- A gazdaság- és szociálpolitikai koordináció megerősített európai szemesztere
- Ajánlás a tartós munkanélküliségről
- Ajánlás a mindenkit megillető szociális védelemhez való hozzáférés biztosításáról
- A nemzeti romaintegrációs stratégiák uniós keretrendszere
- Európai akadálymentesítési irányelv
- Cselekvési terv a nemek közötti bérszakadék kezeléséről
- Az ellenállóképesség stratégiai megközelítése az EU külső tevékenységeiben
- Európai konszenzus a fejlesztéspolitikáról
- Cselekvési terv a 2015–2030-as időszakra szóló sendai katasztrófakockázat-csökkentési keretről
- Felülvizsgált európai szomszédságpolitika és uniós bővítési stratégia, nyugat-balkáni stratégia
- „A mindenki számára előnyös kereskedelem” elnevezésű stratégia
- A kereskedelemösztönző támogatásra vonatkozó aktualizált stratégia

2. fenntartható fejlődési cél: Az éhezés megszüntetése

- Közös agrárpolitika
- Közös halászati politika
- A körforgásos gazdaságra vonatkozó cselekvési terv
- Az élelmiszer-pazarlással és élelmiszer-vesztéssel foglalkozó, több érdekelt felet tömörítő platform
- Az ökológiai gazdálkodásra vonatkozó szabályok
- A fenntartható élelmiszer- és táplálkozási rendszerekre irányuló koherens kutatási és innovációs menetrend kidolgozását célzó „FOOD 2030” kezdeményezés
- Fenntartható biogazdaság Európa számára: a gazdaság, a társadalom és a környezet közötti kapcsolat megerősítése
- Európai konszenzus a fejlesztéspolitikáról
- Felülvizsgált európai szomszédságpolitika és uniós bővítési stratégia, nyugat-balkáni stratégia
- Az Afrika vidéki területeivel foglalkozó munkacsoport
- „A mindenki számára előnyös kereskedelem” elnevezésű stratégia

3. fenntartható fejlődési cél: Egészség és jóllét

- A szociális jogok európai pillére, szociális eredménytábla
- Az egészségügy helyzetének vizsgálata az uniós jelentéstételi ciklusban
- Az egészségügy és az ellátás digitális átalakítása: jobb egészségügyi ellátás és gondozás megfelelőbb és hatékonyabb módon történő biztosítása a polgárok szélesebb körének

- Egységes egészségügyi megközelítés szerinti európai cselekvési terv az antimikrobiális rezisztencia leküzdése érdekében
- A rákkeltő anyagokra és mutagénekre vonatkozó szabályok aktualizálása
- A védőoltással megelőzhető betegségekkel kapcsolatos uniós együttműködés
- Az egészségfejlesztéssel, a betegségmegelőzéssel és a nem fertőző betegségek kezelésével foglalkozó irányítócsoporthoz
- Az orvostechikai eszközökről szóló új szabályozás
- A légszennyezésre vonatkozó uniós normák és intézkedések érvényesítése annak érdekében, hogy a nemzeti, regionális és helyi szereplők segítséget kapjanak a légszennyezés elleni küzdelemhez
- Tiszta bolygót mindenkinek – a 2050-ig megvalósítandó virágzó, modern, versenyképes és klímasemleges gazdaság hosszú távú uniós stratégiai jövőképe
- A közúti közlekedésbiztonságról szóló stratégiai cselekvési terv
- Európai konszenzus a fejlesztéspolitikáról
- Kutatási partnerség Afrikával a HIV/AIDS, a tuberkulózis és más fertőző betegségek ellen
- Felülvizsgált európai szomszédságpolitika és uniós bővítési stratégia, nyugat-balkáni stratégia
- „A mindenki számára előnyös kereskedelem” elnevezésű stratégia

4. fenntartható fejlődési cél: Minőségi oktatás

- A szociális jogok európai pillére, szociális eredménytábla
- Az európai oktatási térség 2025-ig történő létrehozása
- Az EU megújított felsőoktatási programja
- Új európai készségfejlesztési program
- Ifjúsági stratégia(2019–2027)
- Digitális oktatási cselekvési terv
- Ajánlások a magas színvonalú koragyermekkori nevelést és gondozást biztosító rendszerekről; az oklevelek és a külföldi tanulmányi időszakok automatikus kölcsönös elismeréséről, a nyelvoktatás és -tanulás javításáról, a színvonalas és eredményes tanulószervezéses gyakorlati képzés európai keretrendszeréről, az egész életen át tartó tanuláshoz szükséges kulcskompetenciákról, valamint a kompetenciafejlesztési pályákról, a felnőttek számára kínált új lehetőségekről.
- A gazdaság- és szociálpolitikai koordináció megerősített európai szemesztere
- Uniós fellépés a szükséghelyzetben és elhúzódó válságokban megvalósítandó oktatásról
- Európai konszenzus a fejlesztéspolitikáról
- Felülvizsgált európai szomszédságpolitika és uniós bővítési stratégia, nyugat-balkáni stratégia
- Új „Afrika–Európa szövetség”

5. fenntartható fejlődési cél: Nemek közötti egyenlőség

- Stratégiai szerepvállalás a nemek közötti egyenlőségért (2016–2019)
- A munka és a magánélet közötti egyensúlyra vonatkozó csomag
- Cselekvési terv a nemek közötti bérszakadék kezeléséről
- A szociális jogok európai pillére, szociális eredménytábla
- A gazdaság- és szociálpolitikai koordináció megerősített európai szemesztere

- „A nők és a közlekedés”
- Cselekvési terv a nemek közötti egyenlőségről és a nők szerepvállalásának erősítéséről a külkapcsolatokban
- Európai konszenzus a fejlesztéspolitikáról
- Globális szövetség: az EU és az ENSZ közös Reflektorfény kezdeményezése a nők és lányok elleni erőszak felszámolására
- Felülvizsgált európai szomszédságpolitika és uniós bővítési stratégia, nyugat-balkáni stratégia
- „A mindenki számára előnyös kereskedelem” elnevezésű stratégia

6. fenntartható fejlődési cél: Tiszta víz és szanitáció

- Javaslat az ivóvízre vonatkozó felülvizsgált szabályokról
- Javaslat a víz újrafelhasználására vonatkozó minimumkövetelményekről
- Európai konszenzus a fejlesztéspolitikáról
- Felülvizsgált európai szomszédságpolitika és uniós bővítési stratégia, nyugat-balkáni stratégia
- Az EU kül- és biztonságpolitikájára vonatkozó globális stratégia

7. fenntartható fejlődési cél: Megfizethető és tiszta energia

- Az energiaunió stratégiája
- Az „Európa mozgásban” elnevezésű csomagok
- „Tiszta energia minden európainak” csomag
- Tiszta bolygót mindenkinek – a 2050-ig megvalósítandó virágzó, modern, versenyképes és klímasemleges gazdaság hosszú távú uniós stratégiai jövőképe
- A 2030-ig tartó időszakra vonatkozó éghajlat- és energiapolitikai keret
- „Horizont 2020” – nagyszabású kezdeményezés az energetikai ágazat digitális átalakításáról a dolgok internetének felhasználásával
- Stratégiai energiatechnológiai terv
- Európai akkumulátoripari összefogás
- Innovációs küldetés
- A széntermelő régiók átmenetének támogatása
- Energiaszegénységi Megfigyelőközpont
- „Tiszta energia az EU szigeteinek” kezdeményezés
- Kohéziós politika
- A fenntarthatósági finanszírozásra vonatkozó cselekvési terv
- Kibocsátáscsökkentési stratégia
- Európai konszenzus a fejlesztéspolitikáról
- „Afrika energetizálása” stratégia
- A Polgármesterek Európai és Globális Klíma- és Energiaügyi Szövetsége
- Felülvizsgált európai szomszédságpolitika és uniós bővítési stratégia, nyugat-balkáni stratégia
- Az EU kül- és biztonságpolitikájára vonatkozó globális stratégia

8. fenntartható fejlődési cél: Tisztességes munka és gazdasági növekedés

- Európai beruházási terv / „Juncker-terv”
- A szociális jogok európai pillére, szociális eredménytábla
- A gazdaság- és szociálpolitikai koordináció megerősített európai szemesztere
- Az Európai Unió megújított iparpolitikai stratégiája
- Megújított kutatási és innovációs programterv és a „Horizont 2020” program
- Kohéziós politika
- Az átlátható és kiszámítható munkafeltételekre vonatkozó szabályok
- A munkavállalók kiküldetésére vonatkozó szabályok aktualizálása
- Az Európai Munkaügyi Hatóság létrehozásáról szóló javaslat
- A rákkeltő anyagokra és mutagénekre vonatkozó szabályok aktualizálása
- Ajánlás a mindenkit megillető szociális védelemhez való hozzáférés biztosításáról
- Ajánlás a tartós munkanélküliségről
- Tiszta bolygót mindenkinek – a 2050-ig megvalósítandó virágzó, modern, versenyképes és klímasemleges gazdaság hosszú távú uniós stratégiai jövőképe
- A körforgásos gazdaságra vonatkozó cselekvési terv
- Külső beruházási terv, ezen belül az Európai Fenntartható Fejlődési Alap
- Európai konszenzus a fejlesztéspolitikáról
- Felülvizsgált európai szomszédságpolitika és uniós bővítési stratégia, nyugat-balkáni stratégia
- „A mindenki számára előnyös kereskedelem” elnevezésű stratégia
- A kereskedelemösztönző támogatásra vonatkozó aktualizált stratégia
- Az EU kül- és biztonságpolitikájára vonatkozó globális stratégia
- Új „Afrika–Európa szövetség”

9. fenntartható fejlődési cél: Ipar, innováció és infrastruktúra

- Az Európai Unió megújított iparpolitikai stratégiája és a kritikus fontosságú nyersanyagok listája
- „Industry 2030” (Iparunk 2030-ban) magas szintű kerekasztal
- A körforgásos gazdaságra vonatkozó cselekvési terv
- Tiszta bolygót mindenkinek – a 2050-ig megvalósítandó virágzó, modern, versenyképes és klímasemleges gazdaság hosszú távú uniós stratégiai jövőképe
- Megújított kutatási és innovációs programterv és a „Horizont 2020” program, ezen belül jelentős hangsúly helyezése az európai ipar digitalizálás területére
- Kohéziós politika
- Digitális egységes piaci stratégia
- A fenntarthatósági finanszírozásra vonatkozó cselekvési terv
- „Tiszta energia minden európainak” csomag
- Energiaszegénységi Megfigyelőközpont
- A vállalati társadalmi felelősségvállalásra vonatkozó stratégia végrehajtása
- Az „Európa mozgásban” elnevezésű csomagok
- „A nők és a közlekedés”
- Európai Hálózatfinanszírozási Eszköz
- „Európai processzor” kezdeményezés

- Az alacsony kibocsátású mobilitásra vonatkozó stratégia
- Külső beruházási terv
- Európai konszenzus a fejlesztéspolitikáról
- Felülvizsgált európai szomszédságpolitika és uniós bővítési stratégia, nyugat-balkáni stratégia
- „A mindenki számára előnyös kereskedelem” elnevezésű stratégia
- Új „Afrika–Európa szövetség”

10. fenntartható fejlődési cél: Az egyenlőtlenségek csökkentése

- A szociális jogok európai pillére, szociális eredménytábla
- A gazdaság- és szociálpolitikai koordináció megerősített európai szemesztere
- Európai akadálymentesítési irányelv
- Ajánlás a mindenkit megillető szociális védelemhez való hozzáférés biztosításáról
- A munka és a magánélet közötti egyensúlyra vonatkozó csomag
- Az átlátható és kiszámítható munkafeltételekre vonatkozó szabályok
- Kohéziós politika
- A nemzeti romaintegrációs stratégiák uniós keretrendszere
- Európai migrációs stratégia
- Az emberi jogokra és a demokráciára vonatkozó uniós cselekvési terv (2015–2019)
- Európai konszenzus a fejlesztéspolitikáról
- Felülvizsgált európai szomszédságpolitika és uniós bővítési stratégia, nyugat-balkáni stratégia
- „A mindenki számára előnyös kereskedelem” elnevezésű stratégia
- Az EU kül- és biztonságpolitikájára vonatkozó globális stratégia

11. fenntartható fejlődési cél: Fenntartható városok és közösségek

- Uniós városfejlesztési menetrend
- Az alacsony kibocsátású mobilitásra vonatkozó stratégia
- A szociális jogok európai pillére, szociális eredménytábla
- Megújított kutatási és innovációs programterv és a „Horizont 2020” program, ezen belül nagyszabású kezdeményezés a digitális átalakulásról az Intelligens városok és közösségek területén
- Közös közlemény a rezilienciáról
- Kohéziós politika
- Tiszta bolygót mindenkinek – a 2050-ig megvalósítandó virágzó, modern, versenyképes és klímasemleges gazdaság hosszú távú uniós stratégiai jövőképe
- A körforgásos gazdaságra vonatkozó cselekvési terv
- A Polgármesterek Európai és Globális Klíma- és Energiaügyi Szövetsége
- Megerősített uniós katasztrófavédelem (rescEU) és felülvizsgált uniós polgári védelmi mechanizmus
- Cselekvési terv a 2015–2030-as időszakra szóló sendai katasztrófakockázat-csökkentési keretről
- Európai konszenzus a fejlesztéspolitikáról

- Felülvizsgált európai szomszédságpolitika és uniós bővítési stratégia, nyugat-balkáni stratégia
- „Uniós városok a tisztességes és etikus kereskedelemért” díj

12. fenntartható fejlődési cél: Fenntartható fogyasztás és termelés

- A körforgásos gazdaságra vonatkozó cselekvési terv, beleértve a nyomonkövetési keretrendszert és a körforgásos gazdaság érdekelt feleinek európai platformját is
- Tiszta bolygót mindenkinek – a 2050-ig megvalósítandó virágzó, modern, versenyképes és klímasemleges gazdaság hosszú távú uniós stratégiai jövőképe
- Az élelmiszer-pazarlással és élelmiszer-veszteséggel foglalkozó, több érdekelt felet tömörítő platform
- A hulladékra vonatkozó új uniós szabályok, beleértve az élelmiszer-veszteséggel és az élelmiszer-pazarlással kapcsolatos intézkedéseket is
- A műanyagokkal kapcsolatos uniós stratégia
- A Horizont 2020 nagyszabású kezdeményezései az agrár-élelmiszeripari ágazat digitális és fenntartható átalakulásáról
- Fenntartható biogazdaság Európa számára: a gazdaság, a társadalom és a környezet közötti kapcsolat megerősítése
- A környezettudatos tervezésre és az energiahatékonysági címkézésre vonatkozó munkaterv
- A megosztásalapú gazdaságra vonatkozó európai menetrend
- A vállalati társadalmi felelősségvállalásra vonatkozó stratégia végrehajtása
- A konfliktusövezetből származó ásványokra vonatkozó szabályok
- Európai konszenzus a fejlesztéspolitikáról
- Felülvizsgált európai szomszédságpolitika és uniós bővítési stratégia, nyugat-balkáni stratégia
- „A mindenki számára előnyös kereskedelem” elnevezésű stratégia

13. fenntartható fejlődési cél: Éghajlat-politikai fellépés

- Az éghajlat-politikai fellépésről szóló Párizsi Megállapodás hatálybalépése
- Tiszta bolygót mindenkinek – a 2050-ig megvalósítandó virágzó, modern, versenyképes és klímasemleges gazdaság hosszú távú uniós stratégiai jövőképe
- A 2030-ig tartó időszakra vonatkozó éghajlat- és energiapolitikai keret
- Az EU megújított kibocsátáskereskedelmi rendszere
- „Tiszta energia minden európainak” csomag
- Az „Európa mozgásban” elnevezésű csomagok
- Az alacsony kibocsátású mobilitás stratégiája
- A körforgásos gazdaságra vonatkozó cselekvési terv
- Az óceánpolitikai irányítás menetrendje
- A kritikus fontosságú nyersanyagok listája
- A Polgármesterek Európai és Globális Klíma- és Energiaügyi Szövetsége
- Megerősített uniós katasztrófavédelem (rescEU) és felülvizsgált uniós polgári védelmi mechanizmus
- Cselekvési terv a 2015–2030-as időszakra szóló sendai katasztrófakockázat-csökkentési keretről

- Európai konszenzus a fejlesztéspolitikáról
- Felülvizsgált európai szomszédságpolitika és uniós bővítési stratégia, nyugat-balkáni stratégia
- „A mindenki számára előnyös kereskedelem” elnevezésű stratégia
- Az EU kül- és biztonságpolitikájára vonatkozó globális stratégia

14. fenntartható fejlődési cél: Víz alatti élet

- A műanyagokkal kapcsolatos uniós stratégia
- A nemzetközi óceánpolitikai irányítás menetrendje
- A kék növekedésre vonatkozó uniós stratégia
- A külső vizeken halászó flották fenntartható kezelésére vonatkozó új szabályok
- Az uniós halászati ellenőrzési rendszer felülvizsgálatára vonatkozó javaslat
- A jogellenes, be nem jelentett és szabályozatlan halászat elleni küzdelem
- Tiszta bolygót mindenkinek – a 2050-ig megvalósítandó virágzó, modern, versenyképes és klímasemleges gazdaság hosszú távú uniós stratégiai jövőképe
- Európai konszenzus a fejlesztéspolitikáról
- Felülvizsgált európai szomszédságpolitika és uniós bővítési stratégia, nyugat-balkáni stratégia
- „A mindenki számára előnyös kereskedelem” elnevezésű stratégia
- Az EU kül- és biztonságpolitikájára vonatkozó globális stratégia

15. fenntartható fejlődési cél: Szárazföldi élet

- Cselekvési terv a természetért, az emberekért és a gazdaságért
- A beporzókról szóló uniós kezdeményezés
- Az idegenhonos inváziós fajokra vonatkozó új szabályok
- Az ökológiai gazdálkodásra vonatkozó új szabályok
- Uniós cselekvési terv a vadon élő állatok és növények jogellenes kereskedelme ellen
- Tiszta bolygót mindenkinek – a 2050-ig megvalósítandó virágzó, modern, versenyképes és klímasemleges gazdaság hosszú távú uniós stratégiai jövőképe
- Európai konszenzus a fejlesztéspolitikáról
- Felülvizsgált európai szomszédságpolitika és uniós bővítési stratégia, nyugat-balkáni stratégia
- „A mindenki számára előnyös kereskedelem” elnevezésű stratégia

16. fenntartható fejlődési cél: Béke, jogérvényesülés és erős intézmények

- Az EU kül- és biztonságpolitikájára vonatkozó globális stratégia
- Európai konszenzus a fejlesztéspolitikáról
- „A mindenki számára előnyös kereskedelem” elnevezésű stratégia
- Felülvizsgált európai szomszédságpolitika és uniós bővítési stratégia, nyugat-balkáni stratégia
- Új „Afrika–Európa szövetség”
- Európai biztonsági stratégia
- Cselekvési terv a nyilvános terek védelméről
- Az illegális online tartalmak kezelésére irányuló intézkedések
- Az emberi jogokra és a demokráciára vonatkozó uniós cselekvési terv

- A vállalati társadalmi felelősségvállalásra vonatkozó stratégia végrehajtása
- Európai Ügyészség
- A pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelemre vonatkozó szabályok
- Az adózási átláthatóságra vonatkozó szabályok és az adókikerülés elleni intézkedések
- A gyanúsítottak és a vádlottak eljárási jogaira vonatkozó megerősített szabályok
- A tűzfegyverekre vonatkozó felülvizsgált szabályok
- A szabad és tisztességes európai választások biztosítására irányuló intézkedések
- A félretájékoztatással szembeni cselekvési terv
- A gazdaság- és szociálpolitikai koordináció megerősített európai szemesztere
- Tiszta bolygót mindenkinek – a 2050-ig megvalósítandó virágzó, modern, versenyképes és klímasemleges gazdaság hosszú távú uniós stratégiai jövőképe

17. fenntartható fejlődési cél: Partnerség a célok megvalósítása érdekében

- Uniós minőségi jogalkotási program
- A fenntartható fejlődési célok uniós végrehajtásával foglalkozó, több érdekelt felet tömörítő platform
- „A következő lépések Európa fenntartható jövőjéért” elnevezésű kezdeményezés
- Éves nyomkövetési jelentés az EU által a fenntartható fejlődési célok elérése irányába tett lépésekről
- A szociális jogok európai pillére
- Európai uniós egészségpolitikai platform
- Európai Szolidaritási Testület
- A szociális párbeszéd új kezdete
- „Nagyobb adóbevételek, észszerűbb közkiadások” kezdeményezés
- A fenntarthatósági finanszírozásra vonatkozó cselekvési terv
- Európai külső beruházási terv, ezen belül az Európai Fenntartható Fejlődési Alap
- A kritikus fontosságú nyersanyagok listája
- Tiszta bolygót mindenkinek – a 2050-ig megvalósítandó virágzó, modern, versenyképes és klímasemleges gazdaság hosszú távú uniós stratégiai jövőképe
- Nemzetközi városi együttműködés
- Az „Intelligens finanszírozás – intelligens épületek” kezdeményezés
- A gazdaság- és szociálpolitikai koordináció megerősített európai szemesztere
- Európai konszenzus a fejlesztéspolitikáról
- Felülvizsgált európai szomszédságpolitika és uniós bővítési stratégia, nyugat-balkáni stratégia
- „A mindenki számára előnyös kereskedelem” elnevezésű stratégia
- A kereskedelemösztönző támogatásra vonatkozó aktualizált stratégia
- Az EU kül- és biztonságpolitikájára vonatkozó globális stratégia

II. MELLÉKLET Az Unió teljesítménye a fenntartható fejlődési célok megvalósítása terén

Európa a világ legélhetőbb helyei közé tartozik, és az EU tagállamai már most is élen járnak a fenntartható fejlődési célok megvalósításában. Ugyanakkor a világ egyetlen országa sem valósította meg az összes elfogadott célkitűzést, és a fenntartható fejlődési célokkal kapcsolatos uniós teljesítmény alaposabb értékelése azt mutatja, hogy az EU-ban is minden területen további erőfeszítésekre van szükség.

Az ENSZ 2030-ig tartó időszakra vonatkozó fenntartható fejlődési menetrendjében foglalt 17 fenntartható fejlődési cél szorosan kapcsolódik egymáshoz és nem kezelhető elkülönülten, ebből eredően sikeres gyakorlati megvalósításukhoz az összes szereplőnek általánosan érvényesítenie kell ezeket intézkedéseiben. Fontos a szakpolitikák közötti jobb szinergia és koherencia megteremtése, valamint a megvalósításukat lehetővé tevő szabályozási, pénzügyi és magatartási környezet kialakítása.

Prioritásnak kell tekinteni a termelési, elosztási és fogyasztási minták fenntartható pályára állítását, az éghajlatváltozás kezelését, valamint az óceánok, az ökoszisztémák és a biodiverzitás védelmére irányuló fellépéseink megerősítését, hiszen egyre inkább a határait feszegetjük bolygónk azon természetes rendszereinek, amelyek lehetővé teszik az életet a Földön. Fokozni kell a szegénység, a társadalmi kirekesztés, az egyenlőtlenség és a nemek közötti szakadék elleni küzdelmet annak érdekében, hogy mindenki számára garantálni lehessen a gyarapodást és a jóllétet, biztosítani lehessen a társadalmi és politikai stabilitást, és fenn lehessen tartani az európai projekt támogatását. Folytatni kell a jogállamiság, a demokrácia és az alapvető jogok, akárcsak az erőteljes szabályokon alapuló multilateralizmus és a kereskedelem előmozdítását és erősítését.

Ez a dokumentum betekintést nyújt az EU fenntartható fejlődési célok megvalósítása terén elért teljesítményébe. Minden cél esetében áttekintést adunk az EU jelenlegi helyzetéről, a fejlődési irányokról, valamint arról, hogy globális szinten összehasonlítva hogy áll az EU. Pillanatfelvételt nyújtunk arról, hogy az EU 2030-ig várhatóan hogyan halad előre, és mi mozditja elő, illetve mi hátráltatja a fenntartható Európa felé való átmenetet. A fenntartható fejlődésre olyan közös erőfeszítésnek kell irányulnia, amelyhez a társadalom valamennyi tagja csatlakozik. Ezt szem előtt tartva a valós életből vett példákkal is bemutatjuk a különböző szintek különböző szereplőinek bevált gyakorlatait.

Világviszonylatban nézve az EU-27 tagállamai közül hét szerepel az első tíz között a fenntartható fejlődési célokra vonatkozó globális index rangsorában, és az EU-27 összes tagállama a 156 értékelt ország közül az 50 legjobb eredményt elérő közé tartozik.¹ Az elmúlt öt évben az EU egésze szinte valamennyi fenntartható fejlődési cél tekintetében haladást ért

¹ Az e bekezdésben említett globális rangsor alapja „[A fenntartható fejlődési célokra vonatkozó globális indexről és jelzőrendszerekről szóló 2018. évi jelentés](#)”, amelyet a Fenntartható Fejlesztési Megoldásokkal Foglalkozó Hálózat és a Bertelsmann Stiftung készített; az EU-ban tapasztalható tendenciák ugyanakkor az Eurostat jelentésének 2018. évi kiadásán alapulnak: „[Fenntartható fejlődés az Európai Unióban – Az EU-n belül a fenntartható fejlődési célok felé tett előrehaladásról szóló nyomonkövetési jelentés – 2018. évi kiadás](#)”.

el. A legtöbb előrelépés a 3. fenntartható fejlődési cél (Az egészséges élet biztosítása és a jóllét előmozdítása minden korosztály valamennyi tagjának) és a 4. fenntartható fejlődési cél (Az inkluzív, méltányos és minőségi oktatás biztosítása, valamint az élethosszig tartó tanulás lehetőségeinek elősegítése mindenki számára) tekintetében történt, amelyek a globális rangsorban is azon három cél közé tartoznak, amelyek terén az EU-27 tagállamai a legjobb besorolást érték el. A globális rangsorban az EU-27 tagállamai átlagosan nézve a legmagasabb pontszámot az 1. fenntartható fejlődési cél (A szegénység minden formájának felszámolása a világon) tekintetében érték el. A 10. fenntartható fejlődési céltól (Az egyenlőtlenségek csökkentése az országok között és azokon belül) azonban az EU eltávolodott, és jelentősek az eltérések a tagállamok között. Fontos megjegyezni, hogy az előrelépés nem feltétlenül jelenti azt, hogy az érintett cél tekintetében már kielégítő a jelenlegi helyzet az EU számára. Például jelentős előrelépés történt a 12. fenntartható fejlődési cél tekintetében (Fenntartható fogyasztási és termelési minták kialakítása), miközben ez az a fenntartható fejlődési cél, amelynek tekintetében a globális rangsorban az EU-27 tagállamai a második legalacsonyabb átlagértéket érték el, és még mindig sok a tennivaló. Az átlagot nézve az EU-27 tagországai a globális rangsorban a leggyengébb értéket a 14. fenntartható fejlődési cél (Az óceánok, tengerek és tengeri erőforrások fenntartható fejlődés érdekében történő megőrzése és használata) tekintetében érték el.

Az EU-n belül a fenntartható fejlődési célok felé tett előrehaladás áttekintése²

1 NO POVERTY 	A szegénység valamennyi formájának felszámolása mindenhol
Az Európai Unió ma	

² Eurostat (2018): „Fenntartható fejlődés az Európai Unióban – Az EU-n belül a fenntartható fejlődési célok felé tett előrehaladásról szóló nyomonkövetési jelentés – 2018. évi kiadás”

Pillanatkép/Minőségi áttekintés

Bár az EU a legtöbb foglalkoztatási és szociális területen élen jár, továbbra is állnak olyan kihívások társadalmunk előtt, amelyekre megoldást kell találni. A szegénység hátráltatja az embereket a bennük rejlő lehetőségek kibontakoztatásában, a társadalomban való tevékeny részvételben és a minőségi szolgáltatások eléréséhez való jogaik gyakorlásában. A szegénység többdimenziós jelenség: túlmutat a megfelelő jövedelem hiányán, és más vonatkozásai is vannak, az anyagi nélkülözéstől a hátrányos megkülönböztetésig és a döntéshozatalban való részvétel hiányáig. A szegénység tartósan és generációkon át is fennmaradhat. A szegénység felszámolása érdekében az EU – hatáskörén belül, valamint a szubszidiaritás és az arányosság elvének tiszteletben tartása mellett – számos fronton tett belső és külső intézkedéseket, a jogalkotási beavatkozásoktól kezdve a célzott finanszírozásig, a szakpolitikai koordinációig, a vállalati társadalmi felelősségvállalás/felelős üzleti magatartás ösztönzéséig és a társadalmi párbeszédig. 2017-ben a globális válság kezdete óta először fordult elő, hogy a szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés kockázatának kitettek száma a 2008-as viszonyítási szint alá csökkent az EU-ban: a szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés kockázatának kitettek száma 3,1 millióval volt kevesebb, mint 2008-ban, illetve 10,8 millióval volt kevesebb, mint a 2012-es csúcserték. Továbbra is fontos kihívást jelent azonban az EU azon célkitűzésének megvalósítása, hogy 2008-hoz képest 2020-ig legalább 20 millió ember esetében fel kell számolni a szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés kockázatát. A kiszolgáltatott helyzetben lévő személyek – így a gyermekek, a fiatalok, a fogyatékkal élők, az alacsony iskolai végzettséggel rendelkezők, a munkanélküliek, az Unión kívül születettek, a marginalizált közösségekből származó személyek, valamint a nagyon alacsony munkaintenzitású háztartásokban élők vagy a bizonytalan foglalkoztatási feltételek mellett dolgozók – esetében nagyobb a szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés kockázata. A külső vonatkozásokat nézve az EU globális vezető szerepet tölt be a szegénység felszámolásának elősegítésében, a szakpolitikák – például a fejlesztési együttműködés, a különböző kereskedelempolitikai eszközök és az európai szomszédság- és bővítési politika – koherens kombinációját alkalmazva. A fejlesztéspolitikáról szóló európai konszenzus – az EU és tagállamai által folytatott fejlesztési együttműködés kerete – a szegénység felszámolását, a hátrányos megkülönböztetés és az egyenlőtlenség különböző formáinak kezelését, valamint a „senki se maradjon ki” elv megvalósítását állítja a középpontba. Az EU szabadkereskedelmi megállapodásai, egyoldalú kereskedelmi kedvezményei, valamint a kereskedelemösztönző támogatásra vonatkozó 2017-es aktualizált stratégia támogatják a szegénység csökkentését a fejlődő országokban.

Fő tendenciák

- A legfrissebb adatok azt mutatják, hogy 2017-ben 112,9 millió ember, vagyis az EU lakosságának 22,5 %-a volt kitéve **a szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés kockázatának**, ami azt jelenti, hogy a következő három helyzet közül legalább egyet megtapasztaltak: a szegénység kockázatának való kitettség, súlyos anyagi nélkülözés és nagyon alacsony munkaintenzitás. Ez azt jelzi, hogy folytatódik az a csökkenő tendencia, amely a 2012-es csúcserték óta tart. Ekkor a szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés kockázatának kitettek száma elérte a 123,8 milliót. A nők EU-szerte jobban ki vannak téve a szegénység kockázatának, elsősorban az életük folyamán a munkaerőpiacon tapasztalt nemek közötti egyenlőtlenségekből kifolyólag. Bár a szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés kockázatának kitett (0–17 éves) gyermekek aránya csökkenőben van, a legtöbb tagállamban jóval meghaladja az általános népességre vonatkozó arányt. Az EU-n belül továbbra is jelentős különbségek vannak az országok között.
- A **jövedelmi szegénység kockázatának** kitettek aránya a válságot követően több éven át emelkedett, 2015–2016-ban azonban stabilizálódott (kb. 17,3 %-os szinten), majd a folyamatban lévő fellendülésnek és a javuló munkaerőpiaci feltételeknek köszönhetően

2017-ben az EU lakosságának 16,9 %-ára csökkent. Ami a szegénységben élő munkavállalókat illeti, 2017-ben az alkalmazottak 9,6 %-át érintette a jövedelmi szegénység. Ez az elmúlt négy évben stabilizálódott, bár magasabb szinten, mint 2008-ban (8,6 %).

- **A súlyos anyagi nélkülözésben élők aránya** a 2012-es 9,9 %-os csúcserőkhöz képest folyamatosan visszaszorul, és 2017-ben az uniós lakosság 6,9 %-át érintette, azaz a 2008-as szint (8,5 %) alá csökkent. Ez azt jelenti, hogy hozzávetőlegesen minden 14. ember a források hiánya miatt nehéz körülmények között él, például nem tudja kifizetni a számláit, nem tud otthonában megfelelően fűteni, vagy nem engedheti meg magának, hogy évente egyszer elutazzon egy hétre üdülni.
- A szegénység kockázatának kitett emberek jellemzően jobban érintik a **lakásminőségi problémák**, például a tető beázása, a falak nedvesedése és az alapvető higiéniai létesítmények hiánya. Ezek a problémák 2017-ben az EU népességének 13,1 %-át érintették, és csökkenő tendencia figyelhető meg.

Globális rangsor

A fenntartható fejlődési célokra vonatkozó globális indexről és jelzőrendszerekről szóló 2018. évi jelentés (a Bertelsmann Stiftung és a Fenntartható Fejlesztési Megoldásokkal Foglalkozó Hálózat jelentése) szerint az 1. fenntartható fejlődési cél tekintetében valamennyi uniós tagállam több mint 95 pontot ért el a maximális 100-ból, azaz az átlagot nézve a célkitűzés tekintetében érték el a legmagasabb pontszámot az uniós tagállamok.

Az Európai Unió 2030-ban

Az EU az aktuális tendenciák/változatlan feltételek mellett

2030-ig az EU várhatóan további jelentős előrelépést fog tenni a szegénység és a társadalmi kirekesztés felszámolása terén, még ha maradnak is fenn fontos kihívások. A foglalkoztatás fontos szerepet kap, ám önmagában nem lesz elegendő az emberek szegénységből való kiemeléséhez. A jövőbeli demográfiai változások, az új technológiák, a változó munkavégzési formák, a migráció és az éghajlatváltozással kapcsolatos kihívások miatt kiigazításokra lesz szükség annak érdekében, hogy mindenki számára biztosítható legyen a megfelelő szociális védelem, a minőségi egészségügyi ellátás, az oktatás, a lakhatás és a szociális szolgáltatások elérhetősége. Folyamatos előrelépések várhatók érdekelt felek széles körében minden szinten, ideértve a helyi, a nemzeti és az európai szintet is. Az EU külső politikái továbbra is elő fogják segíteni a szegénység felszámolását a harmadik országokban.

Lehetőségek/Kedvező irányba ható tényezők

A foglalkoztatáshoz és a szociális hálózhoz kapcsolódó szakpolitikai eszközök (különösen a szociális védelem és a társadalmi befogadás rendszerei, munkaerőpiaci politikák, a nemek közötti egyenlőség, iskolai végzettség, készség szintek, egész életen át tartó tanulás, egészségügyi ellátás és tartós ápolás-gondozás), egyenlő hozzáférés az új technológiákhoz, szociális innováció, fenntarthatósági finanszírozás, multilateralizmus, nyitott és méltányos kereskedelem, társadalmi szerepvállalás és részvételen alapuló politika, vállalati társadalmi felelősségvállalás/felelős üzleti magatartás, adórendszer.

Kockázatok/Kedvezőtlen irányba ható tényezők

Esélyegyenlőtlenség, a társadalom előregedése, a háztartások összetételének változásai (pl. egyszemélyes háztartások), éghajlatváltozás, a nemek közötti egyenlőséget célzó politikákkal és mozgalmakkal szembeni ellenreakciók, geopolitikai instabilitás és biztonsági fenyegetések, világszerte a gazdasági protekcionizmushoz való visszatérés, a munkaerőpiac szegmentációja és bizonytalan foglalkoztatás, digitális szakadék.

Kiemelt szakpolitikai szempontok

Uniós szinten: Uniós szinten a szociális jogok európai pillére képezi a szegénység elleni küzdelem fő irányadó keretét. Az ebben meghatározott 20 elv többsége közvetlenül a szegénységgel kapcsolatos fenntartható fejlődési célokra irányul, így például a szegénység minden formájának visszaszorítása, a nemzeti tekintetben megfelelő védelmi rendszerek

megvalósítása, valamint a szegénység felszámolását célzó beruházásokat támogató szilárd szakpolitikai keretek létrehozása. A szociális eredménytábla az egyes tagállamok teljesítményének figyelemmel kíséréséhez és a trendek követéséhez nyújt segítséget, a szegénység és a társadalmi kirekesztődés kockázatával kapcsolatban is.

Tagállami szinten: Portugália számos intézkedést hozott a szociális védelem megszilárdítása, valamint a szegénység, a társadalmi kirekesztés és az egyenlőtlenségek elleni küzdelem fokozása érdekében. Az úgynevezett „jövedelemcsomag” a háztartások jövedelmének támogatása érdekében növeli a nyugdíjak összegét, visszaállítja a szociális szolidaritási jövedelem referenciaértékét és a minimumjövedelem ekvivalenciaskáláját, valamint emeli a gyermekek után járó ellátás és a családi pótlékok alacsonyabb összegeit. Emelték a szociális védelmi intézkedések referenciaértékeként szolgáló szociális támogatási mutatót, és kiterjesztették a minimáljövedelem-rendszer alkalmazási körét.

Regionális/helyi szinten: Németországban München városa 2015 és 2018 között több kezdeményezést is indított az Európai Szociális Alap támogatásával annak érdekében, hogy támogassa a munkanélküliek helyi munkaerőpiaci integrációját, és ezáltal elősegítse a szegénység csökkentését. E kezdeményezések között szerepelt a „Work & Act” elnevezésű projekt, amely segítette a munkanélkülieket a munka világába való visszatérésben; a „Power-M” elnevezésű projekt, amely a nők szülési szabadság utáni újbóli munkába állását támogatta; a „Guide” projekt, amely iránymutatást nyújt a női vállalkozók számára; valamint a „FIBA” és a „MigraNet” projekt, amelyek a migránsok munkaerőpiaci integrációjához nyújt támogatást.

Vállalati szinten: A Naturgy nevű spanyolországi gáz- és villamosenergia-szolgáltató a kiszolgáltatók helyzetük energiaellátását segítő tervet dolgozott ki, amely garantálja a kiszolgáltatók helyzetben lévő fogyasztók védelmét. A terv társadalmi hatása arra irányul, hogy az új magánvállalkozást a szegénység elleni küzdelem katalizátoraként pozicionálja, és támogassa a társadalmi kirekesztés elleni küzdelemben részt vevő társadalmi szereplőket.

A civil társadalom szintjén: Az Európai Minimumjövedelem Hálózat (European Minimum Income Network) felhívja a figyelmet arra, hogy megfelelő minimumjövedelmet garantáló juttatásokat kell biztosítani, amelyek az élet minden szakaszában biztosítják a méltósággal élhető életet, valamint az ehhez szükséges termékek és szolgáltatások igénybevételének tényleges lehetőségét. A hálózat különböző szervezeteket, szakértőket, szakembereket, tudósokat, valamint a szegénység és a társadalmi kirekesztés elleni küzdelemben szerepet vállaló egyéb szerveket tömörít.

Az éhezés megszüntetése, az élelmezésbiztonság és a jobb táplálkozás megteremtése, valamint a fenntartható mezőgazdaság támogatása

Az Európai Unió ma

Pillanatkép/Minőségi áttekintés

Az EU-ban prioritásnak számít a biztonságos és egészséges táplálkozás elérése, valamint a termelékeny és fenntartható mezőgazdasági rendszerek, halászat és akvakultúra biztosítása. Szakpolitikái révén az EU segítséget nyújt a mezőgazdasági termelőknek és a halászoknak abban, hogy kielégítsék az élelmiszer-keresletet, és megfizethető áron stabil, fenntartható módon előállított, biztonságos és jó minőségű élelmiszerrel lássák el a lakosságot. A

fenntartható és tápanyag-orientált mezőgazdaság, halászat és akvakultúra alapvető fontosságú ahhoz, hogy a fogyasztók számára most és a jövőben is folyamatosan biztonságos és egészséges élelmiszereket biztosítsanak, különös tekintettel az olyan kihívások jelentkezésére, mint az éghajlatváltozás és a népességnövekedés. Ezzel összefüggésben az uniós export elsődleges szerepet tölt be a globális élelmiszer-ellátásban. Az élelmiszer-termelékenység az elmúlt évtizedben Európában tovább nőtt, még ha korábbiakhoz képest lassabb ütemben is, eközben pedig olyan intézkedéseket is bevezettek, amelyek a mezőgazdaság, a halászat és az akvakultúra környezetvédelemmel és éghajlattal kapcsolatos teljesítményét kívánják javítani a hosszú távú fenntarthatóság érdekében, figyelembe véve a harmadik országokra gyakorolt hatást is. Míg a világ más részein az éhezés veszélye fenyeget, az EU-ban a táplálkozással kapcsolatos központi problémát a túlsúly és az elhízás, valamint a mikrotápanyagok hiánya jelenti. Globális szinten a világ szegényeinek kétharmada vidéki területeken él, és a megélhetése mezőgazdaságtól függ. Az EU továbbra is a fejlesztési együttműködés központi elemeként kezeli az élelmezés- és táplálkozásbiztonságot, és kereskedelmi kapcsolataiban, valamint szomszédságpolitikájában és bővítési politikájában különös figyelmet fordít az élelmezésbiztonságra, a fenntartható mezőgazdaságra és halászatra. Az EU a világ legfontosabb donora a világszerte jelentkező élelmiszerválságok áldozatainak nyújtott humanitárius élelmezési segély terén, és jelentős forrásokat fordít az éhínség kockázatával szembenező országokat segítő válaszintézkedésekre.

Fő tendenciák

- Az **elhízás** jelentős egészségügyi probléma az EU-ban: 2014-ben a teljes felnőtt népesség 15,9 %-át érintette. Az elhízás aránytalan mértékben sújtja az alacsonyabb iskolai végzettséggel rendelkező és az idősebb embereket Európában. Az elhízást és a túlsúlyt együttesen figyelembe véve a probléma komolyabbá válik, mivel az EU felnőtt lakosságának valamivel több mint 50 %-a érintett, és az elkövetkező években várhatóan romlani fog a helyzet.
- Az **európai mezőgazdasági ágazat** hosszú távú életképességéhez biztosítani kell **gazdasági fenntarthatóságát**. A mezőgazdaságból származó, éves munkaegységenkénti nettó tényezőjövedelem – a munkatermelékenység mutatója – enyhén emelkedő tendenciát mutat az EU-ban, és jelenleg 21,6 %, azaz meghaladja a 2010-es szintet. A tagállamok között azonban jelentős különbségek tapasztalhatók.
- Az **ökológiai gazdálkodásnak** a teljes mezőgazdasági területen belüli aránya 2005 és 2017 között közel kétszeresére, 3,6 %-ról 7,0 %-ra emelkedett. Pontosabban meghatározva az EU-28 országaiban az ökológiai gazdálkodásba bevont földterület (azaz a teljes mértékben ilyen termelésre áttért terület és az a terület, ahol folyamatban van az áttérés) 2016-ban megközelítette 12 millió hektárt. Az **ökológiai termékek kiskereskedelmi piacának** értéke 2016-ban 30,7 milliárd EUR volt az EU-ban, és a kiskereskedelmi forgalom 2015 és 2016 között 12 %-kal nőtt.
- A **mezőgazdaság által a környezetre gyakorolt kedvezőtlen hatásokat** mérő számos mutató kedvező tendenciákat jelez, ugyanakkor az elmúlt években bekövetkezett több aggasztó fejleményt is, többek között azt, hogy Európa egyes részein egyre nő a peszticidek alkalmazása fogyasztása, még mindig jelentős mértékű az antimikrobiális szerek fogyasztása (az EU-ban az antimikrobiális szerek 70 %-át az élelmiszer-termelő állatok fogyasztják), és nem történt jelentős előrelépés a biológiai sokféleség általános csökkenésének megállítása terén.
- A **mezőgazdaság üvegházhatásúgáz-kibocsátása** 2010 óta lassan emelkedik, bár még mindig jóval az 1990-es szint alatt van. Ez az emelkedés feltehetőleg a mezőgazdaság termelékenységének és termelésének növekedéséből adódik.
- A súlyos **talajerózió** kockázatának kitett uniós földterületek mennyisége csökkenőben van, részben az EU közös agrárpolitikájának kölcsönös megfeleltetésre vonatkozó kötelező

intézkedéseinek köszönhetően. 2000 és 2012 között 6,0 %-ról 5,2 %-ra csökkent az olyan nem mesterséges erodálódó területek aránya, amelyek a becslések szerint ki vannak téve a víz által okozott súlyos erózió kockázatának.

- Az **uniós akvakultúra-ágazat** teljesítménye a 2014–2016-os időszak során folyamatosan javult. 2016-ban az uniós akvakultúra-ágazat közel 5 milliárd EUR értékben 1,4 millió tonna tengeri eredetű élelmiszert hozott forgalomba; ez azt jelenti, hogy 2014-től 2016-ig mennyiségben 2,2 %-os, értékben pedig 3,1 %-os volt az évi növekedés. Emellett egyre jelentősebb arányú az áttérés a hagyományos akvakultúráról az ökológiai akvakultúrára.

Globális rangsor

A fenntartható fejlődési célokra vonatkozó globális indexről és jelzőrendszerekről szóló 2018. évi jelentés (a Bertelsmann Stiftung és a Fenntartható Fejlesztési Megoldásokkal Foglalkozó Hálózat jelentése) szerint a 2. fenntartható fejlődési cél tekintetében 14 uniós tagállam ért el a 100 pontból több mint 70-et. A világ első húsz helyezettje közül 13 uniós tagállam.

Az Európai Unió 2030-ban

Az EU az aktuális tendenciák/változatlan feltételek mellett

Az EU a jövőben várhatóan folytatja az előrehaladást az éhezés felszámolása és a fenntartható gyakorlatok előmozdítása felé. „Az EU mezőgazdasági kilátásai 2030-ig” című kiadvány szerint nem várhatók jelentős hiányosságok az uniós élelmezésbiztonság terén, amennyiben nem jelentkeznék jelentős piaci zavarok. Az élelmiszer-biztonsági politikák az élelmiszer-biztonság, valamint az állat- és növényegészségügy magas szintjét garantálják az EU-n belül, miközben biztosítják a hatékony belső piacot is. A bizonytalanságok jelentkezése nem zárható ki teljesen, ezért az EU bizonyos kockázatokat folyamatosan nyomon követ. E fenntartható fejlődési cél elérése nagyban függ majd attól, hogy az ágazat, a nem kormányzati szervezetek, a hatóságok és a polgárok körében jobban tudatosul-e, milyen társadalmi, kereskedelmi és egyéni tényezők játszanak közre az egészségtelen étrendek kialakulásában, és hogy azok milyen következményekkel járnak az emberi egészségre és az állami költségvetésekre nézve. E tekintetben az élelmiszerek összetételének megváltoztatására irányuló, folyamatban lévő erőfeszítések fontos szerepet játszhatnak a túlsúly és az elhízás elleni küzdelemben, valamint ezek gazdasági hatásainak kezelésében. Az előrelépés függ továbbá az emberek felvilágosításától, az új technológiák használatától vagy az új kihívások kezelésétől is. A minden szintre (egyesületek, kormányok, magánszektor, tudósok és egészségügyi szakemberek) kiterjedő, erős társadalmi részvétel kulcsfontosságú szerepet fog játszani az élelmiszerrendszerek környezeti és egészségügyi hatásának javításában, a bevált módszerek azonosításában, az élelmiszerforrások hatékony kezelésében, az élelmiszer-pazarlás csökkentésében stb. A fenntarthatóbb mezőgazdaságba való beruházás pozitív hatással lesz az élelmiszerellátás biztonságának javítására is, amire olyan kihívások kezelése érdekében van szükség, mint a globális népességnövekedés és az éghajlatváltozás. Az emberek számára előnnyel járna az integrált növényvédelem vagy az optimális táplálkozási tulajdonságokkal rendelkező élelmiszer, mivel ezek hozzájárulnának jóllétük, és ebből következően életminőségük javulásához.

Lehetőségek/Kedvező irányba ható tényezők

Társadalmi szerepvállalás és részvételen alapuló politika, a magatartásformák változása, vállalati társadalmi felelősségvállalás/felelősségteljes üzleti magatartás, fenntarthatósági finanszírozás, köz-magán társulások, fenntartható élelmiszerrendszerek, új technológiák, mesterséges intelligencia, kutatás és innováció, az ellenállóképes társadalmak előtérbe helyezése, oktatás, köz-magán társulások, nyitott és méltányos kereskedelem.

Kockázatok/Kedvezőtlen irányba ható tényezők

Szegénység, társadalmi és egészségügyi egyenlőtlenségek, a népesség elöregedése, geopolitikai instabilitás, éghajlatváltozás és a biológiai sokféleség csökkenése, ellenőrizetlen állatbetegségek, növénykárosítók és szennyező anyagok.

Kiemelt szakpolitikai szempontok

Az EU nemzetközi szinten: Az élelmezés- és táplálkozásbiztonsággal és a fenntartható mezőgazdasággal foglalkozó, 2016 áprilisában indított EU-Afrika partnerség támogatja a kutatási és innovációs együttműködést az intenzitás fenntartható fokozásával, a táplálkozást szolgáló mezőgazdasági és élelmezési rendszerekkel, valamint a mezőgazdasági piacokkal és kereskedelemmel kapcsolatos területeken.

Uniós szinten: A korszerűsített és egyszerűsített közös agrárpolitika célja, hogy maximalizálja a fenntartható fejlődési célok megvalósításához való hozzájárulását. A következő, 2021–2027-as időszakra szóló többéves költségvetésre vonatkozó bizottsági javaslatok egyértelműen célul tűzik ki, hogy további előrelépéseket kell elérni a gazdálkodás, az élelmiszer-termelés és a vidéki térségek fenntartható fejlődése terén.

Tagállami szinten: A termesztett növények sokféleségére irányuló nemzeti program Svédország növényi kincseinek intelligens és fenntartható megőrzéséhez és felhasználásához kíván adaptív eszközt biztosítani. A vetőmagokat és más régebbi fajtákat Svédország egész területén gyűjtik az Északi Génbankban való megőrzés céljából. A program keretében újra forgalomba hozzák a régi termesztett növényeket.

Regionális/helyi szinten: A Portugália kontinentális területeire vonatkozó, 2014–2020 közötti időszakra szóló vidékfejlesztési program ösztönzi a mezőgazdasági beruházásokat annak érdekében, hogy fokozzák a hozzáadott érték teremtését szolgáló kapacitást, növeljék a termelékenységet, előmozdítsák az erőforrások hatékonyabb felhasználását, valamint támogassák a termelési és társadalmi kohéziót a vidéki területeken.

Vállalati szinten: A spanyolországi Grupo Cooperativo Cajamar a TomGEM projekt része, amely új stratégiákat dolgoz ki a gyümölcsök és zöldségek magas terméshozamainak magas hőmérsékleti feltételek melletti fenntartása érdekében. A projekt célja, hogy genetikai források széles skáláját osztályozzák fenotípus szerint annak érdekében, hogy stabil hozammal szolgáló kultivárok/genotípusokat azonosítsanak, és feltárják a virágzást, a virágpor szaporodóképességét és a gyümölcszhozást szabályozó géneket.

A civil társadalom szintjén: A „Baltikumbarát mezőgazdaság” a WWF Poland Foundation által a brwinówi mezőgazdasági tanácsadó központ égisze alatt szervezett műhelytalálkozó-sorozat. Lehetővé tette a mezőgazdasági termelők számára, hogy bővítsék ismereteiket arról, milyen módszerekkel csökkenthető a mezőgazdasági üzemek által kibocsátott, a vízszennyezésben szerepet játszó nitrogén- és foszforvegyületek mennyisége.

3 GOOD HEALTH AND WELL-BEING

Az egészséges élet biztosítása és a jóllét előmozdítása minden korosztály valamennyi tagjának

Az Európai Unió ma

Pillanatkép/Minőségi áttekintés

Az egészség alapvető emberi szükséglet, és az EU jelentős előrelépést tett az egészség terén mutatkozó egyenlőtlenségek, valamint környezeti és társadalmi tényezők kezelése terén. A jó egészség nemcsak az egyén számára fontos, mint az életminőség, a jóllét és a társadalmi részvétel meghatározó tényezője, hanem hozzájárul a fenntartható európai gazdaság kialakításához is. Az egyetemes egészségügyi ellátás az Európai Unió Alapjogi Chartájának céljai közé tartozik és a szociális jogok európai pillére által elismert jogok egyike, így fontos politikai célkitűzés az EU és tagállamai számára. Az egészségügyi rendszerek uniós összefüggésben tárgyalt reformjainak fő szakpolitikai célja továbbra is az, hogy az egészségügyi ellátás elérhető és megfizethető legyen a betegek számára, a hatékonyság és a költségvetési fenntarthatóság mellett. Mindazonáltal a dohányzás és a túlzott alkoholfogyasztás, a túlsúly, a testmozgás hiánya, az olyan mentális egészségi problémák, mint a depresszió és az öngyilkosság, valamint a fertőző betegségek továbbra is káros hatással vannak az egészségre, és – a demográfiai és társadalmi változásokkal együtt – további terheket rónak az uniós egészségügyi rendszerekre. Az EU támogatja a tagállamokat, például a nem fertőző betegségekkel kapcsolatos kockázati tényezők elleni küzdelem terén, a bevált gyakorlatok megosztásával, a minőségi egészségügyi ellátáshoz való hozzáférés biztosításának elősegítésével, a globális egészségügyi kockázatok – például az antimikrobiális rezisztencia – megelőzésével és kezelésével, valamint a kutatásba és innovációba való beruházással. Nemzetközi téren az uniós fejlesztési támogatás elősegíti a minőségi egészségügyi szolgáltatásokhoz való egyetemes hozzáférést. A fejlesztéspolitikáról szóló európai konszenzussal összhangban az EU segíti az egészségügyi rendszerek minden területre kiterjedő megerősítését és az egyetemes egészségügyi ellátás felé történő előrelépéseket.

Fő tendenciák

- **Az európaiak tovább élnek, mint valaha,** és e tendencia az előrejelzések szerint folytatódik. 2016-ban a várható élettartam 81 év volt az EU-ban, ami 3,3 évvel több, mint 2002-ben.
- Az **egészségtelen életmód** hatással van az emberi egészségre, az állami költségvetésekre és a termelékenységre. A 15 éves és annál idősebb lakosság körében a dohányzók aránya 2017-ben 26 %-ra csökkent. 2014-ben az EU felnőtt népességének azonban még mindig több mint fele túlsúlyos volt.
- 2017-ben az EU-ban élők 1,6 %-a számolt be **az egészségügyi ellátással kapcsolatos kielégítetlen szükségletekről**, míg 2011-ben ez az arány 3,4 % volt. Az egészségügyi ellátással kapcsolatos kielégítetlen szükségletek fő okaként a költségeket és a hosszú várólistákat nevezik meg.
- A 65. életév betöltése előtt **nem fertőző betegségek** miatt bekövetkezett halálosetek száma 2002 és 2015 között folyamatosan csökkent. A nem fertőző betegségek azonban az egészségügyi költségek akár 80 %-át is kitehetik. Ennek ellenére az egészségügyi költségvetéseknek csupán mintegy 3 %-át fordítják megelőzésre. A **HIV, a tuberkulózis és a hepatitis** által okozott halálosetek száma az EU-ban 2002 és 2015 között folyamatosan csökkent. Az **antimikrobiális rezisztencia** a becslések szerint évente 33 000 ember halálát okozza az EU-ban, és az egészségügyi kiadásokból és a termelékenység csökkenéséből adódóan évente 1,5 milliárd EUR költséggel jár.
- A 2010–2015 közötti időszakban az EU-ban csaknem 20 %-kal csökkent a városi területeken a finomrézecske okozta **légszennyezésnek** való kitettség. A légszennyezés azonban még mindig a korai elhalálozás legfőbb környezeti oka. A rossz levegőminőség miatt évente több mint 400 000 ember hal meg idő előtt az EU-ban; milliók szenvednek légszennyezettség okozta légzőszervi, illetve szív- és érrendszeri betegségekben.
- A közúti **közlekedésbiztonság** az elmúlt évtizedekben jelentősen javult az EU-ban. Az EU a világ legbiztonságosabb régiójává vált, ahol a közúti balesetek által okozott

halálesetek egymillió lakosra vetített száma 49. A halálos közúti balesetek száma az EU-ban 2001 és 2010 között 43 %-kal, 2010 és 2017 között pedig további 20 %-kal csökkent.
Globális rangsor A fenntartható fejlődési célokra vonatkozó globális indexről és jelzőrendszerekről szóló 2018. évi jelentés (a Bertelsmann Stiftung és a Fenntartható Fejlesztési Megoldásokkal Foglalkozó Hálózat jelentése) szerint a 3. fenntartható fejlődési cél tekintetében 18 uniós tagállam ért el a 100 pontból több mint 90-et. A világ első húsz helyezettje közül 11 uniós tagállam. Összességében e cél az uniós tagállamok által elért pontszám alapján az első három helyen álló fenntartható fejlődési célok közé tartozik.
Az Európai Unió 2030-ban
Az EU az aktuális tendenciák/változatlan feltételek mellett Annak érdekében, hogy az Unióban továbbra is biztosítható legyen az egyetemes egészségügyi ellátás, az egészségügyi rendszereknek ellenállóképesnek kell lenniük a jövőbeli fejleményekkel szemben, és biztosítaniuk kell a hozzáférhetőséget és a hatékonyságot. Olyan modellre kell átállni, amely nagyobb hangsúlyt helyez a betegségmegelőzésre és az egészségfejlesztésre, személyre szabottabb és kiaknázza a digitális technológiák lehetőségeit, továbbá meg kell erősíteni az alapellátást és fejleszteni kell a betegközpontú integrált ellátást. Szintén fontos a kábítószer-kínálat és -kereslet visszaszorítása. Az EU továbbra is elkötelezett a nem fertőző és a fertőző betegségek, valamint az antimikrobiális rezisztencia elleni küzdelem iránt. Jelentős erőfeszítések folynak a legjobb bevált gyakorlatok szélesebb körű végrehajtásának ösztönzése érdekében. Az EU 2020 és 2030 között törekedni fog arra, hogy új időközi céljai értelmében 50 %-kal csökkentse a közúti halálesetek számát, és ugyanebben az időszakban felére csökkentse a súlyos sérülések számát.
Lehetőségek/Kedvező irányba ható tényezők Társadalmi szerepvállalás és részvételre alapuló politika, a magatartásformák változása, egészségesebb munkavállalók és lakosok, vállalati társadalmi felelősségvállalás/felelősségteljes üzleti magatartás, fenntarthatósági finanszírozás, köz-magán társulások, megelőzés és egészségfejlesztés, kutatás és innováció, új technológiák, az egészségügy és az ellátás digitális átalakítása, az ellenállóképes társadalmak előtérbe helyezése, oktatás, köz- és magánberuházások, nyitott és méltányos kereskedelem.
Kockázatok/Kedvezőtlen irányba ható tényezők Szegénység, társadalmi és egészségügyi egyenlőtlenségek, biológiai fenyegetések, éghajlatváltozási és környezeti kockázatok, a népesség előregedésének hatása a költségvetési fenntarthatóságra, az új technológiákhoz és a társadalmi-gazdasági kockázatokhoz kapcsolódó költséginfláció, a népesség előregedése, egészségtelen szokások, geopolitikai instabilitás és a közegészség-védelmet érintő fenyegetések.
Kiemelt szakpolitikai szempontok
Az EU nemzetközi szinten: Az EU közreműködött az EU és az Egészségügyi Világszervezet egyetemes egészségügyi partnersége keretében létrejött programban, amely több mint 35 partnerország egészségügyi rendszereinek megerősítését tűzte ki célul, továbbá az ENSZ-szel együtt támogatja a családtervezéshez való jobb hozzáférést és az erre irányuló kereslet növelését, hozzájárulva a káros hagyományos gyakorlatok és a nemi alapú erőszak visszaszorításához.
Uniók szinten: Ami az antimikrobiális rezisztenciát illeti, az EU egységes egészségügyi megközelítés szerinti ambiciózus cselekvési tervet fogadott el, hogy megmaradjon az emberek és az állatok körében előforduló fertőzések hatékony kezelésének lehetősége. A cselekvési terv iránymutatást nyújt ad az antimikrobiális szerek humángyógyászatban való körültekintő alkalmazásáról, fokozza az új antimikrobiális szerekre, vakcinákra és diagnosztikai módszerekre irányuló kutatást, tovább ösztönzi az innovációt, adatokat biztosít a tudományos

alapokon nyugvó szakpolitikák és jogi intézkedések kialakításához, valamint fel kívánja számolni a tudáshézagokat. A megelőzés terén a legjobb bevált gyakorlatokat az uniós tagállamokkal szoros együttműködésben szélesebb körben hajtják végre.

Tagállami szinten: A Szlovák Köztársaság közegészségügyi ágazatában általános és szakosodott egészségügyi tanácsadó központok hálózata működik, amelyek a fő személyes kockázati tényezők (például dohányzás, táplálkozás, testmozgás vagy stressz) vizsgálatán alapuló tanácsadást nyújtanak. Emellett figyelemfelkeltő tevékenységet végeznek, és növelik a szűréseken és a megelőző vizsgálatokon részt vevők számát.

Regionális/helyi szinten: 2011-ben Luxemburgban az önkormányzatok közötti természetvédelmi szövetség projektet indított „A természet ízei – regionális, ökológiai és méltányosan előállított élelmiszerek fogyasztása” elnevezéssel. A projekt célja a fenntartható élelmiszerek népszerűsítése a 33 részt vevő önkormányzat iskolai étkezdéiben, valamint gazdasági lehetőségek biztosítása a régió azon mezőgazdasági termelői számára, akik különösen elkötelezettek a környezet védelme mellett. A projekthez csatlakozni kívánó mezőgazdasági termelőknek a környezet és az állatjólét általános védelmét biztosító feltételek teljesítése mellett mezőgazdasági földterületük 5 %-át a biológiai sokféleség védelmére kell felhasználniuk. Az iskolai étkezdékben speciális tanfolyamokon vehet részt a személyzet, amelyeken megismerhetik a termelőket és ismereteket szerezhetnek az egészséges élelmiszerekről, a szezonális menükről, az élelmiszerek éghajlatra gyakorolt hatásáról, valamint a fejlődő országokról.

Vállalati szinten: A Bill and Melinda Gates Foundation támogatását élvező németországi CureVac GmbH nyerte el az EU első fejlesztésösztönző díját az oltóanyagok bármilyen környezeti hőmérsékleten történő stabilan tartását célzó új technológia terén tett előrehaladásért.

A civil társadalom szintjén: A lengyel nemzeti egészségügyi program keretében nem kormányzati szervezetek a hangulatzavarokra vonatkozó szűrővizsgálatokban alkalmazható eszközöket dolgoztak ki, a mentális problémákkal kapcsolatos segítségnyújtási anyagokat, rádióműsorokat, kiadványokat és oktatófilmeket készítettek, online fórumot hoztak létre és tájékoztató kampányokat folytattak.

Az inkluzív, méltányos és minőségi oktatás biztosítása, valamint az élethosszig tartó tanulás lehetőségeinek elősegítése mindenki számára

Az Európai Unió ma

Pillanatkép/Minőségi áttekintés

Az oktatás, a szakképzés és az egész életen át tartó tanulás központi szerepet játszik a jövő fenntartható, ellenállóképes, versenyképes és összetartó Európájának építésében, mivel lehetővé teszi, hogy az emberek teljes mértékben kibontakoztathassák képességeiket. Az oktatás és a képzés az élet minden szakaszában az emberi fejlődés meghatározó aspektusát képezi, valamint a növekedés, a munkahelyteremtés és a társadalmi kohézió kulcsfontosságú mozgatórugói közé tartozik. Európában folyamatosan javul a fiatalok képzettségi szintje. Az EU jó úton halad afelé, hogy a korai iskolaelhagyók és a felsőoktatási végzettséggel rendelkezők számának vonatkozásában elérje az Európa 2020 stratégiában meghatározott célokat. Jelentős haladást értünk el a koragyermekkori nevelésben és gondozásban való

részvétel terén, ugyanakkor a matematika, a természettudományok és az olvasás terén tanúsított alulteljesítés, a digitális készségek és a felnőttkori tanulásban való részvétel tekintetében továbbra is előrelépésre van szükség. A fogyatékkal élő vagy migráns háttérrel rendelkező fiatalok jóval alacsonyabb iskolai végzettséget szereznek. A korai iskolaelhagyók és az alacsony végzettséggel rendelkező fiatalok különösen súlyos nehézségekkel szembesülnek a munkaerőpiacon. Nemzetközi téren számos uniós partnerország részese olyan kétoldalú támogatási programoknak, amelyek segítséget nyújtanak számukra oktatási rendszereik megerősítéséhez, és arra összpontosítanak, hogy javítsák a jó minőségű alapfokú oktatáshoz való hozzáférést az alacsony jövedelmű, valamint az instabil és konfliktusok sújtotta országokban, különösen a lányok és a marginalizált csoportok körében.

Fő tendenciák

- **A korai iskolaelhagyók aránya** 2002 óta folyamatosan csökken. A 2002-es 17 %-ról 2017-re 10,6 %-ra való csökkenés egyértelmű előrelépést jelent az Európa 2020 stratégia 10 %-os kiemelt célja felé.
- A 30–34 év közöttiek tekintetében gyakorlatilag sikerült elérni az Európa 2020 stratégiában a **felsőfokú végzettséggel rendelkezők** arányára vonatkozóan meghatározott 40 %-os kiemelt célt (2017: 39,9 %).
- **A koragyermekkori nevelésben és gondozásban való részvétel** 2003 óta folyamatosan nő. 2016-ban elértük a 4 éves kort betöltő, még nem iskolaköteles korú gyermekek iskola előtti nevelésben való 95 %-os részvételének uniós célját, bár az egyes országok között vannak még különbségek.
- Az EU azt a célt is kitűzte, hogy 2020-ra a **15 évesek körében** 15 % alá szorítsa azok arányát, akik **gyengén teljesítenek az olvasás, a matematika és a természettudományok terén**. Az uniós tagállamok között nagy eltérések vannak a gyengén teljesítők aránya tekintetében mindhárom tantárgy esetében. Az EU egésze lemaradásban van mindhárom területen, és – a rendelkezésre álló legfrissebb, 2015. évi adatok szerint – a 2012. évi eredményekhez képest visszalépés történt (természettudományok: 20,6 %, +4,0 százalékpont, olvasás: 19,7 %, +1,9 százalékpont; matematika: 22,2 %, + 0,1 százalékpont).
- 2017-ben a 16–64 éves uniós lakosok 57 %-a rendelkezett legalább **alapfokú digitális készségekkel**.
- A **friss diplomások foglalkoztatási aránya** a 2015. évi 76,9 %-ról 2017-re 80,2 %-ra emelkedett, megközelítve a 82 %-os uniós célt.
- A **nem foglalkoztatott, oktatásban és képzésben nem részesülő fiatalok** aránya tovább csökkent: a 2012-es 13,2 %-os csúcsról 2017-re 10,9 %-ra esett vissza.
- A tanulásban **részt vevő felnőttek** (25–64 év közöttiek) aránya 2017-ben 10,9 %-ot tett ki, azaz jóval elmarad a legalább 15 %-ban meghatározott céltól.

Globális rangsor

A fenntartható fejlődési célokra vonatkozó globális indexről és jelzőrendszerekről szóló 2018. évi jelentés (a Bertelsmann Stiftung és a Fenntartható Fejlesztési Megoldásokkal Foglalkozó Hálózat jelentése) szerint a 4. fenntartható fejlődési cél tekintetében 16 uniós tagállam ért el a 100 pontból több mint 90-et. A világ első húsz helyezettje közül hét uniós tagállam. Az átlagot nézve e cél az uniós tagállamok által elért pontszám alapján az első három helyen álló fenntartható fejlődési célok közé tartozik.

Az Európai Unió 2030-ban

Az EU az aktuális tendenciák/változatlan feltételek mellett

A munkaerőpiac strukturális változásaiból, a demográfiai változásokból és a szakpolitikai reformokból eredően a fiatalok körében várhatóan a jövőben is folytatódni fog az iskolai végzettség szintjének emelkedése. 2030-ra az európai oktatási térség szilárd alapokon fog

állni, és remélhetőleg nem fogják határok vagy akadályok gátolni az inkluzív tanulási mobilitást és a tudományos együttműködést. Társadalmi-gazdasági háttérüktől függetlenül minden fiatal számára jobb oktatást és képzést kell biztosítani, ami készségek javítását és gyarapítását eredményezi. Az inkluzív oktatásnak és az egész életen át tartó tanulásnak köszönhetően várhatóan tovább csökken a korai iskolaelhagyók száma, és minden szinten tovább nő a tanulók száma. A munkaerőpiacokon végbemenő átalakulások is várhatóan ösztönzik a felnőttek nagyobb arányú részvételét az oktatásban és képzésben. Az emberek igazolást kaphatnak a formális oktatás és képzés keretein kívül elsajátított készségeikről. A teljes oktatási és képzési kínálat erőteljesebben érvényesíti majd a munkaalapú tanulás elvét, és kiaknázza a vállalkozásokkal és a civil társadalommal való szorosabb együttműködés lehetőségeit. Továbbra is fontos lesz fokozni az erőfeszítéseket annak érdekében, hogy a fenntartható fejlődéssel kapcsolatos ismeretek oktatását valamennyi oktatási szinten beépítsék a tantervekbe.

Lehetőségek/Kedvező irányba ható tényezők

Társadalmi szerepvállalás és részvételen alapuló politika, a magatartásformák változása, vállalati társadalmi felelősségvállalás/felelősségteljes üzleti magatartás, fenntarthatósági finanszírozás, köz-magán társulások, kutatás és innováció, digitális technológiák és online platformok, mesterséges intelligencia, változó munkaerőpiaci és készségigények, a fenntartható és ellenállóképes társadalmak előtérbe helyezése.

Kockázatok/Kedvezőtlen irányba ható tényezők

Esélyegyenlőtlenség, szegénység, a köz- és magánberuházások alacsony szintje, strukturális munkaerőhiány és fokozódó ismerethiány.

Kiemelt szakpolitikai szempontok

Uniós szinten: A szociális jogok európai pillérének első elvét követve a Bizottság koordinálja az új európai készségfejlesztési programot, és együttműködik a tagállamokkal az európai oktatási térség 2025-ig történő kialakítása érdekében. A cél az oktatási és képzési rendszerek inkluzív, egész életen át tartó tanulásra épülő és innovációvezérelt jellegének fejlesztése. Az európai oktatási térség 2025-ig történő megvalósítása érdekében 2018-ban előterjesztett intézkedések a külföldi diplomák és tanulmányi időszakok automatikus kölcsönös elismerésére, a kulcskompetenciákra, a digitális készségekre, a közös értékekre és az inkluzív oktatásra, a magas színvonalú koragyermekkori nevelésre és gondozásra, valamint a jobb nyelvoktatásra és nyelvtanításra irányulnak.

Tagállami szinten: 2016-ban Szlovénia olyan programot indított, amely a tanárok és mentorok ismereteinek, készségeinek és kompetenciáinak fejlesztésére irányuló munkahelyi rotáció lehetővé tételével javítja a tanítás minőségét és a tanulási tapasztalatot. A program 2022-ig 1,65 millió EUR összegű finanszírozással rendelkezik, amelyből 1,32 millió EUR az Európai Szociális Alapból származik.

Regionális/helyi szinten: Az olaszországi Veneto régióban az Európai Szociális Alap finanszírozásával indított kezdeményezés lehetővé teszi, hogy a felső középfokú képesítéssel nem rendelkező felnőttek – köztük a munkaerőpiacon már nem keresett alacsonyabb szakképesítéssel rendelkezők is – elismertessék korábbi szakmai vagy képzési tapasztalataikat, és személyre szabott képzési pályát válasszanak.

Vállalati szinten: 2018-ban Franciaországban háromoldalú megállapodást írtak alá, amelynek értelmében Új-Aquitania régióban inkluzív oktatási tagozatot indítottak fiatalok és fogyatékossgal élő felnőttek számára. Tucatnyi fogyatékossgal élő tanulószereződéses tanuló részesül képzésben az elektronika, a villamos energia és az elektrotechnika ágazatában. A tanulók egyik felének az Eneis villamosenergia-vállalat telephelyei, másik felének pedig más, megfelelően felkészült vállalatok biztosítanak helyet.

A civil társadalom szintjén: A ToekomstATELIERDELEAVenir (más néven: TADA) kiegészítő, önkéntes és társadalom-orientált oktatást biztosít a Brüsszelben (Belgium) a hátrányos helyzetű városrészek veszélyeztetett tizenéveseinek. Célja, hogy lehetőségeket kínáljon a fiatal résztvevőknek, és megelőzze a demotivációt és annak negatív következményeit (például a tanulási kimerültséget, a korai iskolaelhagyást, a bűnözést, a munkanélküliséget, a szélsőséges radikalizálódást), és hozzájáruljon a fokozott integrációhoz és a társadalmi kohézióhoz.

	A nemek egyenlőségének megvalósítása, minden nő és lány társadalmi szerepének megerősítése
Az Európai Unió ma	
Pillanatkép/Minőségi áttekintés Az EU a világ élvonalába tartozik a nemek közötti egyenlőség terén, és az elmúlt évtizedekben előrelépés történt. Mindez az egyenlő bánásmódra vonatkozó jogszabályoknak, a nemek közötti egyenlőség érvényesítésének, valamint nők jogait és a nemek közötti egyenlőséget előmozdító konkrét intézkedéseknek köszönhető. Az EU munkaerőpiacán emelkedett a nők száma, és ezek a nők jobb oktatásban és képzésben részesülnek; azonban még mindig felülreprezentáltak az alacsonyabban fizetett ágazatokban, és alulreprezentáltak a döntéshozó pozíciókban. A nemek között a jövedelem és az életpályák terén fennálló különbségek gyakran azzal járnak, hogy a nők alacsonyabb nyugdíjakra jogosultak. További előrelépésekre és ezek lendületének fenntartására van szükség. Egy 2017-es Eurobarométer tematikus felmérés szerint az uniós lakosság általában véve támogatja a nemek közötti egyenlőséget: az európaiak 84 %-a (ezen belül a férfiak 80 %-a) személyesen is fontosnak tartja a nemek közötti egyenlőséget. Nemzetközi szinten az EU a nemek közötti egyenlőség szempontjait is érvényesíti külső politikáin keresztül, a kereskedelmi eszközöktől kezdve a fejlesztési politikáról szóló európai konszenzusig és az EU szomszédság- és bővítési politikáig.	
Fő tendenciák • A nemek közötti egyenlőség mutatója (2017) – amelyet Nemek Közötti Egyenlőség Európai Intézete ad ki – rámutat arra, hogy az elmúlt évtized összességében pozitív, bár lassú fejlődés történt a nemek közötti egyenlőség irányába. A legjelentősebb javulás a hatalom (pl. a magán- és az állami szektorban zajló döntéshozatal) terén történt, míg az idő tekintetében növekedtek a nemek közötti egyenlőtlenségek (pl. házimunka, szabadidő, fizetés nélküli gondozás). A tagállamok teljesítményében nagy eltérések mutatkoznak. A tagállamok többsége 2005 óta összességében javította pontszámait. Néhány tagállam az összpontszám alapján stagnált, sőt némileg rosszabb eredményt ért el. • A férfiak és nők közötti foglalkoztatási különbség uniós szinten 2017-ben 12 százalékpont körül volt, azaz lényegesen csökkent 2008-hoz képest, amikor még elérte a 15,1 százalékpontot. Ezt a javulást nagyrészt a nők foglalkoztatási rátájának növekedése idézte elő. A nők munkaerőpiaci részvételét hátráltató egyik fő ok, hogy – különösen a kisgyermekesek vonatkozásában – nem állnak rendelkezésre hozzáférhető és minőségi, intézményesített gondozási szolgáltatások. 2016-ban az EU-ban a 0 és 3 év közötti gyermekeknek csupán 32,9 %-a részesült nevelési és gondozási szolgáltatásokban, ami a 2008-as 28 %-hoz képest némi emelkedést jelent.	

- A **nemek közötti bérszakadék** az elmúlt években némileg csökkent. 2016-ban a nők egy órára jutó bruttó keresete átlagosan 16,2 %-kal volt alacsonyabb, mint a férfiaké; a nyugdíjba vonulás után ez a különbség exponenciálisan növekszik, és a **nemek közötti nyugdíjszakadék** eléri a 36,6 %-ot.
- Ami az EU-ban a **nemek között a politikai életben mutatkozó egyenlőséget** illeti, a nemzeti parlamentekben a női képviselők aránya a 2004-es 20,9 %-ról 2018-ban 29,7 %-ra nőtt.
- 2017-ben a **tőzsdén jegyzett legnagyobb vállalatok igazgatótanácsi tagjainak** egynegyede volt nő. 2003 és 2017 között évről évre csaknem egyenletes, összesen 16,8 százalékpontot kitevő növekedés volt tapasztalható.
- A **gondozással, háztartási munkával és szociális tevékenységekkel töltött idő** tekintetében a 10 évvel korábbi helyzethez képest nőtt az egyenlőtlenség a férfiak és nők között az EU-ban. Ez a visszaesés 12 tagállamot érintett, míg nyolc tagállamban javulás volt tapasztalható.
- Európában minden harmadik nővel szemben követtek már el 15 éves kora óta **fizikai és/vagy szexuális erőszakot**.

Globális rangsor

A fenntartható fejlődési célokra vonatkozó globális indexről és jelzőrendszerekről szóló 2018. évi jelentés (a Bertelsmann Stiftung és a Fenntartható Fejlesztési Megoldásokkal Foglalkozó Hálózat jelentése) szerint a 5. fenntartható fejlődési cél tekintetében 11 uniós tagállam ért el a 100 pontból több mint 80-et. A világ első húsz helyezettje közül 11 uniós tagállam.

Az Európai Unió 2030-ban

Az EU az aktuális tendenciák/változatlan feltételek mellett

A nemek közötti egyenlőség, valamint a nők és a lányok társadalmi szerepvállalásának növelése terén való folyamatos előrelépéshez elkötelezettségre, több finanszírozásra, valamint a szereplők minden szintre – az egyes háztartásoktól és az uniós intézményekig – kiterjedő, kitartó erőfeszítéseire van szükség. Bár a szabályozási ösztönzők fontosak e folyamat felgyorsításához, a nemek közötti egyenlőség nagyban függ a kulturális és erkölcsi értékektől, valamint a társadalmi változások alakulásától. Várakozásaink szerint 2030-ra az EU további előrelépést valósít meg a nők gazdasági szerepvállalásának növelése, a nemek egyensúlyának a döntéshozatalban való előmozdítása, valamint a nők és lányok elleni erőszak elleni küzdelem terén. Az előrehaladás megvalósulása és annak mértéke a kulturális és politikai kontextustól, valamint a jövőbeli szabályozási intézkedésektől függ.

Lehetőségek/Kedvező irányba ható tényezők

Társadalmi szerepvállalás és részvételen alapuló politika, a társadalmi normák megváltozása, a magatartásformák változása, vállalati társadalmi felelősségvállalás/felelősségteljes üzleti magatartás, intézményes gyermekgondozás, a családi szabadság kiegyensúlyozott modelljei, rugalmas munkafeltételek, kiegyensúlyozott oktatási rendszer, az új technológiákhoz való hozzáférés, a nők technológiai készségeinek fejlesztése, nyitott és méltányos kereskedelem.

Kockázatok/Kedvezőtlen irányba ható tényezők

Esélyegyenlőtlenség, a haladással szembeni ellenreakciók, a készségkereslet és -kínálat közötti eltérések, biztonsági fenyegetések, világszerte a gazdasági protekcionizmushoz való visszatérés.

Kiemelt szakpolitikai szempontok

Az EU nemzetközi szinten: 2015-ben az EU elfogadta a nemek közötti egyenlőségnek és a nők társadalmi szerepvállalásának a külkapcsolatok révén való erősítésére vonatkozó második cselekvési tervét (2016–2020). 2017 szeptemberében a Bizottság elindította az EU és az ENSZ közös Reflektorfény kezdeményezését, amely a nők és lányok elleni erőszak

felszámolására irányul.

Uniós szinten: A Bizottság 2015-ben elfogadta a „Stratégiai szerepvállalás a nemek közötti egyenlőségért (2016–2019)” című dokumentumot. A stratégiai szerepvállalás keretet biztosít az Európai Bizottság által a nemek közötti egyenlőség és a nők társadalmi szerepvállalása érdekében végzett folyamatos munkához, és a következő öt kiemelt területre összpontosít: 1) a nők munkaerőpiaci részvételének és egyenlő mértékű gazdasági függetlenségének növelése; 2) a nemek között a bér, a jövedelem és nyugdíjak terén fennálló egyenlőtlenség csökkentése; 3) a nők és férfiak közötti egyenlőség előmozdítása a döntéshozatalban; 4) a nemi alapú erőszak elleni küzdelem; 5) a nemek közötti egyenlőség és a nők jogainak előmozdítása világszerte. Emellett a stratégiai szerepvállalás értelmében a nemek közötti egyenlőség szempontját valamennyi uniós politikába és finanszírozási programba be kell építeni.

Tagállami szinten: Dánia általában jól teljesít a nemek közötti egyenlőség terén. Dániában a nők rendszerint munkát vállalnak és szakmai karriert építenek a gyermeknevelés mellett, amihez segítséget nyújtanak a szülői szabadságra vonatkozó nagyvonalú dán rendelkezések és a napközi ellátásra biztosított adókedvezmények. A nemek közötti egyenlőség a dán férfiak számára is előnyös. Sok más országhoz képest itt a férfiak több időt tölthetnek családjukkal. A gyermek születését követő szülői szabadság a szülők között megosztható, és a korlátozott hosszúságú munkaidőnek köszönhetően gyakran az apa megy el a gyerekekért a napközibe.

Regionális/helyi szinten: Franciaországban a megyei szintű választásokon bevezetett rendszerben a választók szavazataikat olyan jelölt párokra adják, amelyek egy férfi és egy női jelöltből állnak. A rendszer garantálja megyei szinten a nemek paritását, és közös döntéshozatali pozíciókat alakít ki a területi politikában, megosztva a felelősségi köröket, és javítva a politikusok számára a munka és a magánélet közötti egyensúly megteremtésének lehetőségeit.

Vállalati szinten: A GründerRegio M e.V. az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával kínál képzést, tanácsadást és kapcsolatépítési lehetőségeket női vállalkozók számára Münchenben. A célcsoportot a gyermeknevelés után a munkaerőpiacra visszatérő nők és az 50 év feletti nők alkotják. A GUIDE nevet viselő projekt eddig mintegy 5 000 női vállalkozót támogatott, akiknek 56 %-a saját vállalkozást indított.

A civil társadalom szintjén: Két bolgár szervezet „Career ROCKET” elnevezéssel indított projektet. Ennek keretében iskolai tanárok, iskolaigazgatók és karriertanácsadók vesznek részt olyan képzéseken, amelyeken megtanulják, hogyan tehetik a nemek közötti egyenlőséget a középfokú oktatás valamennyi tantárgyának részévé azáltal, hogy információkat nyújtanak a nők természettudományos, technológiai, politikai, történelmi, földrajzi, matematikai, irodalmi, művészeti és zenei téren elért eredményeiről.

A vízhez és szanitációhoz történő hozzáférés és a fenntartható vízgazdálkodás biztosítása mindenki számára

Az Európai Unió ma

Pillanatkép/Minőségi áttekintés

A vízhez való hozzáférés alapvető emberi szükséglet. A víz egyúttal fontos gazdasági erőforrás, és a biológiai sokféleség, az éghajlat és az ökoszisztéma szabályozásának gerincét

alkotja. A vízi ökoszisztémák szennyezéssel és hidromorfológiai változásokkal szembeni védelme, valamint a víz fenntartható használata alapvető fontosságú a jelenlegi és a jövőbeli generációk szükségleteinek kielégítéséhez, akárcsak a nemzeti és regionális szintű politikai stabilitás fenntartásához. Az Európai Unióban átfogó vízügyi politika irányul annak biztosítására, hogy mind az emberek szükségletei kielégítésére, mind a környezet számára megfelelő mennyiségű, jó minőségű víz álljon rendelkezésre, és ennek keretében szabályozzák a terhelést jelentő fő tényezőket (mezőgazdaság, ipar, települési szennyvíz), a vízhasználatot (fürdővíz, felszín alatti víz, ivóvíz) és az integrált vízgazdálkodást. Az európai polgárok túlnyomó többsége számára biztosított az alapvető higiénés körülményekhez való hozzáférés, és a legalább másodlagos kezelést biztosító szennyvízkezelő létesítménnyel való összeköttetés. Ezen túlmenően az európai polgároknak igen jó minőségű ivóvíz áll a rendelkezésére. Ugyanakkor a városiasodással, a mezőgazdaságból eredő diffúz szennyezéssel, az iparral és az éghajlatváltozással kapcsolatos terhelés befolyásolja a víz minőségét és a vízellátás hosszú távú biztonságát. Globális szinten az EU a fejlesztéspolitikáról szóló európai konszenzus és az uniós szomszédság- és bővítési politika révén támogatja, hogy a víz és a megfelelő higiénés körülmények mindenki számára rendelkezésre álljanak, és hogy ezekkel fenntartható módon gazdálkodjanak.

Fő tendenciák

- A **fejlettebb higiénés létesítményekkel** nem rendelkező háztartások aránya 2017-re az európai lakosság mindössze 2,0 %-ára csökkent a 2007. évi 3,2 %-ról. 2010 és 2015 között nőtt a **másodlagos szennyvízkezelő létesítményhez** összeköttetéssel rendelkező személyek száma. A tagállamok közötti különbségek azonban továbbra is fennállnak, és egyes tagállamok továbbra is jelentős problémákkal küzdenek. Jelentőssé válik egy új típusú szennyezés, mégpedig a heves esőzések idején a városi területeken jelentkező vízlefolyások vagy a vegyes csatornahálózatból túlfolyó víz révén kibocsátott, nagy mennyiségű szennyezés.
- 2017-ben a **tengerparti fürdőhelyek** 86,3 %-a, a **tó- és folyóparti fürdőhelyeknek** pedig 82,1 %-a kiváló vízminőségű volt.
- Az **európai folyók vízminősége** 2000 és 2014 között jelentősen javult; az európai folyók átlagos foszfátkoncentrációja csökkenő tendenciát mutat.
- Bár több területen haladás értünk el, 2015-ben a **felszíni vizek** mindössze 40 %-a volt jó ökológiai állapotban. A **felszín alatti vizek** jobb állapotban vannak: jó kémiai állapottal 74 %-uk, jó mennyiségi állapottal 89 %-uk rendelkezik. Bár az utóbbi két évtizedben csökkent a mezőgazdasági eredetű nitrátszennyezés, továbbra is vannak problémák. A nitrátok a leggyakoribb olyan szennyező anyagok, amelyek az EU felszín alatti vizeinek rossz kémiai állapotáért felelősek. Ez különösen azért jelent gondot, mert a felszín alatti víz – a felszíni folyóvíz mellett – fontos ivóvízforrást jelent Európában.
- A **vízhiány** a legtöbb uniós országban alacsony mértékű, azonban néhány – főként dél-európai – országban magas, és a jelenség a Nyugat- és Észak-Európában is növekedőben van.
- A vízhiány csökkentése érdekében az összes érintett ágazatban hatékonyan kell felhasználni az édesvizet. Európában az elmúlt évtizedben csökkent a **vízszerezés**, miközben nőtt a **vízfelhasználás hatékonysága**. Az **átlagos ivóvízfogyasztás** az elmúlt 20 évben a fejenkénti napi mintegy 200 literről mintegy 120 literre csökkent.

Globális rangsor

A fenntartható fejlődési célokra vonatkozó globális indexről és jelzőrendszerekről szóló 2018. évi jelentés (a Bertelsmann Stiftung és a Fenntartható Fejlesztési Megoldásokkal Foglalkozó Hálózat jelentése) szerint a 6. fenntartható fejlődési cél tekintetében 25 uniós tagállam ért el a 100 pontból több mint 80-et. A világ első húsz helyezettje közül három uniós tagállam.

Az Európai Unió 2030-ban

Az EU az aktuális tendenciák/változatlan feltételek mellett

Összességében az EU a várakozások szerint további előrelépéseket fog tenni a fenntartható víz- és szennyvízgazdálkodás terén. Szinte valamennyi polgár számára rendelkezésre áll majd a megfelelő vízszolgáltatás (beleértve az ivóvizet és a szennyvíztisztítást) és higiénés létesítmények. Ugyanakkor további erőfeszítésekre van szükség ahhoz, hogy valamennyi uniós polgár teljes körűen hozzáférjen mindehhez, akárcsak ahhoz, hogy a szennyvizet az EU egész területén a kötelező előírásoknak megfelelően kezeljék, és Európa összes vízteste jó állapotot érjen el. Az elkövetkező években külön figyelmet kell fordítani az aggodalomra okot adó, újonnan megjelenő szennyező anyagokra, például a mikroműanyagokra és a gyógyszerekre. Tovább kell csökkenteni a mezőgazdaságból származó diffúz szennyezést. Tovább kell javítani a vízfelhasználás hatékonyságát. Végül az éghajlatváltozás és annak az uniós régiókban jelentkező szárazságokat és áradásokat súlyosbító hatásai miatt nagyobb szükség van a vízgazdálkodás fenntarthatóbbá tételére. Az éghajlatváltozásból adódóan fokozódni fog a vízhiány, ami elsősorban Dél-Európában már most is, de a kontinens más részein is egyre nagyobb mértékben érinti a víztesteket. A meglévő vízügyi jogszabályok végrehajtása és az új jogszabályok – például az ivóvízre és az újrafelhasználásra vonatkozó legújabb javaslatok – kidolgozása hozzá fog járulni e kihívások kezeléséhez. Az uniós vízügyi jogszabályok jelentős részének folyamatban lévő célravezető vizsgálatát segít majd megállapítani, hogy ki kell-e igazítani a jogi keretet az érintett fenntartható fejlődési célok eléréséhez.

Lehetőségek/Kedvező irányba ható tényezők

A magatartásformák változása, társadalmi szerepvállalás és részvételen alapuló politika, az élelmiszerrendszerek és termelési láncok fenntarthatósága érdekében kifejtett társadalmi nyomás, vállalati társadalmi felelősségvállalás/felelős üzleti magatartás, fenntarthatósági finanszírozás, köz-magán társulások, digitalizáció, a földmegfigyelési eszközökkel – például a Kopernikusz uniós szárazföld-monitoring szolgáltatás globális elemével – elérhető jobb adatok, a víz újrafelhasználásának fokozása, mesterséges intelligencia és új technológiák, kutatás és innováció, a dolgok internete, körforgásos gazdaság, multilateralizmus.

Kockázatok/Kedveőtlen irányba ható tényezők

Szegénység és esélyegyenlőtlenség, éghajlatváltozás, a mezőgazdaságból származó diffúz szennyezés, urbanizáció, szerves szennyező anyagok, gyógyszermaradványok, műanyag hulladékok, ipari termelés, háztartási kibocsátások, geopolitikai instabilitás és biztonsági fenyegetések, megfizethetőség és a víz ára.

Kiemelt szakpolitikai szempontok

Uniói szinten: Az európai vízügyi kutatás és innováció elősegíti a vízzel kapcsolatos kihívások megoldását. A földközi-tengeri térségben folytatott kutatási és innovációs partnerség (PRIMA) 494 millió EUR költségvetéssel rendelkező kezdeményezés, amely a földközi-tengeri térség vízhiánnyal, mezőgazdasággal és élelmezésbiztonsággal kapcsolatos problémáira irányul.

Tagállami szinten: Cipruson az újrahasznosított víz egyre nagyobb jelentőségű, stabil erőforrás, amelyet többek között öntözésre és az aszálytal szembeni védelemre használnak fel. Az uniós alapok támogatásával két projekt már folyamatban van: az anthropoliszi és a lárnakai víz-újrafelhasználási program.

Regionális/helyi szinten: A lengyelországi Dolnośląskie régióban most épül a Racibórz Dolny elnevezésű árvízvédelmi tározó. Az átfogó árvízvédelmi program célja, hogy az Odera folyó völgye természetes árvízviisszatartó kapacitásának és a folyó természetes árterületének helyreállításával védelmet biztosítson az Odera folyó áradásával szemben.

Vállalati szinten: A szennyvíztisztító telepek Európa-szerte kezdik felhasználni a szennyvízből nyerhető energiát és egyéb forrásokat, hogy csökkentsék fogyasztásukat, és

együttal akár energiatermelőként is működjenek. Kitűnő példa erre az Aarhus Water Dániában, Marselisborg városában működő szennyvíztisztító telepe, amely az üzemben tartásához szükséges energia több mint 150 %-át állítja elő a hatékonyabb technológiákba történő beruházásoknak köszönhetően.

A civil társadalom szintjén: Málta ösztönzi a helyi közösségek részvételét a víz- és szennyvízgyártás fejlesztésében. A vízgyűjtő-gazdálkodási tervezés ciklusa biztosítja a közösségek és az érdekelt felek jelentős mértékű részvételét, mivel egyes intézkedésekkel kapcsolatos döntések során egyensúlyt kell teremteni a különböző csoportok érdekei között.

7 AFFORDABLE AND CLEAN ENERGY 	Megfizethető, megbízható, fenntartható és modern energiához való hozzáférés biztosítása mindenki számára
Az Európai Unió ma	
Pillanatkép/Minőségi áttekintés Az EU 2020-ra vonatkozó energia- és éghajlatvédelmi céljai kijelölték az EU számára a megfelelő pályát afelé, hogy minden európai polgár számára biztonságos, megfizethető és tiszta energiát biztosítson. A megújuló energia fokozott használata és az energiahatékonyság javítása tekintetében már jelentős előrelépés történt, és az EU töretlenül folytatja erőfeszítéseit a tiszta energiára való átállás érdekében. A fosszilis tüzelőanyagokra épülő gazdaságról a digitális és fogyasztóközpontú energiarendszert alkalmazó, karbonszegény gazdaságra való unió átállás kézzelfogható valósággá kezd válni. Folytatódik az üvegházhatásúgáz-kibocsátás és a bruttó hazai termék növekedésének szétválása, aminek fő mozgatórugója az innováció. Szétvált a gazdasági növekedés és az energiafogyasztás is. Az energiatermelés és az energiakereslet globális változásai jelentős hatást gyakorolnak a geopolitikára és az ipari versenyképességre. Ez komoly kihívásokat jelent Európa számára, egyúttal azonban egyedülálló lehetőségeket is teremt. Ezzel összefüggésben az EU oly módon kívánja megerősíteni globális szintű vezető szerepét a tiszta energiákra való átállásban, hogy közben arról is gondoskodik, hogy az energiaellátás minden uniós polgár számára biztosított legyen. Az energiaunió megteremtésével az Európai Unió arra törekszik, hogy biztonságos, megfizethető, fenntartható és tiszta energiát biztosítson az uniós polgárok és vállalkozások számára. Nemzetközi téren a fejlesztéspolitikáról szóló európai konszenzus a megfizethető, modern, megbízható és fenntartható energetikai szolgáltatásokhoz való hozzáférés javítására, a megújuló energiával és az energiahatékonysággal kapcsolatos intézkedések szélesebb körű alkalmazására, valamint az éghajlatváltozás elleni küzdelemhez való hozzájárulásra összpontosít. Az EU a vegyesfinanszírozási eszközök, az európai külső beruházási terv és a villamosításfenanszírozási kezdeményezés révén úttörő szerepet játszik a fenntartható energiaágazatra irányuló magánberuházások ösztönzésében. Szerepet játszik ezen a területen a szomszédságpolitika és a bővítési politika is.	
Fő tendenciák • Az Európában megfigyelhető tendenciák arra utalnak, hogy a gazdasági növekedés szétválik az energiabeviteltől és az ahhoz kapcsolódó üvegházhatásúgáz-kibocsátástól. 1990 és 2017 között az üvegházhatásúgáz-kibocsátás 22 %-kal csökkent, míg a GDP 58 %-kal nőtt. Az EU-ban 2000 óta az energiatermelékenység és az energiafelhasználás	

kibocsátásintenzitása egyaránt szinte folyamatos javulást mutat.

- Az EU arra törekszik, hogy elérje a 2020-ra kitűzött 20 %-os **energiahatékonysági** célkitűzését. 2005 és 2016 között az EU primerenergia-fogyasztása 9,9 %-kal, végsőenergia-fogyasztás pedig 7,1 %-kal csökkent.
- Az EU jó úton azon célkitűzésének teljesítése felé, hogy 2020-ra a végsőenergia-fogyasztás 20 %-a **megújuló forrásokból** származzon. A megújuló energia használata az elmúlt évtizedben folyamatosan nőtt az EU-ban: 2005-ben a bruttó végsőenergia-fogyasztásban 9,0 %-ot képviselt, 2016-ban pedig már 17 %-ot. E növekedés fő ösztönzői a kiszámítható uniós szabályozási keret, a hatékonyabb technológiák, a megújuló energiával kapcsolatos technológiák költségeinek csökkenése és a piacorientáltabb támogatás.
- Energiakeresletének kielégítése tekintetében az EU továbbra is rá van szorulva a **tüzelőanyagok nem uniós országokból származó importjára**. Az EU importfüggősége 2006 és 2016 között – 53,6 %-os szinten – közel állandó volt, miközben az energiatermelés ugyanebben az időszakban 14 %-kal csökkent. Ugyanebben az időszakban a primerenergia-fogyasztás folyamatosan, mintegy 10 %-kal csökkent.
- Az EU-ban javult a **megfizethető energiához való hozzáférés**. Az elmúlt években csökkent azok száma, akik nem tudják otthonukat megfelelően fűteni. 2017-ben az EU lakosságának 8,1 %-a jelezte, hogy nem fér hozzá megfizethető árú energiához – ez 2,8 %-kal kevesebb, mint 2007-ben.

Globális rangsor

A fenntartható fejlődési célokra vonatkozó globális indexről és jelzőrendszerekről szóló 2018. évi jelentés (a Bertelsmann Stiftung és a Fenntartható Fejlesztési Megoldásokkal Foglalkozó Hálózat jelentése) szerint a 7. fenntartható fejlődési cél tekintetében 26 uniós tagállam ért el a 100 pontból több mint 80-et. A világ első húsz helyezettje közül hét uniós tagállam.

Az Európai Unió 2030-ban

Az EU az aktuális tendenciák/változatlan feltételek mellett

Az EU az uniós szinten elfogadott ambiciózus szabályozási keret alapján továbbra is előrelépéseket tesz majd a megfizethető, megbízható, fenntartható és modern energia mindenki számára való biztosítása érdekében. A fő uniós célok értelmében 2030-ig legalább 40 %-kal kell csökkenteni az üvegházhatású gázok kibocsátását, az uniós energia legalább 32 %-ának kell megújuló energiaforrásból származnia, és legalább 32,5 %-kal kell növelni az energiahatékonyságot. Mindez lefekteti a tiszta és fenntartható energián alapuló jövőhöz vezető mélyreható társadalmi átalakulás szükséges alapjait. Az Európai Hálózatfinanszírozási Eszköz révén továbbra is támogatjuk az energetikai infrastruktúrák fejlesztését. Az új Európai horizont keretprogram keretében javaslat született egy olyan intenzív kutatási és innovációs programról, amely 15 milliárd EUR összegű költségvetést biztosít az energiaügy, a mobilitás és az éghajlat céljaira. A 2021–2027-es időszakra vonatkozó többéves pénzügyi keretben az éghajlati szempontok érvényesítésére vonatkozóan javasolt 25 %-os célszám összességében azt jelentené, hogy minden negyedik eurót éghajlattal kapcsolatos kérdésekre kellene költeni, ami az energiaágazat szempontjából is releváns. Az energiaunió megvalósításához folyamatos szerepvállalásra van szükség, ideértve a civil társadalommal és az érdekelt felekkel folytatott aktív párbeszédet is, hiszen az ő közreműködésük és elkötelezettségük az energetikai átállás sikerének kulcsa.

Lehetőségek/Kedvező irányba ható tényezők

A magatartásformák változása, tájékozott, megfelelő jogvédelemmel rendelkező és öntudatos fogyasztók, társadalmi szerepvállalás és részvételen alapuló politika, méltányos átmenetet célzó előrettekintő szakpolitikák, vállalati társadalmi felelősségvállalás/felelős üzleti magatartás, új üzleti lehetőségek, közösségi finanszírozás és egyéb innovatív finanszírozási formák, fenntarthatósági finanszírozás, köz-magán társulások, erőforrás-felhasználáson

alapuló adóztatás, a dolgok internete, oktatás, digitalizáció, mesterséges intelligencia és új technológiák, kutatás és innováció, körforgásos karbonszegény gazdaság, alacsony kibocsátású és kibocsátásmentes mobilitás, ellenállóképes társadalmak, multilateralizmus.

Kockázatok/Kedvezőtlen irányba ható tényezők

A villamosenergia-fogyasztás digitalizáció miatti növekedése, ingadozó energiaárak, a fosszilis tüzelőanyagoktól való függés és az ezekhez nyújtott támogatások fennmaradása, a magatartásformák változásának elmaradása, a szakpolitikák végrehajtásának lassulása, a köz- és magánberuházások alacsony szintje, digitális szakadék, éghajlatváltozás, geopolitikai instabilitás és biztonsági fenyegetések, a közép- és alacsonyabb jövedelmű emberek számára relatív értelemben magasabb költséggel járó átmenet.

Kiemelt szakpolitikai szempontok

Az EU nemzetközi szinten: 2017 májusában, az Afrika-EU partnerség lendületének megújítása érdekében az EU előterjesztette az „Afrika energetizálása” elnevezésű stratégiát. Az EU elkötelezte magát amellett, hogy – különösen a külső beruházási tervvel összefüggésben – ösztönzi a fenntartható energiával kapcsolatos köz- és magánberuházásokat Afrikában, és elmélyíti a stratégiai szövetségeket és az együttműködést.

Uniók szinten: Az európai energiaunió létrehozása a Bizottság egyik fő prioritásává vált. Különböző kezdeményezések jöttek létre az energiaunió megvalósítására. Mindenekelőtt a „Tiszta energia minden európainak” elnevezésű 2016-os csomag révén versenyképesebb, korszerűbb és tisztább energiarendszer jön létre, amely a következő három fő cél köré épül: az energiahatékonyság előtérbe helyezése, globális vezető szerep elérése a megújuló energiák terén, valamint méltányos feltételek biztosítása a fogyasztók számára.

Tagállami szinten: 2013-ban több mint 40 hollandiai szervezet (helyi és nemzeti kormányzati szerv, vállalat, szakszervezet és környezetvédelmi szervezet) írt alá egy fenntartható növekedést szolgáló energiaügyi megállapodást, amelynek célja, hogy a megújuló energia részaránya a 2015-ös 5,8 %-ról 2023-ra 16 %-ra emelkedjen. A megállapodás célokat határoz meg a kibocsátásmentes járművekre való átállás terén: 2035-re az összes újonnan értékesített gépkocsinak kibocsátásmentesnek kell lennie, 2050-ben pedig a közeledésben részt vevő összes gépkocsinak kibocsátásmentesnek kell lennie.

Regionális/helyi szinten: Budapest tagja a Polgármesterek Szövetségének – ez az uniós finanszírozású kezdeményezés az uniós éghajlat- és energiapolitikai célkitűzések megvalósítása iránt elkötelezett régiókat és városokat tömöríti. 2011 óta a Széchenyi fürdő – az egyik leghíresebb budapesti termálfürdő –, a közelében lévő Állatkert és a helyi távfűtési társaság olyan partnerségben működik együtt, amely csökkenti a szén-dioxid-kibocsátást és az energiaszámlát is. A Széchenyi fürdő termálvize hőjének újrafelhasználásával biztosítják a Budapesti Állatkert 26 épületében mintegy 350 állatfaj és közel 500 növényfaj számára a megfelelő meleget.

Vállalati szinten: A 2008-ban Jelgavában (Lettország) alapított Fortum Jelgava energetikai vállalat átalakította a város fűtési hálózatát azzal, hogy a gázerőművet faforgácsot hasznosító, biomassza tüzelőanyagú, kapcsolt energiatermelést alkalmazó erőművel váltotta fel. A város távfűtési rendszere szinte teljesen áttért a fosszilis tüzelőanyagokról a helyi forrásból származó fára mint megújuló erőforrásra.

A civil társadalom szintjén: A megújulóenergia-közösségek olyan szervezetek, amelyeken keresztül a polgárok és/vagy a helyi önkormányzatok tulajdonosként vagy szereplőként részt vesznek a megújuló energia termelésében és/vagy felhasználásában. Unió-szerte több mint 2500 ilyen kezdeményezés jött létre, és ezek kulcsfontosságú szerepet játszanak Európa energetikai átállásának beindításában. E kezdeményezések helyi kötődése és tulajdonlása révén nő a megújuló energiával kapcsolatos projektek társadalmi elfogadottsága, különösen a

szélenergia esetében. Emellett a költségek is csökkennek, mivel biztosíthatók a legmegfelelőbb telephelyek.

A tartós, inkluzív és fenntartható gazdasági növekedés, a teljes és termelékeny foglalkoztatás és a tisztességes munka elősegítése mindenki számára

Az Európai Unió ma

Pillanatkép/Minőségi áttekintés

A gazdasági válságból való kilábalással az európai foglalkoztatás folyamatos növekedési pályára állt. A beruházások már megközelítik a válság előtti szintet, és javulóban van az államháztartások helyzete is, bár a fellendülést lefelé mutató kockázatok akadályozhatják. A bővülés előnyeiből azonban nem minden állampolgár és tagállam részesül egyformán: különösen a munkanélküliség nagy még mindig egyes országokban. A beruházások és a termelékenység tendenciái arra engednek következtetni, hogy még többet lehetne tenni a fellendülés és a fenntarthatóbb gazdasági növekedésre való átállás érdekében, különös tekintettel a demográfiai változásokkal és a digitalizációval kapcsolatos hosszú távú globális kihívásokra. A hosszú távon fenntartható államháztartásra irányuló folyamatos erőfeszítések mellett az EU továbbra is támogatja különösen az oktatás, a készségek és a K+F területére irányuló beruházásokat, valamint az üzleti környezet, a termék- és munkaerőpiacok hatékonyságának fokozását célzó strukturális reformokat. A magánbefektetéseknek az európai gazdaság stratégiai ágazataiba való irányításában fontos szerepet játszik az európai beruházási terv. A munkaerőpiacokat és a szociális politikákat megerősítő strukturális reformok várhatóan hozzájárulnak ahhoz, hogy a munkavállalók elsajátítsák a zöld gazdaságra való átálláshoz szükséges készségeket, és előmozdítják a jobb munkavállalási lehetőségeket, a munkaerőpiaci esélyegyenlőséget, a tisztességes munkakörülményeket, valamint a fenntartható és megfelelő szociális védelmi rendszereket. Emellett hozzájárulnak a munkatermelékenység fokozásához és ezáltal a bérnövekedéshez is. A szociális partnereknek a reformok kialakításába és végrehajtásába való bevonása erősítheti a szereplők felelősségvállalását, valamint javíthatja a reformok hatásait és végrehajtását. Nemzetközi szinten az EU az inkluzív és a fenntartható növekedést, a tisztességes munkahelyek létrehozását, valamint a munkavállalói jogok és az emberi jogok előmozdítását célozza. Az e tekintetben folytatott külső tevékenységek közé tartozik a fejlesztéspolitikáról szóló európai konszenzus, az európai külső beruházási terv, az emberi jogokra és a demokráciára vonatkozó, a 2015–2019 közötti időszakra szóló uniós cselekvési terv, valamint az EU szomszédság- és bővítési politikájával kapcsolatos uniós fellépések. A kereskedelempolitika keretében az EU előmozdítja az alapvető nemzetközi munkaügyi normák és az emberi jogok tiszteletben tartását. Emellett számos uniós szakpolitikában – köztük a kereskedelempolitikában is – megjelenik a nemzetközi iránymutatásokon alapuló, felelős üzleti magatartás előmozdítása.

Fő tendenciák

- Az európai átlagpolgár magasabb **életszínvonalon** él, mint két évtizede. 2002 és 2017 között az egy főre eső reál **GDP** évente átlagosan 1,1 %-kal nőtt. Az uniós gazdaság a 2008. évi válság kezdete óta tapasztalt legnagyobb ütemben növekszik: a reál GDP növekedése 2017-ben elérte a 2,2 %-ot.
- Az összes **beruházás** uniós GDP-hez viszonyított aránya a gazdasági és pénzügyi válságot követő hirtelen visszaesés óta 2017-ben elérte a 20,8 %-ot. Ez az arány 2013-tól évente átlagosan 1,0 %-kal nő. Az európai beruházási tervnek köszönhetően 2020-ig várhatóan 1,4

millió munkahely jön létre, és az uniós GDP 1,3 %-kal emelkedik.

- **A munkatermelékenység** némileg felgyorsult, de növekedése még mindig nem éri el a recesszió előtti mértéket.
- **A munkaerőpiaci részvétel** továbbra is stabilan növekszik: az aktivitási ráta 2017-ben 73,4 % volt. A növekedés elsősorban az idősebb munkavállalók és a nők jelenlétének tudható be. A teljes foglalkoztatottság 239 millió fővel rekordmagasságot ért el. Ezen belül a teljes munkaidős állások száma 2,3 millióval emelkedett, miközben a részmunkaidőben foglalkoztatottak száma nem változott. Ha csak a környezetvédelmi ipart tekintjük, ott 2000 és 2015 között 47,3 %-kal nőtt a foglalkoztatás. **A tartós munkanélküliség** továbbra is csökkenőben van, de még mindig megközelíti a teljes munkanélküliség felét. **Az ifjúsági munkanélküliség** – amely 2013-ban 23,8 %-on tetőzött – 2017-ben 16,8 %-ra esett vissza. 2017-ben az európai munkavállalók 7,7 %-a dolgozott szándéka ellenére **ideiglenes szerződéssel**, ami az összes ideiglenes alkalmazott 57,7 %-ának felel meg, és ez az arány az elmúlt évtizedben némileg nőtt. A nem önként vállalt **részmunkaidős foglalkoztatás** aránya – amely főként a nőket érinti – az Unión belül a teljes részmunkaidős foglalkoztatás 25,6 %-ról (2008) 2014-ben elérte a 29,6 %-os csúcspontot, majd 2017-ben visszaesett 26,4 %-ra.
- Ami a **szegénységben élő munkavállalókat** illeti, a munkavállalók 9,6 %-a 2017-ben is a szegénységi küszöb alatt élt. Ez az arány az elmúlt négy évben viszonylag nem változott, ugyanakkor magasabb, mint 2008-ban (8,5 %).

Globális rangsor

A fenntartható fejlődési célokra vonatkozó globális indexről és jelzőrendszerekről szóló 2018. évi jelentés (a Bertelsmann Stiftung és a Fenntartható Fejlesztési Megoldásokkal Foglalkozó Hálózat jelentése) szerint a 8. fenntartható fejlődési cél tekintetében 17 uniós tagállam ért el a 100 pontból legalább 80-at. A világ első húsz helyezettje közül kilenc uniós tagállam.

Az Európai Unió 2030-ban

Az EU az aktuális tendenciák/változatlan feltételek mellett

Az EU-nak a fenntarthatóságra való átállást szolgáló minőségi munkahelyek létrehozásával magas általános foglalkoztatási rátát kell biztosítania, különös tekintettel a nők, a fiatalok, az idősek, a fogyatékkal élők, a migránsok és a társadalom peremére szorult közösségek foglalkoztatására. Ez hozzájárulna ahhoz, hogy az európai szociális jóléti modell a népesség elöregedése és a termelékenység lassú növekedése mellett megfelelő és fenntartható maradjon. Jóllehet az európai gazdaságba irányuló beruházások továbbra is bővülni fognak, e beruházásokat a szűk keresztmetszetek megszüntetése érdekében tartósan támogatni kell. Az EU népességének fogyatkozása és gazdasági erejének visszaszorulása befolyásolni fogja a gazdasági világrendben elfoglalt helyét is. A digitális transzformáció és a demográfia a jövőbeli növekedésre és munkaerőpiaci fejleményekre egyaránt hatással lesz. Ezért fokozott hangsúlyt kell fektetni az EU minőségi oktatáshoz kapcsolódó komparatív előnyeire, és további beruházásokat kell eszközölni a kutatásba és az innovációba, előmozdítva a társadalmi befogadást és a környezeti fenntarthatóságot. Folytatódni fog a körforgásos gazdaságra való átállás, valamint a kényszermunka és az emberkereskedelem felszámolására irányuló fellépés.

Lehetőségek/Kedvező irányba ható tényezők

Továbbképzés és átképzés, digitalizáció, kutatás és innováció, társadalmi szerepvállalás és részvételen alapuló politika, a termelési láncok fenntarthatósága érdekében kifejtett társadalmi nyomás, mesterséges intelligencia, új technológiák, vállalati társadalmi felelősségvállalás/felelős üzleti magatartás, fenntarthatósági finanszírozás, köz-magán társulások, megosztásalapú körforgásos karbonszegény gazdaság, szociális gazdaság és a szociális gazdaságon alapuló ökoszisztémák kifejlesztése, az ellenállóképes társadalmak előtérbe helyezése, multilateralizmus, nyitott és méltányos kereskedelem, kutatás és

innováció.

Kockázatok/Kedvezőtlen irányba ható tényezők

Alacsony termelékenység-növekedés, strukturális munkaerőhiány, az új digitális technológiák lassú elterjedése, a technológiai átalakulásnak a munkavállalókra és egyes ágazatokra gyakorolt hatásai, társadalmi egyenlőtlenségek, regionális és területi egyenlőtlenségek, a demográfiai változások hatásai és a migráció és a kényszerű lakóhelyelhagyás szerepe, környezetkárosodás és éghajlatváltozás, geopolitikai instabilitás és biztonsági fenyegetések, világszerte a gazdasági protekcionizmushoz való visszatérés, az egyre immateriálisabb gazdaságok termelékenységének nehéz mérhetősége, munkaerőpiaci szegmentáció és a munkahelyek bizonytalansága, digitális szakadék, adatvédelem, a munka és a magánélet közötti egyensúly.

Kiemelt szakpolitikai szempontok

Uniók szinten: Az európai beruházási terv (az úgynevezett Juncker-terv) nagy sikerrel hozzájárult a beruházási környezet fellendítéséhez. Az Európai Stratégiai Beruházási Alap (ESBA) 2018 júliusában megvalósította a 315 milliárd EUR-s kiinduló célját, és 2015-től 2018 decemberéig további 371 milliárd EUR összegű beruházást mozgósított az EU területén. Az ESBA eddig több mint 750 000 munkahely létrehozását támogatta. Ez a szám 2020-ig várhatóan 1,4 millióra emelkedik. Több mint 850 000 kis- és középvállalkozás (kkv) juthat általa könnyebben forráshoz. Az Európai Stratégiai Beruházási Alap infrastrukturális és innovációs keretéből nyújtott finanszírozás legalább 40 %-a olyan projektkomponenseket támogat, amelyek az éghajlat-politikáról szóló Párizsi Megállapodással összhangban az éghajlat-politikához is hozzájárulnak.

Tagállami szinten: 2017-ben a Cseh Köztársaság fokozott rugalmasságot vezetett be a munkaidő és a szabadságok beosztása és az azokra való jogosultság tekintetében; megerősítette a kollektív tárgyalások folyamatát; szerződési jogi változásokat vezetett be; módosította a csoportos létszámcsökkentések rendszerét és a távmunkával kapcsolatos rendelkezéseket, valamint megerősítette a családi élet és a munka összehangolását segítő eszközöket, így például az otthonról történő munkavégzést.

Regionális/helyi szinten: A belgiumi Gent városa az Európai Szociális Alap segítségével rendszeresen támogatja a menekültek és a romák munkaerőpiaci integrációját. A „Labour Team IEM” projekt (2015–2017) keretében például romáknak kínált személyre szabott útmutatást. A fő cél legalább 190 Unión belüli migráns – elsősorban roma – munkaerőpiacra lépése volt. Az Európai Szociális Alapból támogatott projekt 2018–2019-ben is folytatódik.

Vállalati szinten: Az Európai Beruházási Bank (az Európai Stratégiai Beruházási Alap támogatásával) 7,5 millió EUR összegű kölcsönt nyújt a Greenfiber International SA-nak egy újrahazsnoítással és körforgásos gazdasággal kapcsolatos romániai projektre. A projekt 280 teljes munkaidős munkahely létrehozását segíti elő, és évente több mint 50 000 tonnával növeli az összegyűjtött és feldolgozott hulladék mennyiségét.

A civil társadalom szintjén: 2014-ben megalakult a nemzeti civil társadalmi ernyőszervezetek portugál koalíciója azzal a céllal, hogy tagjai közös álláspontot alakítsanak ki az ENSZ 2030-ig tartó időszakra vonatkozó fenntartható fejlődési menetrendjéről. A koalíció nemzeti konzultációkat, online kérdőíveket és helyi műhelytalálkozókat szervezett az ENSZ 2030-ig tartó időszakra vonatkozó fenntartható fejlődési menetrendjével – és ezen belül a 8. fenntartható fejlődési céllal – kapcsolatos elvárások megvitatására.

Ellenállóképes infrastruktúra kiépítése, az inkluzív és fenntartható iparosítás támogatása és az innováció ösztönzése

Pillanatkép/Minőségi áttekintés

A nagy teljesítményű közlekedési, energetikai és digitális infrastruktúra alapvető fontosságú az EU megfelelő összekapcsoltsága és integrációja szempontjából, hiszen ennek köszönhetően élvezhetik a polgárok és a vállalkozások teljes mértékben a szabad mozgás és az egységes piac, valamint a megfelelő szociális infrastruktúrák előnyeit. A közlekedési, energetikai és digitális ágazatban működő transzeurópai hálózatok többek között ezért elégítik ki integrált módon az ellenállóképes, fenntartható, gördülékeny és innovatív infrastruktúrák iránti igényt. Stratégiai fontossággal bírnak az úrinfrastruktúrába történő beruházások is. Az európai ipar erős, és számos ágazatban megőrizte a globális piacokon betöltött vezető pozícióját. Az EU elősegíti az olyan intelligens, innovatív és fenntartható iparra való áttérést, amely valamennyi polgár számára előnyökkel jár. Az üvegházhatást okozó gázok teljes kibocsátása az uniós GDP növekedése ellenére folyamatosan csökken, ami arra enged következtetni, hogy a kibocsátások nem feltétlenül függenek össze a növekedéssel. Az európai szakpolitikák törekednek arra, hogy lehetővé tegyék, hogy az ipari szereplők felelősségteljes és fenntartható módon végezzék üzleti tevékenységüket, munkahelyeket teremtsenek, fellendítsék Európa versenyképességét, ösztönözzék a tiszta és digitális technológiákra irányuló beruházásokat és innovációt, valamint védjék az ipari szerkezetváltás által leginkább érintett európai régiókat és munkavállalókat. Az, hogy az EU hangsúlyt fektet a kutatásra és az innovációra, valamint a digitális átalakulásra irányuló beruházásokra, fokozza globális versenyképességünket, hiszen ezáltal több munkahely és üzleti lehetőség jön létre. Az EU a világ legnyitottabb kutatási és innovációs térsége, de ezeket a tevékenységeket tovább kell bővíteni, és az eredményeket szélesebb körben el kell terjeszteni. Ráadásul az innovációk nyomán nem mindig jönnek létre új piaci és növekedési lehetőségek. Fokozni kell az üzleti szektor kutatási és innovációs célú beruházásait, amelyek jelenleg a GDP 1,3 %-át érik el, és ezzel elmaradnak Kína (1,6 %), az Egyesült Államok (2 %) és Japán (2,6 %) mögött. A digitális átalakulás a karbonszegény körforgásos gazdaságra és társadalomra való áttérés fontos tényezője. Nemzetközi szinten a fejlesztéspolitikáról szóló európai konszenzus támogatja a kiváló minőségű, ellenállóképes, éghajlatbarát infrastruktúrák kialakítását, építését és üzemeltetését a mindenki számára méltányos és megfizethető hozzáférés, a növekedés, a kereskedelem és a beruházások előmozdítása érdekében. Szerepet játszik ezen a területen az uniós kereskedelempolitika, bővítési politika és szomszédságpolitika is.

Fő tendenciák

- Az uniós export kétharmadát a **feldolgozóipar** teszi ki, amely 36 millió embernek ad munkát (minden ötödik európai munkahely ebben az ágazatban található), és hozzájárul az európai polgárok magas életszínvonalához.
- **Az üvegházhatást okozó gázok kibocsátása** az ipari folyamatok és a termékfelhasználás területén 2000 és 2016 között több mint 17 %-kal csökkent. A kedvező tendenciát alátámasztja az is, hogy az ipar energiafogyasztása 2000 és 2016 között 17 %-kal csökkent.
- **K+F beruházások:** Európa a globális K+F beruházások 20 %-át teszi ki, itt születik az összes magas színvonalú tudományos publikáció egyharmada, és a kontinens globális vezető szerepet tölt be az olyan ipari ágazatokban, mint a gyógyszeripar, a vegyipar, a gépipar és a divat. A kutatás-fejlesztésre a legtöbbet a vállalati szektor (65 %) és a felsőoktatás (23 %) költi, míg a kormányzati szektor részesedése 2016-ban 11 % volt.
- **A szabadalmi bejelentések** száma az EU-ban a gazdasági válságot megelőzően jelentősen megemelkedett, azóta stagnál.
- **Vállalati társadalmi felelősségvállalás:** Az uniós vállalkozások 77 %-a számol be jelentésében vállalati társadalmi felelősségvállalásról, és sokuk élen jár a vállalati társadalmi felelősségvállalás/felelős üzleti magatartás és a fenntartható fejlődési célok integrálása terén.

Globális rangsor

A fenntartható fejlődési célokra vonatkozó globális indexről és jelzőrendszerekről szóló 2018. évi jelentés (a Bertelsmann Stiftung és a Fenntartható Fejlesztési Megoldásokkal Foglalkozó Hálózat jelentése) szerint a 9. fenntartható fejlődési cél tekintetében 10 uniós tagállam ért el a 100 pontból legalább 73-at, jóllehet a tagállamok között jelentős különbségek mutatkoznak. A világ első húsz helyezettje közül tíz uniós tagállam.

Az Európai Unió 2030-ban

Az EU az aktuális tendenciák/változatlan feltételek mellett

Európa vezető szerepet tölt be a fenntarthatóbb és inkluzívabb ipar felé vezető úton. A gazdasági, társadalmi és környezeti átalakulások olyan területeken is fel fogják gyorsítani a technológiai áttörést, mint a robotika, a dolgok internete, a mesterséges intelligencia és az energiarendszerek. Az információs technológiáknak köszönhető automatizálás át fogja alakítani a hagyományos gyártási folyamatokat és a munkavégzés jellegét. Az ipar egyre inkább a jelentős szolgáltatási komponensekkel rendelkező globális értékláncokba integrálódik. Az újonnan megjelenő üzleti modellek felforgatják a hagyományos piacok működését. Maga az innováció és az értékteremtés is mélyreható változáson megy keresztül egy olyan új fogyasztói generáció hatására, amely közös értékteremtést, fenntartható üzleti magatartást, összekapcsoltságot és valós idejű teljesítménymérést vár el. Az adatok a versenyképesség új tényezőjévé válnak. A nyersanyagok iránti kereslet tovább fog nőni. Amint a természeti erőforrások szűkössége és az éghajlatváltozás egyre kézzelfoghatóbb valósággá válik, a fenntartható termékek, a körforgásos fogyasztás és a zéró, illetve alacsony kibocsátás iránti kereslet exponenciális növekedésnek fog indulni, és ökoinnovációs megoldásokra lesz szükség. Európa fokozni fogja a kutatásra és az innovációra, valamint az ellenállóképes infrastruktúrára irányuló beruházásait, többek között a következő Európai horizont kutatási és innovációs keretprogram révén.

Lehetőségek/Kedvező irányba ható tényezők

Társadalmi szerepvállalás és részvételen alapuló politika, mesterséges intelligencia, a dolgok internete, teljes körű digitalizáció, megosztásalapú és körforgásos karbonszegény gazdaság, az ellenállóképes társadalmak előtérbe helyezése, vállalati társadalmi felelősségvállalás/felelősségteljes üzleti magatartás, felelősségteljes és fenntartható bányászat és beszerzés, fenntarthatósági finanszírozás, köz-magán társulások, közösségi finanszírozás és oktatás, multilateralizmus, nyitott és méltányos kereskedelem.

Kockázatok/Kedvezőtlen irányba ható tényezők

A köz- és üzleti beruházások alacsony szintje – a kutatás és az innováció tekintetében is –, az értékláncok átalakulása, strukturális munkaerőhiány, a globális kereslet elmozdulása, geopolitikai instabilitás és biztonsági fenyegetések, társadalmi egyenlőtlenségek, társadalmaink elöregedése, éghajlatváltozás és a természeti erőforrások iránti növekvő kereslettel összefüggő környezeti kockázatok, a város és a vidék elszakadása.

Kiemelt szakpolitikai szempontok

Az EU nemzetközi szinten: A korábbiaknál pontosabb és megbízhatóbb Galileo és EGNOS európai műholdas navigációs program jobb hely- és időmeghatározási információkat kínál, ami jelentős pozitív hatással jár számos, az emberek által naponta használt európai szolgáltatásra és termékre az autós navigációs készülékektől kezdve a mobiltelefonokig és a kritikus vészhelyzet-elhárító szolgálatokig. A Föld-megfigyelési csoport előmozdítja a fenntartható fejlődési célok és az éghajlatpolitikáról szóló Párizsi Megállapodás támogatására irányuló környezeti megfigyelőalkalmazásokat.

Uniós szinten: A transzeurópai hálózatok az ellenállóképes, gördülékeny és innovatív közlekedési, energetikai és digitális infrastruktúrák iránti szükségletek kielégítésére irányulnak. Céljuk, hogy összeköttetést teremtsenek az EU valamennyi régiója között, és ezáltal hozzájáruljanak az Európa különböző részén élő polgárok eléréséhez. Az

infrastruktúrák kiépítése és átalakítása oly módon történik, hogy ellenálljanak az éghajlatváltozáshoz kapcsolódó kockázatoknak, előmozdítva az inklúziót, az innovációt és a munkahelyteremtést.

Tagállami szinten: Az uniós innováció éllovasa Svédország, ahol nagy a magán és állami kutatás-fejlesztési beruházások volumene, a szabadalmi bejelentések és az innovatív kkv-k száma, valamint a tudásintenzív tevékenységben foglalkoztatottak aránya. Emellett az uniós átlagnál gyorsabb ütemben növekednek a termelési beruházások, és rendkívül magas az ipari termelés energiahatékonysága.

Regionális/helyi szinten: Az ipari modernizáció tematikus intelligens szakosodási platformja lehetőségeket kínál arra, hogy a hasonló intelligens szakosodási prioritásokkal rendelkező regionális irányító hatóságok egymás kompetenciáit figyelembe véve együttműködjenek, infrastruktúráikat megosszák, és ezáltal nagyobb határfokot érjenek el, és közös beruházási projekteket fejleszthessenek ki.

Vállalati szinten: Az Európai Stratégiai Beruházási Alap segítségével egy észt cég olyan energiatároló berendezést – úgynevezett ultrakondenzátort – hozott létre, amely a szokásos akkumulátornál százszor erősebb, és egymillió utántöltési ciklust bír. A vállalat 15 millió EUR-t teremtett elő egy olyan németországi gyártólétesítmény finanszírozására, amely évente több millió új ultrakondenzátor előállítására képes.

10 REDUCED INEQUALITIES 	Az országokon belüli és az országok közötti egyenlőtlenségek csökkentése
Az Európai Unió ma	
Pillanatkép/Minőségi áttekintés Az egyenlőtlenség – csakúgy, mint a szegénység – többdimenziós fogalom. Magában foglalja az eredmények terén mutatkozó egyenlőtlenséget csakúgy, mint az esélyek egyenlőtlenségét. Példa erre a jövedelmi egyenlőtlenség, a szociális védelemhez való egyenlőtlen hozzáférés vagy az egyenlőtlenségek generációk közötti átörökítése. Az esélyegyenlőtlenség a jövedelmi egyenlőtlenség egyik jelentős előidézője. Az Unión belül a jövedelmek egyre közelednek egymáshoz, és a tagállamok többségében az életszínvonal a válság óta javul. Az európai gazdaságok erősödésével ugyanakkor fokozódnak a gazdasági növekedés inkluzivitásával kapcsolatos aggályok is. Az EU egészét tekintve a jövedelmi egyenlőtlenségek az elmúlt években stabilizálódtak, bár mértékük továbbra is kihívásokat támaszt. A marginalizált és kiszolgáltatott csoportokat – fogyatékkal élő személyek, migránsok és etnikai kisebbségek (köztük a romák), hajléktalanok, elszigetelten élő idősek és gyermekek – az egyenlőtlenség sajátos formái sújtják. Az ő társadalmi-gazdasági befogadásuk továbbra sem megfelelő. Az egyenlőtlenség akadályozhatja a gazdasági növekedést és a makrogazdasági stabilitást, és alááshatja a társadalmi kohéziót. Globális szinten az EU partnerországaiban állandósult nagy fokú egyenlőtlenségek veszélyt jelentenek a fenntartható fejlődési célok többségének elérésére. A globális egyenlőtlenségek az EU-ba irányuló migrációt is növelhetik. A Bizottság a legújabb migrációs kihívások nyomán arra törekszik, hogy azonnali válaszokat biztosítson, és a jövőre nézve fenntartható, válságbiztos rendszert építsen ki. A migrációs áramlások fenntartható kezelése alapvető fontosságú. Az EU külső tevékenységei – beleértve a kül- és biztonságpolitikát, a fejlesztéspolitikát, a bővítési és a szomszédságpolitikát –, valamint az EU kereskedelem- és beruházáspolitikája mind	

hozzájárulnak az Európán kívüli egyenlőtlenségek kiváltó okainak kezeléséhez. A fejlesztéspolitikáról szóló európai konszenzus például támogatja azt az elvet, hogy senki se maradjon ki, és kötelezettséget vállal arra, hogy az EU lépéseket tesz az eredmények egyenlőtlenségeinek csökkentésére és az esélyegyenlőség előmozdítására.

Fő tendenciák

- **Rendelkezésre álló jövedelem:** Az uniós országok között egyre csökkennek a gazdasági egyenlőtlenségek. A háztartások egy főre eső rendelkezésre álló, reálértéken mért kiigazított bruttó jövedelme a tagállamok túlnyomó többségében emelkedett: 2017-ben átlagosan 4,4 %-kal haladta meg a válság előtti, 2008. évi szintet. Az uniós tagállamok között némi jövedelemkonvergencia figyelhető meg: ez annak tudható be, hogy az uniós átlagnál gyorsabban nőtt a rendelkezésre álló jövedelem az alacsonyabb jövedelmi szinttel rendelkező tagállamokban, például Romániában, Bulgáriában és Lengyelországban.
- **Jövedelmi egyenlőtlenség:** 2017-ben az uniós tagállamok átlagát tekintve a háztartások leggazdagabb 20 %-ának jövedelme 5,1-szer meghaladta a legszegényebb 20 %-ét, ami még mindig nagyobb különbség, mint amekkora a válság előtt volt (2009-ben 4,9-szeres szorzó). 2016-hoz (5,2) képest azonban a szorzó csökkent, ami arra utal, hogy az uniós tagállamokban valamelyest javulnak a jövedelmi egyenlőtlenségek lefaragásának kilátásai. A népesség alsó 40 %-ának jövedelme tekintetében szintén azt láthatjuk, hogy stabilizálódnak az uniós tagállamokon belüli jövedelmi egyenlőtlenségek. 2008-ban és 2012-ben e réteg jövedelme 21,2 %-ot tett ki, 2016-ban kis mértékben visszaesett 20,9 %-ra, majd 2017-ben ismét 21,2 %-ra emelkedett.
- **Esélyegyenlőtlenség:** Az esélyegyenlőtlenség egyik ismérve, hogy a szülők társadalmi-gazdasági helyzete hatással van gyermekeik iskolázottságára. A 2015. évi Nemzetközi tanulói teljesítménymérés (PISA-felmérés) eredményei szerint a leghátrányosabb társadalmi-gazdasági háttérű uniós tanulók 33,8 %-a gyengén teljesít a természettudományok terén, míg a legkiváltságosabb helyzetű társaik körében ez az arány mindössze 7,6 %. A tagállamok között jelentős eltérések mutatkoztak.
- **Fejlesztési támogatás:** Az EU továbbra is a világ első számú donora, amely az összes globális fejlesztési támogatás több mint 50 %-át nyújtja, és ezáltal világszerte hozzájárul az egyenlőtlenségek csökkentéséhez. A fejlődő országoknak biztosított, köz- és magánszektorból érkező uniós finanszírozás 2001 óta összesen több mint kétszeresére nőtt, ami átlagosan évi 6,4 %-os növekedésnek felel meg.

Globális rangsor

A fenntartható fejlődési célokra vonatkozó globális indexről és jelzőrendszerekről szóló 2018. évi jelentés (a Bertelsmann Stiftung és a Fenntartható Fejlesztési Megoldásokkal Foglalkozó Hálózat jelentése) szerint a 10. fenntartható fejlődési cél tekintetében 13 uniós tagállam ért el a 100 pontból legalább 80-at. A világ első húsz helyezettje közül tizenegy uniós tagállam.

Az Európai Unió 2030-ban

Az EU az aktuális tendenciák/változatlan feltételek mellett

Az EU és a tagállamok törekednek az EU-n belüli inkluzív és fenntartható növekedés biztosítására, amely az egyenlőtlenség csökkentésének elengedhetetlen feltétele. Ennek elemei közé tartoznak a hatékony, eredményes és megfelelő szociális védelem és támogató szolgáltatások, a mindenki számára egyenlő esélyeket biztosító, magas szintű oktatás, valamint a hatékony munkaerőpiaci politikákkal támogatott, jól működő munkaerőpiacok. Ezek az elemek nemcsak az uniós tagállamok közötti egyenlőtlenségek csökkentését teszik lehetővé, hanem jelentős mértékben csökkentik a tagállamokon belüli egyenlőtlenségeket is. A digitális szakadék elkerülése érdekében megfelelően kell kezelni a technológiai fejlődést, különös tekintettel a mesterséges intelligencia bevezetésére. A migrációs tendenciákat illetően egyértelmű, hogy egyetlen uniós ország sem hagyható magára

a hatalmas migrációs nyomások közepette. Az EU tovább fogja csökkenteni az irreguláris migráció ösztönzőit, folytatja az életmentést és biztosítja a külső határokat, határozott közös menekültügyi politikát és legális migrációs politikákat hajt végre, miközben elősegíti a legális migránsok és a menekültek hatékony uniós munkaerőpiaci és társadalmi integrációját. Az uniós külső tevékenység keretében az Európán kívüli egyenlőtlenségek elleni fellépéseket is folytatja.

Lehetőségek/Kedvező irányba ható tényezők

Társadalmi szerepvállalás és részvételen alapuló politika, vállalati társadalmi felelősségvállalás/felelős üzleti magatartás, szociális jólét (pl. adó-, szociális védelmi és társadalmi befogadási rendszerek, munkaerőpiaci politikák, lakáspolitikák, egészségügyi ellátás, gyermekgondozás, iskolázottság, készség szintek és egész életen át tartó tanulás), az egyenlőtlenség területi dimenzióját orvosló közlekedés és digitális hozzáférés, a csalás és a korrupció elleni küzdelem, fenntarthatósági finanszírozás, multilateralizmus, nyitott és méltányos kereskedelem.

Kockázatok/Kedvezőtlen irányba ható tényezők

Esélyegyenlőtlenség, idősödő társadalmak, a háztartások összetételének változása (pl. egyszemélyes háztartások), a szociális ellátás hiányosságai, éghajlatváltozás és környezetkárosodás, geopolitikai instabilitás és biztonsági fenyegetések, világszerte a gazdasági protekcionizmushoz való visszatérés.

Kiemelt szakpolitikai szempontok

Az EU nemzetközi szinten: A fejlesztéspolitikáról szóló európai konszenzus támogatja azt az elvet, hogy senki se maradjon ki, és kötelezettséget vállal arra, hogy az EU lépéseket tesz az eredmények egyenlőtlenségeinek csökkentésére és az esélyegyenlőség előmozdítására. Az EU kereskedelem- és beruházási politikájának célja a kereskedelmi kedvezményekben, a kereskedelmi megállapodásokban és a beruházási megállapodásokban rejlő lehetőségek maximalizálása annak érdekében, hogy a partnerországokban – különös tekintettel a fejlődő országokra – munkahelyek jöjjenek létre, magas szintű munkavállalói védelem valósuljon meg és több beruházás szülessen, ami hozzájárul az egyenlőtlenségek csökkentéséhez.

Uniós szinten: A szociális jogok európai pillérének húsz alapelve közül több is vonatkozik a munkaerőpiaci és társadalmi esélyegyenlőségre, méltányosságra és befogadásra. A dokumentumot szociális eredménytábla kíséri, amely nyomon követi az Unió különböző pontjain megfigyelhető tendenciákat és a teljesítményeket. A pillér egyik fő megvalósítási mechanizmusa az európai szemeszter, amely a megerősítésének köszönhetően még jobban összpontosít a társadalmi méltányosságra, az egyenlőtlenségekre és az inkluzívabb növekedésre. A társadalmi befogadást előmozdítja az uniós kohéziós politika is, amely a szegénység és a hátrányos megkülönböztetés ellen folytat küzdelmet.

Tagállami szinten: A ciprusi adó- és járulékrendszer a korábbiaknál hatékonyabban orvosolja a jövedelmi szegénységet. Újraelosztó hatásai a válság óta (2009 és 2016 között) csaknem megkétszereződtek. 2014-ben például Cipruson garantált minimálbért vezettek be, ami a munkavállalást is ösztönzi. A rendszer a jelek szerint jelentős mértékben hozzájárult a szegénység és az egyenlőtlenség csökkentéséhez, valamint a szociális védőháló megerősítéséhez.

Regionális/helyi szinten: A csehországi Brno helyi önkormányzatának „családi otthon mindenek előtt” elnevezésű kísérleti projektje azt mutatja, hogy az önkormányzat a közösségi partnereket irányítva, velük közösen kezeli a hajléktalanságot. A projekt 50 olyan roma és nem roma család számára biztosít önkormányzati lakást és intenzív lakhatási ügyintézkedést, akik szállón vagy a hajléktalanság egyéb formáiban élnek. A kísérleti projekt alapján elfogadták a brnói családi hajléktalanság felszámolásáról szóló, 2018–2025 közötti időszakra vonatkozó cselekvési tervet.

Vállalati szinten: A „La Bolsa Social” az első spanyolországi közösségi finanszírozási platform olyan befektetők és a vállalkozások számára, akik pozitív társadalmi hatást kívánnak elérni. A vállalat a fenntartható fejlődési célok előmozdítása érdekében összekapcsolja a szociális hatást gyakorló befektetőket és a vállalkozásokat. A La Bolsa Social 1,8 millió EUR-val finanszírozott tíz, szociális és környezeti beruházásokat végrehajtó vállalkozást. Közülük öt kifejezetten a fogyatékossgal élő személyek információhoz, társadalmi élethez és közösségi térhez való hozzáféréssel foglalkozik.

A civil társadalom szintjén: A „Bergslageni kenyérsütés” nevű svéd projekt keretében az újonnan érkező migránsok integrálására és a szakképzés biztosítására hagyományos kenyérsütő tanfolyamok indultak. A projekt során a párbeszéd kiindulópontja a fizikai tevékenység volt, és a résztvevők közötti megbeszéléseket képzett önkéntesek segítették.

A városok és egyéb emberi települések befogadóvá, biztonságossá, ellenállóképessé és fenntarthatóvá tétele

Az Európai Unió ma

Pillanatkép/Minőségi áttekintés

A mai gazdasági, környezeti és társadalmi kihívások középpontjában az európai városok állnak. Az uniós polgárok több mint 70 %-a városban él, és az EU GDP-jének 85 %-át a városok termelik ki. A városok és a közösségek nélkülözhetetlenek az európaiak jóléte és életminősége szempontjából, mivel ezek a gazdasági és társadalmi fejlődés és innováció központjai. Sokakat vonz az oktatási, foglalkoztatási, szórakozási és kulturális lehetőségek széles skálája. Az uniós városok azonban kihívásokkal is szembesülnek: ilyenek a migrációs nyomások és a társadalmi kirekesztés, a túlterheltség, a lakáshiány, a romló infrastruktúra és a fokozott légszennyezés, hogy csak néhányat említsünk. Az éghajlatváltozás és a természeti katasztrófák hatásai is különösen súlyosan érintik a városokat. A Bizottság, a tagállamok és az európai városok közösen törekszenek az európai és nemzeti szakpolitikák városi dimenziójának erősítésére. Az EU az ENSZ új városfejlesztési menetrendjével összhangban törekszik a katasztrófákkal és az éghajlattal kapcsolatos kockázatok megelőzésére és ezáltal a városi környezetek ellenálló képességének erősítésére, valamint a városok előtt álló különböző kihívások összehangoltabb kezelésére. Nemzetközi szinten az európai fejlesztéspolitika, kül- és biztonságpolitika, bővítési politika és szomszédsági politika is törekszik a városi életkörülmények javítására. A fejlesztéspolitikáról szóló európai konszenzus hangsúlyozza, hogy több figyelmet igényelnek a városok és a helyi hatóságok, amelyek fontos szerepet játszanak a fenntartható fejlődési célok elérésében.

Fő tendenciák

- **A települési hulladék újrafeldolgozási aránya** 2007 és 2016 között összesen 11,0 százalékponttal javult.
- **A lakhatás minősége** az elmúlt hat évben az EU-ban javult. 2007 és 2017 között 4,8 százalékponttal, 13,1 %-ra csökkent azon uniós lakosok aránya, akiknek lakáskörülményeire alapvető hiányosságok jellemzők.
- A városban élők könnyebben vehetik igénybe a **tömegközlekedést**: mindössze 9,7 %-uk számolt be arról, hogy számára a hozzáférés nagy vagy rendkívüli nehézséget okoz, szemben a vidéken élők 37,4 %-ával.
- Továbbra is vannak olyan területek, ahol jelentős a **légszennyezés**, bár a finomrészecskék okozta légszennyezés 2010 és 2015 között csaknem 20 %-kal csökkent.
- Az egy főre jutó **mesterséges felszínborítás** 2009 és 2015 között 6 %-kal nőtt. Mivel

Európa a világ egyik legurbanizálódottabb kontinense, a talajromlás megállítására további erőfeszítéseket kell tenni. • A Polgármesterek Szövetségének cselekvési terveiben részt vevő helyi és regionális önkormányzatok 23 %-kal csökkentették az üvegházhatású gázok kibocsátását, 18 %-kal csökkentették a végső energiafogyasztásukat, és törekednek arra, hogy a helyi energiatermelés részaránya 2020-ra elérje energiafogyasztásuk 19 %-át.
Globális rangsor A fenntartható fejlődési célokra vonatkozó globális indexről és jelzőrendszerekről szóló 2018. évi jelentés (a Bertelsmann Stiftung és a Fenntartható Fejlesztési Megoldásokkal Foglalkozó Hálózat jelentése) szerint a 11. fenntartható fejlődési cél tekintetében 23 uniós tagállam ért el a 100 pontból legalább 80-at. A világ első húsz helyezettje közül tíz uniós tagállam.
Az Európai Unió 2030-ban
Az EU az aktuális tendenciák/változatlan feltételek mellett Európában a városi lakosság aránya 2050-re az előrejelzések szerint valamivel meghaladja a 80 %-ot. Az EU és a tagállamok a kormányzás minden szintjén együttműködnek a civil társadalommal, a vállalkozásokkal és a kutatókkal annak érdekében, hogy létrehozzák a holnap társadalmának folyamatosan fejlődő városát. Az európai városok továbbra is vonzók maradnak a polgárok számára: több foglalkoztatási lehetőséget, jobb életszínvonalat és több szociális szolgáltatást biztosítanak. A harmonikus együttélés érdekében az európai városok részvételen alapuló módon működnek együtt a különböző szintű érdekelttel olyan területeken, mint a lakhatás, az energia, a mobilitás, a vízellátás, az éghajlat-politika, a szegénység felszámolása, az egyenlőtlenség, a körforgásos gazdaság, az ellenálló képesség és a biztonság. Az európai városok olyan intelligens városokká válnak, ahol a hagyományos hálózatok és szolgáltatások digitális és távközlési technológiák révén hatékonyabban állnak a polgárok és a vállalkozások szolgálatában.
Lehetőségek/Kedvező irányba ható tényezők Intelligens szakosodás, városok közötti partnerségek, társadalmi szerepvállalás és részvételen alapuló politika (például együttműködésen alapuló városi kormányzás, több érdekelt felet tömörítő platformok), fenntartható városi mobilitási tervek, vállalati társadalmi felelősségvállalás/felelős üzleti magatartás, közösségi finanszírozás és egyéb innovatív finanszírozási formák, digitalizáció, mesterséges intelligencia és új technológiák, megosztásalapú gazdaság, alacsony kibocsátású tömegközlekedés, aktív mobilitás (gyaloglás és kerékpározás) és a kapcsolódó infrastruktúra, kutatás és innováció, alacsony kibocsátású épületek, városi gazdálkodás, városi zöldterületek.
Kockázatok/Kedvezőtlen irányba ható tényezők Környezetkárosodás és éghajlatváltozás, szennyezés, öregedő társadalmak, bűnözés és biztonsági fenyegetések, csalás és korrupció, társadalmi egyenlőtlenségek, lakásárak emelkedése.
Kiemelt szakpolitikai szempontok
Az EU nemzetközi szinten: A fejlesztés területén a Bizottság új megközelítést alkalmaz „Európai uniós együttműködés a harmadik országbeli városokkal és helyi hatóságokkal” címmel, amelynek keretében elsősorban a városok tervezéséhez, finanszírozásához és irányításához nyújt uniós külső támogatást. Uniós szinten: 2016 májusában az Amszterdami Paktummal elindult az uniós városfejlesztési menetrend. Olyan új, többszintű munkamódszerről van szó, amely előmozdítja a tagállamok, a városok, a Bizottság és más érdekelt felek közötti együttműködést annak érdekében, hogy serkentse Európa városainak növekedését, élhetőségét és innovativitását, valamint körvonalazza és kezelje a társadalmi kihívásokat. Az uniós városfejlesztési menetrend lényege a célzott partnerségek keretében előtérbe helyezett konkrét prioritások révén a városi területek

életminőségének javítása.

Tagállami szinten: Írországban a jelenlegi lakáshiány részben a lakásépítések visszaeséséből ered. 2016-ban az ír kormány elindította az írországi lakhatásra és a hajléktalanok otthonainak újjáépítésére vonatkozó cselekvési tervét, amelynek célja, hogy felgyorsítsa a különböző típusú lakások kínálatát. A cselekvési terv öt fő „pillérrel” rendelkezik, amelyek célja a következő egyedi kihívások kezelése: a hajléktalanság kezelése, a szociális lakhatás felgyorsítása, több lakás építése, a bérleti szektor fejlesztése és a meglévő lakások hasznosítása.

Regionális/helyi szinten: A „Global Nachhaltige Kommune” (globális fenntartható önkormányzatok) a német Észak-Rajna-Vesztfália régió projektje, amelynek célja 15 helyi (kis-, közepes és nagyvárosi, illetve járási) önkormányzat támogatása oly módon, hogy a kedvezményezettek a fenntartható fejlődési célok globális kerete alapján rendszeres segítséget kapjanak a saját helyi kihívásaikat orvosló fenntarthatósági stratégiájuk kidolgozásához. A megközelítést azóta más német régiók is átvették.

Vállalati szinten: A portugáliai Nagy-Porto településközi hulladékkezelő társasága, a LIPOR a társult települések települési hulladékával való gazdálkodásért, a hulladékok hasznosításáért és kezeléséért felelős. A LIPOR egy régi hulladéklerakó területén a környezet és a táj helyreállítása után kalandparkot hozott létre, ahol játszóteret, szabadidős és edzési lehetőségeket alakított ki.

A civil társadalom szintjén: Az Urban Laboratory elnevezésű észt nem kormányzati szervezet fenntartható és inkluzív városok fejlesztésével foglalkozik. Az Urban Laboratory tanácsadással segíti a helyi hatóságokat, korszerű trendeket terjeszt el Észtországban, és javítja a lakosság élő környezettel kapcsolatos tudatosságát.

Fenntartható fogyasztási és termelési módok kialakítása

Az Európai Unió ma

Pillanatkép/Minőségi áttekintés

A fenntartható fogyasztás és termelés célja Európa környezeti lábnyomának csökkentése az áruk előállításának, terjesztésének és fogyasztásának, valamint az erőforrások felhasználásának megváltoztatásával. Az EU az elmúlt években előrelépést tett az erőforrás-hatékony, zöld és versenyképes karbonszegény gazdaság kialakítása felé, de a fenntartható fejlődési célok uniós szintű megvalósítása szempontjából továbbra is kulcsfontosságú kihívást jelent a fenntartható fogyasztás és termelés, amelynek kezelése minden szinten folyamatos erőfeszítéseket igényel. Az uniós megközelítés lényege az erőforrás-hatékonyság előmozdítása a környezeti hatások csökkentése mellett. Ennek módja az olyan körforgásos gazdaságra való átállás lenne, amelyben a termékek, az anyagok és az erőforrások értéke a lehető leghosszabb ideig fennmarad a gazdaságban, a hulladékkeletkezés és a szennyezés mértéke pedig a lehető legkisebb. A körforgásos gazdaságra vonatkozó 2015. évi uniós cselekvési terv 54 intézkedése a termék- és anyagciklus valamennyi szakaszára kiterjed (termelés, fogyasztás, hulladékgazdálkodás, másodlagos nyersanyagok piaca, innováció és beruházások, nyomon követés), és öt kiemelt területet (műanyagok, élelmiszer-pazarlás, kritikus fontosságú nyersanyagok, építés és bontás, biomassza és bioalapú termékek) foglal magában. 2018-ra már az intézkedések több mint 85 %-a megvalósult, a fennmaradó

intézkedések pedig elindultak. 2017-ben elindult a körforgásos gazdaság érdekelt feleinek európai platformja, amelynek célja, hogy ösztönözze a vállalatokat, a hatóságokat és más érdekelt feleket a tudás megosztására és a bevált gyakorlatok bemutatására. 2016-ban pedig létrejött az élelmiszer-pazarlással és élelmiszer-vesztéssel foglalkozó uniós platform. Az uniós városfejlesztési menetrend keretében e témakör vizsgálatára célzott partnerség jött létre, amely különböző intézkedéseket javasol a körforgásos gazdaság városi érvényesítésére. Ezenkívül a 2018-ban megújított európai biogazdasági stratégia is támogatja az uniós ipar korszerűsítését és megerősítését, új értékláncok és környezetbarátabb, költséghatékonyabb ipari folyamatok létrehozásával. Külkapcsolataiban az EU az értékalapú uniós kereskedelmi menetrend keretében támogatja az ellátási láncok felelősségteljes kezelését, valamint a tisztességes és etikus kereskedelmi rendszereket, és az uniós fejlesztéspolitikai, bővítési politikai és szomszédságpolitikai fellépések szintén hangsúlyozzák a fenntartható fogyasztás és termelés fontosságát.

Fő tendenciák

- **A gazdasági növekedésnek a természeti erőforrások fogyasztásától való függetlenedése** az EU erőforrás- és energiatermelékenységével mérhető. 2001 óta az EU erőforrás-termelékenysége 36,4 %-kal (2017), energiatermelése pedig 29,2 %-kal (2016) növekedett, ami azt jelenti, hogy egységnyi felhasznált anyagra vagy energiára (a GDP-ben kifejezve) több kibocsátás esik.
- 2004 és 2016 között az EU-ban 6,5 %-kal csökkent a keletkezett **hulladék mennyisége**, egyes jelentősebb ásványi hulladékok kivételével. 2004 és 2014 között az **uniós újrafeldolgozási arány** csekély mértékben, 53 %-ról 55 %-ra emelkedett, a körforgásos anyagfelhasználási arány pedig – amely azt mutatja, hogy a teljes anyagfelhasználáson belül mekkora az összegyűjtött hulladékból származó anyagok aránya – 8,3 %-ról 11,7 %-ra nőtt.
- Az EU gazdasága a világ más részeiről származó nyersanyagoktól függ. Az EU teljes fizikai importjának több mint 60 %-a nyersanyag.

Globális rangsor

A fenntartható fejlődési célokra vonatkozó globális indexről és jelzőrendszerekről szóló 2018. évi jelentés (a Bertelsmann Stiftung és a Fenntartható Fejlesztési Megoldásokkal Foglalkozó Hálózat jelentése) szerint a 12. fenntartható fejlődési cél tekintetében 11 uniós tagállam ért el a 100 pontból több mint 60-at. Összességében az uniós tagállamok átlagát tekintve ez a második legalacsonyabban besorolt fenntartható fejlődési cél.

Az Európai Unió 2030-ban

Az EU az aktuális tendenciák/változatlan feltételek mellett

Európának az anyagellátásra nehezedő nyomás és saját, viszonylag korlátozott belföldi anyagi erőforrásai miatt továbbra is előtérbe kell helyeznie a fenntartható termelést és fogyasztást. Különös figyelmet kell fordítani az ércekre és a kritikus fontosságú nyersanyagokra, amelyek nagy értéket képviselnek, és amelyek terén Európa különösen függ a behozataltól. Hangsúlyt kell fektetni az olyan nehéz és energiaigényes anyagokra is, mint a cement, az alumínium, az acél és a műanyag, mivel ezek figyelembevételével csökkenthető az üvegházhatást okozó gázok kibocsátása. Figyelmet kell fordítani továbbá a környezetet (például a vízfelhasználás, a szennyezés, a levegőminőség és a tápanyagok tekintetében) különösen nagy mértékben befolyásoló ágazatokra – például az élelmiszerrendszerekre és a textiliparra – is. A hulladékokról szóló felülvizsgált uniós jogszabályoknak és az élelmiszer-pazarlásról szóló uniós cselekvési tervnek köszönhetően az EU évről évre csökkenteni fogja az élelmiszerhulladék mennyiségét, és ezáltal hozzájárul az élelmiszer-pazarlás mértékének 2030-ig a felére történő csökkentésére irányuló globális cél eléréséhez. A hulladékokról szóló jogszabályok 2030-ig a kötelező 60 %-ra, sőt számos csomagolóanyag esetében még magasabbra fogják növelni az újrafeldolgozási arányt. Figyelmet kell fordítani arra, hogy ne csak az újrafeldolgozás mennyisége, hanem minősége is javuljon, a jobb terméktervezés révén

csökkenjen az erőforrás-felhasználás és a hulladéktermelés, valamint olyan rendszerszerű megközelítések jöjjenek létre, amelyek célja a termékek és anyagok használatban tartása, ami értéket képvisel a gazdaságban. Növelni kell az új termékek – különösen a műanyag termékek – újrahasznosított tartalmát is.

Lehetőségek/Kedvező irányba ható tényezők

A magatartásformák változása, társadalmi szerepvállalás, a termelési láncok fenntarthatósága érdekében kifejtett társadalmi nyomás, partnerségek és részvételen alapuló politika, oktatás, vállalati társadalmi felelősségvállalás/felelős üzleti magatartás, közösségi finanszírozás és egyéb innovatív finanszírozási formák, méltányos átmenetet célzó, előretekintő szakpolitikák, mesterséges intelligencia, új technológiák, kutatás és innováció, megosztásalapú és körforgásos gazdaság, biogazdaság, digitalizáció, fenntarthatósági finanszírozás, megreformált adórendszer (pl. az erőforrások és a szennyezés megadóztatása), zöld közbeszerzés, intelligens városok, a dolgok internete, nyitott és méltányos kereskedelem.

Kockázatok/Kedvezőtlen irányba ható tényezők

Hagyományos/konzervatív fogyasztási és termelési minták, a hagyományos gazdasági tevékenységüket elvesztő ágazatok/régiók ellenállása, a szabályozási környezet lassú változása, a pénzügyi ösztönzők hiánya.

Kiemelt szakpolitikai szempontok

Az EU nemzetközi szinten: Nemzetközi szinten az uniós kezdeményezések közé tartozik az EU és a partnerországok kormányzatait és érdekelt feleit összefogó „SWITCH to green” kiemelt kezdeményezés, amelynek célja a fenntartható fogyasztási és termelési gyakorlatok magánszektor általi elfogadtatása.

Uniós szinten: 2018-ban új uniós szabályok jöttek létre a hulladékokra vonatkozóan, amelyek célja, hogy 2030-ra valamennyi tagállam újrafelhasználja vagy újrahasznosítsa a települési hulladék 60 %-át és a csomagolási hulladék 70 %-át, és 2035-ig 10 % alá csökkentse a hulladéklerakást. A hulladékokra vonatkozó új szabályok az első alkalommal írják elő, hogy a tagállamok fogadjanak el külön programokat az élelmiszerpazarlás megelőzése érdekében, valamint csökkentsék, kövessék nyomon és jelentsék az élelmiszer-pazarlás szintjét.

Tagállami szinten: Svédországban rendeletjavaslat született a javítási munkálatokra kivetett hozzáadottérték-adó (héta) csökkentéséről és a javítás munkaerőköltségeinek adókedvezményben részesítéséről. Az intézkedés csökkenti a készülékek javításának költségeit, és arra ösztönzi a fogyasztókat, hogy ártalmatlanítás és új készülék vásárlása helyett a régit javíttassák meg.

Regionális/helyi szinten: Ljubljánában uniós forrásokból 37 településre kiterjedő integrált hulladékgyűjtési rendszer épült regionális hulladékgazdálkodási központtal. Az uniós csatlakozás óta a szlovén fővárosban növekedett a szelektív hulladékgyűjtés és az újrafeldolgozás aránya, valamint 59 %-kal csökkent a hulladéklerakóba szállított hulladék mennyisége. Ljubljana a megelőzésbe és az újrafelhasználásba is befektetett. A város egy főre számítva jelenleg az uniós átlagnál 41 %-kal kevesebb hulladékot termel, és elállt két eredetileg tervezett új hulladékégető megépítésétől.

Vállalati szinten: Az UMICORE 20 év alatt egy belga nemvasfém-bányászati vállalatból globális anyagtechnológiai és újrahasznosítási csoporttá nőtte ki magát, amely 10 000 főt foglalkoztat, 10,4 milliárd EUR üzleti forgalmat bonyolít, és beruházásokkal rendelkezik Belgiumban, Bulgáriában, Hollandiában és Franciaországban. A vállalat a körforgásos gazdaság modellje alapján működik: visszanyeri az eldobott elektronikus és az elektromos berendezésekből az értékes fémeket és kritikus fontosságú nyersanyagokat.

A civil társadalom szintjén: Az Élelmiszerbankok Európai Szövetsége és tagjai 2017-ben 44 700 helyszíni jótékonyági szervezet közreműködésével 8,1 millió embernek biztosítottak napi 4,1 millió étkezést. Ennek során szorosan együttműködnek az élelmiszer-vállalkozókkal a felesleges élelmiszer megtakarításában és a rászorulóknak juttatásában.

Sürgős fellépés az éghajlatváltozás és annak hatásai elleni küzdelem érdekében

Az Európai Unió ma

Pillanatkép/Minőségi áttekintés

Az éghajlatváltozás nemzedékünk egyik fő globális kihívása. Az éghajlatváltozás elleni küzdelem terén globális fellépésre van szükség a világ üvegházhatást okozó gázkibocsátásának csökkentése érdekében. Az EU élen jár a globális éghajlatváltozási megállapodásra irányuló nemzetközi erőfeszítések terén. A nemzetközi közösség – az EU-t is beleértve – kötelezettséget vállalt arra, hogy a globális átlaghőmérséklet-emelkedést az iparosodást megelőző szinthez képest jóval 2 °C alatt tartja, és erőfeszítéseket tesz arra, hogy az 1,5 °C-ra korlátozódjon. Ezeket a célkitűzéseket – amelyeket az éghajlatváltozással foglalkozó kormányközi munkacsoport keretében végzett tudományos kutatások támasztanak alá – a Párizsi Megállapodás rögzíti. Az EU kötelezettséget vállalt arra, hogy az üvegházhatású gázok kibocsátását 2020-ig 20 %-kal, 2030-ig pedig legalább 40 %-kal csökkenteni (az 1990-es szinthez képest). Az EU jó úton halad a 2020-ra vonatkozó kibocsátáscsökkentési céljának teljesítése felé, és jogszabályokat alkotott a 2030-ra kitűzött cél elérése érdekében, ideértve az energiahatékonyságra és a megújuló energiára vonatkozó ambiciózus jogszabályokat is. 2013 óta az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodásra vonatkozó uniós stratégia olyan intézkedéseket támogat, amelyek ellenállóbbá teszik az EU-t az éghajlatváltozás hatásaival szemben. Az EU-nak azonban ennél tovább kell lépnie a Párizsi Megállapodás teljesítése érdekében, és jelentősen csökkentenie kell a még mindig számottevő mértékben támogatott fosszilis tüzelőanyagoktól való függőségét. A Bizottság 2018 novemberében ismertette a 2050-re elérendő virágzó, modern, versenyképes és klímasemleges gazdaságról szóló stratégiai jövőképét. Ebben kiemeli, hogy az átállás megvalósításához az összes ágazatnak és szakpolitikának hozzá kell járulnia. Nemzetközi szinten az uniós kül- és biztonságpolitika, fejlesztéspolitika, bővítési politika és szomszédságpolitika aktívan integrálja az éghajlat-politikai célkitűzéseket. Az éghajlatváltozás elleni küzdelem az EU új generációs kereskedelmi és beruházási megállapodásainak kereskedelemről és fenntartható fejlődésről szóló fejezeteiben is szerepel, és szerves részét képezi a világ legnagyobb gazdaságainak vezető fórumán, a G20 konferencián képviselendő uniós álláspontoknak.

Fő tendenciák

- Az EU továbbra is sikeresen **függetleníti a gazdasági növekedését az üvegházhatást okozó gázok kibocsátásától**: 1990 és 2017 között az EU összesített bruttó hazai terméke 58 %-kal nőtt, míg az üvegházhatást okozó gázok teljes kibocsátása az 1990. évi szinthez képest 22 %-kal csökkent. A tagállamok szintjén 1990 óta jelentős különbségek mutatkoznak az üvegházhatású gázok kibocsátásával kapcsolatos tendenciák terén: egyes tagállamok csaknem 60 %-kal csökkentették a kibocsátásokat, míg néhány tagállam még mindig növeli a kibocsátását.
- Az **energiafogyasztás kibocsátásintenzitása** – az egységnyi energiafogyasztásra jutó kibocsátás – 2000 és 2016 között 12,1 %-kal csökkent.
- Az EU törekszik a 2020-ra kitűzött **20 %-os energiahatékonysági célkitűzés elérésére**. 2005 és 2016 között az EU primerenergia-fogyasztása 9,9 %-kal, végső energiafogyasztása pedig 7,1 %-kal esett vissza. 1980 és 2016 között a tagállamok

időjárással és éghajlattal kapcsolatos veszteségei 2016. évi értéken összesen 410 milliárd EUR-t tettek ki.

- A fosszilis tüzelőanyagokhoz nyújtott támogatások továbbra is magasak. Az EU-ban 2014 és 2016 között a becslések szerint évente mintegy 112 milliárd EUR-t fordítanak a fosszilis tüzelőanyagok termelésére és fogyasztására.
- Az EU a jelenlegi, a 2014–2020 közötti időszakra szóló **többéves európai költségvetésben** általános célul tűzte ki, hogy az **éghajlattal kapcsolatos kiadások** elérjék a 20 %-ot, a 2021–2027 közötti időszakra vonatkozóan pedig legalább 25 %-os célszámot javasol.
- 2013 és 2018 között 15-ről 25-re emelkedett az **éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodásra vonatkozó nemzeti stratégiával** rendelkező tagállamok száma, és a fennmaradó tagállamokban is folyamatban van a munka. 2018-ban a becslések szerint az összes uniós város 26 %-a és a 150 000-nél több lakossal rendelkező városok 40 %-a rendelkezett helyi alkalmazkodási tervekkel.
- Az EU és tagállamai nyújtják **a világon a legnagyobb mértékű klímafinanszírozást**: 2017-ben az EU, az Európai Beruházási Bank és a tagállamok 20,4 milliárd EUR-val segítettek a fejlődő országokat az éghajlatváltozás kezelésében és az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodásban, ami a 2013-as összeg több mint kétszerese. Ez a világ által biztosított összes finanszírozás körülbelül a felét teszi ki.

Globális rangsor

A fenntartható fejlődési célokra vonatkozó globális indexről és jelzőrendszerekről szóló 2018. évi jelentés (a Bertelsmann Stiftung és a Fenntartható Fejlesztési Megoldásokkal Foglalkozó Hálózat jelentése) szerint a 13. fenntartható fejlődési cél tekintetében 22 uniós tagállam ért el a 100 pontból több mint 80-at. A világ első húsz helyezettje közül öt uniós tagállam.

Az Európai Unió 2030-ban

Az EU az aktuális tendenciák/változatlan feltételek mellett

Az EU továbbra is határozottan élen jár az éghajlatváltozás elleni küzdelemben, és 2030-ig el fogja érni azt a célját, hogy az 1990-es szinthez képest legalább 40 %-kal csökkentse az üvegházhatást okozó gázok kibocsátását. A Bizottság 2018 őszén a Párizsi Megállapodással összhangban előterjesztette a hosszú távú uniós stratégiai jövőképről szóló javaslatát, amely különböző lehetőségeket foglal magában az üvegházhatást okozó gázok Unión belüli zéró nettó kibocsátásának 2050-ig történő megvalósításához. A Bizottság átfogó jövőképet dolgozott ki annak érdekében, hogy az európai gazdaság korszerűbbé, versenyképesebbé, ellenállóbbá, és társadalmilag méltányosabbá váljon, és senki se maradjon ki. Az EU-nak továbbra is vállalnia kell az éghajlatváltozás elleni küzdelem terén betöltött vezető szerepét, és törekednie kell arra, hogy a világ legnagyobb szennyező országai 2030 után globális szinten ambiciózusabb célokat tűzzenek ki. Ennek kapcsán továbbra is prioritás marad az éghajlatváltozás hatásaira adott ambiciózus globális válasz további erősítése. Kiemelt napirendi pont marad továbbá a katasztrófakockázatok csökkentése, az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás és az éghajlatváltozás mérséklése is. Az EU továbbra is együttműködik a nemzetközi fórumok szereplőivel, például a Nemzetközi Polgári Repülési Szervezet és a Nemzetközi Tengerészeti Szervezet keretében.

Lehetőségek/Kedvező irányba ható tényezők

Tiszta energia és alacsony kibocsátású és kibocsátásmentes mobilitás, karbonszegény körforgásos gazdaság, biogazdaság és fenntartható termelési láncok, a magatartásformák változása, részvételen alapuló politika, méltányos átmenetet célzó, előretekintő szakpolitikák, vállalati társadalmi felelősségvállalás /felelősségteljes üzleti magatartás, innovatív és fenntarthatósági finanszírozás, köz-magán társulások, zöld közbeszerzés, megreformált adórendszer (pl. az erőforrás-felhasználás és a szennyezés megadóztatása), oktatás, zöld digitalizáció, mesterséges intelligencia és új technológiák, kutatás és innováció,

ellenállóképes társadalmak, multilateralizmus, környezeti termékek és szolgáltatások bevezetése.

Kockázatok/Kedvezőtlen irányba ható tényezők

A köz- és magánberuházások elégtelensége, geopolitikai instabilitás és biztonsági fenyegetések, világszerte a gazdasági protekcionizmushoz való visszatérés, társadalmi egyenlőtlenségek, a digitalizáció által vezérelt növekvő energiafogyasztás és negatív környezeti hatások, az ökoszisztémák és a biológiai sokféleség folyamatos hanyatlása, a szabályozási környezet lassú változása.

Kiemelt szakpolitikai szempontok

Az EU nemzetközi szinten: Az éghajlatváltozás elleni globális szövetség (GCCA+) célja, hogy fokozza a szakpolitikai párbeszédet, és támogassa a fejlődő országokat az éghajlatváltozás kezelésére irányuló erőfeszítéseikben.

Uniós szinten: Az éghajlatváltozás elleni küzdelem fő mozgatórugói a polgárokhoz legközelebbi kormányzati szinten a helyi önkormányzatok. A Polgármesterek Szövetségében több ezer, az uniós éghajlat- és energiapolitikai célkitűzések megvalósítása iránt elkötelezett helyi önkormányzat vesz részt. A szövetség jelentős mértékben hozzájárul ahhoz is, hogy helyi szinten felhívják a figyelmet arra, hogy fel kell készülni az éghajlatváltozás hatásaira. Az alkalmazkodásra és az ellenálló képességre irányuló helyi intézkedések döntő szerepet játszanak az emberek és az eszközök védelmében.

Tagállami szinten: Franciaország a 20 000 fősnél nagyobb települések számára (amelyek Franciaország lakosságának 90 %-át fedik le) olyan helyi éghajlati terv elfogadását tette kötelezővé, amely az éghajlatváltozás mérséklésére és az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodásra vonatkozó szakaszokat tartalmaz. 2018-ig a francia önkormányzatok mintegy 75 %-a dolgozott ki helyi éghajlatváltozás-mérséklési tervet, és mintegy 55 %-uk dolgozott ki helyi alkalmazkodási tervet. Ez 2–5-szer jobb arány, mint azokban az országokban, ahol nincs ilyen nemzeti szabályozás.

Regionális/helyi szinten: A horvátországi prelogi geotermikus erőmű teljes mértékben képes lesz a sós víz energiataartalmának hasznosítására: a termálvíz hője és a víztartó gázok – például a vízben oldott metán – energiája közel 100 %-kal csökkenti az üvegházhatást okozó gázok kibocsátását. A program Európában és világszerte mintaként szolgálhat a geotermikus erőforrások fenntarthatóbb kiaknázásához.

Vállalati szinten: Az innovatív hidrogénes vasgyártási technológia (HYBRIT) három svéd vállalat 2016-ban indított kezdeményezése. Célja olyan vasgyártási eljárás kialakítása, amely a nullához közeli üvegházhatást okozó gázkibocsátással jár, és amelyben a vasérc oxigéntartalmát (szénalapú) kokszgáz helyett hidrogéngázzal vonják ki.

A civil társadalom szintjén: Az Európai Szolidaritási Testület olyan uniós kezdeményezés, amely 2020-ig több mint 40 millió EUR-t fordíthat a fiataloknak szóló, közösségi központú önkéntes éghajlat-politikai és környezetvédelmi lehetőségek kialakítására. Példaként említhető a finnországi Vänö Vänner projekt, amelynek keretében olasz fiatalok közreműködhetek fenntarthatósági és környezetbarát kulturális tájépítészeti megoldások kialakításában a turkui szigetcsoport területén, hozzájárulva ezzel a pozitív éghajlat-politikához.

Az óceánok, tengerek és tengeri erőforrások megőrzése és fenntartható hasznosítása a fenntartható fejlődés céljait követve

Az Európai Unió ma

Pillanatkép/Minőségi áttekintés

A 28 uniós tagállam közül 23 rendelkezik tengerparttal. Az EU partvonala hétszer olyan hosszú, mint az Egyesült Államoké és négyszer akkora, mint Oroszországé. Az EU tengeri területe a legkülső régiókat is beleszámítva a legnagyobb a világon. Az EU a szomszédaival négy jelentősebb tengeri régió osztozik: a Balti-tengeren, a Földközi-tengeren, a Fekete-tengeren és az Atlanti-óceán északkeleti térségén. Ezekben a régiókban a környezet állapotát elsősorban az élőhelyek átalakulása, a túlhalászat, a szennyezés és a savasodás befolyásolja. Az európai parti tengervizek minősége a mérések szerint fürdésre kiválóan alkalmas, de az emberi tevékenységből származó szerves és vegyi szennyező anyagok, valamint a tengeri hulladékok továbbra is komoly veszélyt jelentenek az európai tengeri ökoszisztémákra: 2018 elején az EU parti tengervizeinek mindössze 40–58 %-a volt jó kémiai állapotban. E problémák holisztikus megközelítéséhez biztosít keretet az EU környezetvédelmi politikája – mindenekelőtt a tengervédelmi stratégiáról szóló keretirányelvvel –, valamint integrált tengerpolitikája. Az EU új uniós szintű szabályokat terjeszt elő az Európa partjain leggyakrabban előforduló tíz egyszer használatos műanyag termék, valamint az elvesztett és hátrahagyott halászeszközök tekintetében, amelyek együttesen az összes tengeri hulladék 70 %-át teszik ki. Az új szabályokkal Európa egy globális jelentőségű kérdés kezelésének az élére áll. Az EU globális szinten is támogatja a tengerparti és tengeri területek védelmét. Az EU által kidolgozott „Nemzetközi óceánpolitikai irányítás: az óceánjaink jövőjét biztosító menetrend” című dokumentum átfogó keretet biztosít a nemzetközi óceánpolitikai irányítás megerősítésére annak érdekében, hogy az óceánok biztonságosak, védettek és tiszták legyenek, és használatuk törvényes és fenntartható módon történjen. Ezenfelül az EU kereskedelmi és beruházási megállapodásai külön rendelkezéseket tartalmaznak a természeti erőforrások – például a tengeri biológiai sokféleség és a halászat – fenntartható kezelésére és megőrzésére. A Kopernikusz elnevezésű uniós Föld-megfigyelési program óceánmegfigyelő termékeket is létrehoz a vízminőség javítása érdekében.

Fő tendenciák

- 2012 és 2016 között az európai **védett tengeri területek** – elsősorban az uniós Natura 2000 hálózat tengeri területeinek köszönhetően – csaknem megkétszereződtek (az uniós tengerfelszín 6 %-a helyett 10,8 %-át tették ki), és azóta is tovább növekednek. A biológiai sokféleségre vonatkozó 10 %-os aicsi célt 2016-ban három európai régió (a Balti-tenger, a Földközi-tenger és a Fekete-tenger) lépte túl, az Atlanti-óceán északkeleti része pedig jelentősen megközelítette (9,9 %).
- Az egyes tengeri élőhelyek és fajok nagy többségének védettségi helyzete a legutóbbi rendelkezésre álló értékelés szerint kedvezőtlen. Az óceánok 1988 óta következetesen és riasztóan savasodnak. 2008 óta jelentős haladás történt a **tengeri környezet jó környezeti állapotának** meghatározása, nyomon követése és értékelése terén, ami elengedhetetlen a tiszta és egészséges óceánok és tengerek megvalósulása felé tett előrelépés méréséhez.
- Az Atlanti-óceán északkeleti részén – ahol a kifogott uniós mennyiség 75 %-a található – javul a **halászat fenntarthatósága**. A kereskedelmi szempontból fontos, fenntartható szinten kifogott halállományok mennyisége a 2007. évi 34 %-ról 2015-re 60 %-ra nőtt. A földközi-tengeri és a fekete-tengeri halászat nem halad azonos ütemben a fenntarthatóság felé. A földközi-tengeri állományok több mint 80 %-át túlhalásszák.
- Az EU-ban a **kék gazdaság** 2,5-szer akkora, mint a repüléstechnikai és a védelmi gazdaság

együttvéve. Évente 566 milliárd EUR-s forgalmat generál (ez 7,2 %-kal több, mint 2009-ben), és 3,5 millió főt foglalkoztat (ez 5 %-kal több, mint 2014-ben), ami 2009-hez képest 7,2 %-os, illetve 2 %-os növekedést jelent. A kék gazdaság több uniós tagállamban is a nemzetgazdaságot meghaladó ütemben növekszik. Európában a legjelentősebb kék gazdasággal az Egyesült Királyság, Spanyolország, Olaszország, Franciaország és Görögország rendelkezik.

Globális rangsor

A fenntartható fejlődési célokra vonatkozó globális indexről és jelzőrendszerekről szóló 2018. évi jelentés (a Bertelsmann Stiftung és a Fenntartható Fejlesztési Megoldásokkal Foglalkozó Hálózat jelentése) szerint a 14. fenntartható fejlődési cél tekintetében négy uniós tagállam ért el a 100 pontból több mint 60-at. A világ első húsz helyezettje közül öt uniós tagállam. Összességében az uniós tagállamok tekintetében ez a legalacsonyabban besorolt fenntartható fejlődési cél, és a tagállamok között jelentős különbségek mutatkoznak.

Az Európai Unió 2030-ban

Az EU az aktuális tendenciák/változatlan feltételek mellett

Az EU továbbra is minden érintett nemzetközi fórumon és a fő globális partnerekkel szemben is aktív szerepet vállal a nemzetközi óceánpolitikai irányítás alakításában, tekintettel arra, hogy az óceánok mintegy 60 %-a kívül esik minden nemzeti joghatóság határán. A meglévő és az újonnan felmerülő kihívások kezelése érdekében további erőfeszítésekre van szükség az ágazatközi és határokon átnyúló együttműködés terén, különösen regionális szinten. Az ENSZ által meghirdetett, az óceántudományról szóló 2021 és 2030 közötti évtizedben – amelyben az EU aktívan részt vesz – a lendület várhatóan meg fog erősödni. Az EU továbbra is támogatni fogja a védett területek kialakítását, valamint hatékony és tudományos alapokon nyugvó kezelését. További erőfeszítéseket igényel a halászat fenntarthatóságának megvalósítása, különösen a Földközi-tenger és a Fekete-tenger térségében. Továbbra is problémát jelent a tengerszennyezés, beleértve a műanyagokat, a zajt és a mezőgazdasági tápanyagokat. Idővel csökkenhet az újonnan az óceánba kerülő műanyag hulladék mennyisége, ám a már jelen lévő műanyag negatív hatásai továbbra is fennmaradnak. Fokozott fellépésre van szükség a hajókon keletkező hulladék kibocsátásának csökkentése, valamint a szennyezés egyéb formáinak – különös tekintettel a tápanyagokra és a zajra – visszaszorítása érdekében. Az európai kék gazdaság továbbra is sikeresen fog fejlődni. Globális szinten a kék gazdaság mérete 2030-ra a becslések szerint megkétszereződhet. Európa számára ez 10,8 millió munkahelyet és több mint 1 billió EUR árbevételt jelent. 2021-re valamennyi uniós vízen ökoszisztéma-alapú tengeri területrendezési tervek lépnek életbe.

Lehetőségek/Kedvező irányba ható tényezők

Nemzetközi és regionális óceánpolitikai irányítás, a magatartásformák változása, társadalmi szerepvállalás és részvételen alapuló politika, nagy adathalmazok, Föld-megfigyelés, mesterséges intelligencia, víz alatti és új technológiák (pl. molekuláris tudomány), kutatás és innováció, vállalati társadalmi felelősségvállalás/felelős üzleti magatartás, közösségi finanszírozás és egyéb innovatív finanszírozási formák, fenntarthatósági finanszírozás, köz-magán társulások, zöld közbeszerzés, megreformált adórendszer (pl. az erőforrás-felhasználás és a szennyezés megadóztatása), a dolgok internete, oktatás, digitalizáció, megosztásalapú és körforgásos karbonszegény gazdaság.

Kockázatok/Kedvezőtlen irányba ható tényezők

Környezetkárosodás és éghajlatváltozás, szennyezés, felelőtlen turizmus, túlhalászat, jogellenes, be nem jelentett és szabályozatlan halászat, társadalmi egyenlőtlenségek.

Kiemelt szakpolitikai szempontok

Az EU nemzetközi szinten: A 2017-ben létrehozott, az Atlanti-óceán egészére kiterjedő kutatási szövetség olyan együttműködés az EU, Brazília és Dél-Afrika között, amelynek célja a tengeri ökoszisztémákról, valamint azoknak az óceánokkal, az éghajlatváltozással és az

élelmiszerrel való összefüggéseiről szerzett tudományos ismereteink elmélyítése.

Tagállamok közötti együttműködés: Az EU, a tagállamai és a partnerei olyan konkrét, nyomon követésen és értékelésen alapuló intézkedéseket dolgoznak ki, amelyek célja, hogy 2020-ig egészséges és produktív tengeri környezet alakuljon ki a Balti-tengeren, az Atlanti-óceán északkeleti részén és a Földközi-tengeren. Ezen túlmenően az EU egyedi helyzetekben is támogatja az ambiciózus regionális kezdeményezéseket: ilyen például a balti-tengeri hajók NOx-kibocsátásának 80 %-os csökkentésére irányuló 2017. évi kötelezettségvállalás, amelynek célja a régióban tapasztalható eutrofizáció elleni küzdelem.

Tagállami szinten: Franciaország nemrégiben új védett tengeri területeket jelölt ki. Ezek legnagyobbika a „Mers Celtiques – Talus du golfe de Gascogne” elnevezésű Natura 2000 tengeri terület, amely több mint 62 320 km² területet ölel fel, és védelmet nyújt a zátonyokon található élőhelyek és a vándorló tengeri fajok, a barna delfin, valamint a palackorrú delfin számára.

Regionális/helyi szinten és vállalati szinten: A „Tiszta szigetcsoport” projekt az olaszországi Toszkána régió vezetésével létrehozott, több érdekelt felet tömörítő köz-magán társulás, amely az olasz környezetvédelmi minisztériummal, az Uniooop Firenze szövetkezettel és más egyesületekkel működik együtt. A projekt 2018 áprilisában indult egy halász-szövetkezeti társulás 10 hajójával. A projekt célja a tenger hulladéktól való megtisztítása. A partnerség gazdasági ösztönzőket kínál a halászoknak a kifogott műanyagok összegyűjtéséhez és kikötői gyűjtőpontokon való leadásához. A kihalászott műanyagok újrafeldolgozásra kerülnek.

A civil társadalom szintjén: A WWF Austria „Fish Forward” projektje keretében 17 partner működik együtt a fogyasztókkal, a vállalati szektorral és a kormányzati intézményekkel a tengeri eredetű élelmiszerek társadalmilag méltányos és éghajlatbarát előállításának és fogyasztásának támogatása érdekében. Az együttműködés biztosítja a felelősségteljes halászati gazdálkodást és a nyomon követhetőséget, ami hozzájárul az óceánok és a tengeri erőforrások fenntartható használatához.

A szárazföldi ökoszisztémák fenntartható használatának védelme, helyreállítása és előmozdítása, fenntartható erdőgazdálkodás, az elsivatagosodás elleni küzdelem, a talajromlás megállítása és visszafordítása, valamint a biológiai sokféleség csökkenésének megállítása

Az Európai Unió ma

Pillanatkép/Minőségi áttekintés

Az uniós természetvédelmi jogszabályok és a biológiai sokféleséggel kapcsolatos, 2020-ig teljesítendő uniós stratégia alapján jelentős előrelépés történt a szakpolitikai keretek és a tudásbázis megerősítése terén. A több évszázados erdőpusztulás és erdőromlás után az európai erdők ma már újra az EU területének több mint 40 %-át borítják, védeltségi helyzetük azonban még mindig javításra szorul. Társadalmi-gazdasági rendszereink ökológiai korlátait („bolygónk tűrőképességének határait”) a természeti erőforrások határozzák meg. A biológiai sokféleséggel és az ökoszisztéma-szolgáltatásokkal foglalkozó kormányközi tudománypolitikai platform legújabb jelentései egyértelműen igazolják, hogy a talajromlás és a biológiai sokféleség csökkenése tartós és pusztító hatást gyakorol az emberi társadalmakra. Az elért eredmények ellenére termelési és fogyasztási mintáink továbbra is nagy nyomást gyakorolnak az európai és globális természeti tőkére, és ennek mértéke valószínűleg tovább fog nőni. Ha túllépjük bolygónk tűrőképességének határait, az alááshatja, sőt akár vissza is

fordíthatja az életszínvonal emelkedését. Nemzetközi szinten az EU külpolitikai menetrendje keretében törekszik e szempontok érvényesítésére. Aktívan támogatja a többoldalú környezetvédelmi megállapodásokat, ösztönzi a partnerországokban végbemenő szakpolitikai változásokat, előmozdítja a vállalati társadalmi felelősségvállalást/felelősségteljes üzleti magatartást és fellépéseiben általánosan érvényre juttatja a környezetvédelmi szempontokat.

Fő tendenciák

- Növekedett a **Natura 2000 hálózat keretében védett területek** száma, és bővült az e területekre irányuló védelmi intézkedések mennyisége is (2018-ban a védett területek csaknem 70 %-án voltak ilyen intézkedések). 2017-ben az EU-ban több mint 790 000 km² szárazföldi élőhely állt védelem alatt, ami az EU szárazföldi területének 18,2 %-át jelenti. A védett területek aránya Szlovéniában (37,9 %), Horvátországban (36,6 %) és Bulgáriában (34,5 %) a legmagasabb.
- Az európai jelentőségű **fajok és élőhelyek védeltségi helyzetéről** szóló, a természet állapotáról készült jelentés szerint számos faj és élőhely védeltségi helyzete nem kedvező. Az EU-ban 2012-ben a vizsgált fajok mindössze 23 %-ának és a vizsgált élőhelyek 16 %-ának a helyzete volt „kedvező”, míg a madárfajok csupán 52 %-ának helyzete volt „biztonságos”. Általánosabban szólva a **biológiai sokféleséggel** kapcsolatos, 2020-ig teljesítendő stratégia felidős felülvizsgálata során megerősítést nyert, hogy az EU-ban tovább csökkent a biológiai sokféleség és romlottak az ökoszisztéma-szolgáltatások.
- 2015-ben az EU teljes területének 41,9 %-át borította **erdő**. 2009 és 2015 között az EU teljes területén belül az erdők aránya kismértékben, 2,6 %-kal nőtt.
- A környezet állapotáról szóló 2015. évi jelentés (Európai Környezetvédelmi Ügynökség) rámutatott, hogy az európai **talajok állapota** rossz. A víz okozta talajerózió kezelésére és enyhítésére irányuló erőfeszítések hoztak némi kedvező eredményt: a közös agrárpolitika talajeróziós intézkedései potenciális hatásának integrálása nyomán 2000 és 2012 között az EU-ban a becslések szerint 14 %-kal csökkent a víz okozta talajerózió által veszélyeztetett területek nagysága. Ugyanakkor az uniós földterületek mesterséges területté alakulása az évek során a talajfedés korlátozására irányuló erőfeszítések ellenére felgyorsult: a növekedés 2012–2015 között mintegy 6 %-kal nagyobb volt, mint 2009–2012 között. Emellett az uniós mezőgazdasági területek 45 %-án csekély a talaj szervesanyag-tartalma (ami befolyásolja a talaj termőképességét és a biológiai sokféleséget).

Globális rangsor

A fenntartható fejlődési célokra vonatkozó globális indexről és jelzőrendszerekről szóló 2018. évi jelentés (a Bertelsmann Stiftung és a Fenntartható Fejlesztési Megoldásokkal Foglalkozó Hálózat jelentése) szerint a 15. fenntartható fejlődési cél tekintetében 19 uniós tagállam ért el a 100 pontból több mint 70-et. A világ első húsz helyezettje közül tizennégy uniós tagállam.

Az Európai Unió 2030-ban

Az EU az aktuális tendenciák/változatlan feltételek mellett

A jelenlegi globális és európai értékelések azt mutatják, hogy a biológiai sokféleség folyamatosan csökken és romlanak a földterületek és az ökoszisztémák, ami hátrányosan befolyásolja az ökoszisztéma-szolgáltatásokat (élelmiszer, víz, anyagok, energia stb.) és így veszélyezteti Európa gazdasági teljesítményét és jólétét. Ahhoz, hogy az EU 2030-ra jelentős mértékben javítsa a madárvédelmi, illetve az élőhelyvédelmi szabályokkal védett uniós jelentőségű fajok és élőhelyek védeltségi helyzetét, jóval több erőfeszítést kell tenni az uniós természetvédelmi jogszabályok végrehajtására. Fel kell gyorsítani az erdők biológiai sokféleségének helyreállítását is. Az EU-nak központi szerepet kell játszania a biológiai sokféleségről szóló egyezmény feleinek 2020. végi 15. pekingi (Kína) konferenciáján, amelyen a biológiai sokféleség globális csökkenésének megakadályozása érdekében várhatóan elfogadják majd a biológiai sokféleségre vonatkozó, 2020 utáni új globális keretet.

Lehetőségek/Kedvező irányba ható tényezők

A magatartásformák változása, társadalmi szerepvállalás és részvételen alapuló politika, a termelési láncok fenntarthatósága érdekében kifejtett társadalmi nyomás (agroökológia, biogazdálkodás), vállalati társadalmi felelősségvállalás/felelős üzleti magatartás, közösségi finanszírozás és egyéb innovatív finanszírozási formák, fenntarthatósági finanszírozás, köz-magán társulások, zöld közbeszerzés, a természetalapú megoldások elterjedése, megreformált adórendszer (pl. az erőforrás-felhasználás és a szennyezés megadóztatása), oktatás, mesterséges intelligencia és új technológiák, kutatás és innováció, megosztásalapú és körforgásos karbonszegény gazdaság, ellenállóképes társadalmak, multilateralizmus, nyitott és méltányos kereskedelem, fenntartható turizmus.

Kockázatok/Kedvezőtlen irányba ható tényezők

Környezetkárosodás és éghajlatváltozás, környezetvédelmi szkepticizmus és ilyen jellegű szakpolitikai fordulat, rövidlátó szemlélet, az élelmiszer-termelési rendszer átalakításával szembeni ellenállás, a köz- és magánberuházások alacsony szintje, geopolitikai instabilitás és biztonsági fenyegetések, társadalmi egyenlőtlenségek.

Kiemelt szakpolitikai szempontok

Uniós szinten: Az EU 2017-ben elfogadta a „Cselekvési terv a természetért, az emberekért és a gazdaságért” című közleményt. Ennek célja, hogy felgyorsítsa az uniós jog végrehajtását, valamint a biológiai sokféleség és az ökoszisztéma-szolgáltatások csökkenésének megállítására és visszafordítására irányuló, 2020-ig elérendő uniós célkitűzés elérése felé tett lépéseket, továbbá fokozottan figyelembe vegye a társadalmi-gazdasági célkitűzéseket. A tervet külön kezdeményezés egészítette ki a beporzók unióbeli pusztulásának kezelése és a globális védelmi erőfeszítések elősegítése tekintetében.

Tagállami szinten: A biológiai sokféleségről, a természetről és a tájak helyreállításáról szóló legutóbbi francia törvény létrehozta a biológiai sokféleséggel foglalkozó új francia ügynökséget. A biológiai sokféleségről szóló, 2018. július 4-i terv hangsúlyozza az éghajlatváltozással és a biológiai sokféleséggel kapcsolatos kihívások együttes kezelésének fontosságát, és új célkitűzéseket tartalmaz a nettó nulla területelvonási arányra, a városi zöld területekre, az agroökológiára és a talajvédelemre vonatkozóan, valamint intézkedéseket vezet be a környezetvédelmi szolgáltatásokkal, a beporzókkal és az ökoszisztéma-helyreállítással kapcsolatos kifizetések tekintetében.

Regionális/helyi szinten: A németországi Baden-Württemberg tartományban tíz év alatt 30 millió EUR-ról 90 millió EUR-ra emelkedett a természetvédelmi célú finanszírozás. A nemzeti parkok kijelölése és az ökoszisztémák helyreállítása kedvező a mezőgazdasági termelők és a gazdaság számára – ideértve a nagy biodiverzitású gyepterületeken csomagolópapírt előállító induló vállalkozásokat –, valamint a természetjárás ágazatában.

Vállalati szinten: Az „Egészséges talaj az egészséges táplálkozásért” projekt keretében erős szövetséget kötött 59 osztrák mezőgazdasági termelő, a SPAR és a WWF. A SPAR előmozdítja a fenntartható talajgazdálkodást azáltal, hogy garantálja a termelt zöldek értékesítését, és a talajban tárolt CO² után tonnánként 30 EUR bónuszt fizet a mezőgazdasági termelőknek. A projekt eredményességét a talajból való mintavétellel ellenőrzik.

A civil társadalom szintjén: A görög ornitológiai társaság, a WWF Görögország, a bolgár madárvédelmi társaság és a brit királyi madárvédelmi társaság összefogott a döggeselyű-populáció balkáni pusztulásának megállítása érdekében. Határokon átnyúló megközelítésüket a fajok repülési útvonal mentén található más országokra is kiterjesztették.

Békés és befogadó társadalmak megteremtése a fenntartható fejlődés érdekében, az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférés biztosítása mindenki számára és a hatékony, elszámoltatható és mindenki számára nyitott intézményi háttér kiépítése minden szinten

Az Európai Unió ma

Pillanatkép/Minőségi áttekintés

Az EU a világ egyik legsikeresebb békeprojektje. Az EU, amelynek alapító szerződéseit 1957-ben írták alá, 60 éve működik a béke, a demokrácia és a szolidaritás jegyében. 2012-ben Nobel-békedíjat kapott a béke, a megbékélés, a demokrácia és az emberi jogok ügyének európai előmozdításáért. Az EU egyik legfontosabb célja a jogállamiság és az EU alapvető értékeinek előmozdítása és tiszteletben tartása mind az Unión belül, mind a külkapcsolatokban. E tekintetben döntő szerepet játszanak a hatékony igazságszolgáltatási rendszerek, amelyek biztosítják, hogy a polgárok teljes mértékben élhessenek jogaikkal, és a vállalkozások jogbiztonságban és a beruházásbarát környezetben működhessenek az egységes piacon. Az EU – többek között az európai szemeszter és az uniós igazságügyi eredménytábla keretében megvalósuló hatékony nyomon követés révén – arra ösztönzi a tagállamokat, hogy javítsák igazságszolgáltatásuk függetlenségét, minőségét és hatékonyságát. Általánosabban fogalmazva a Bizottság minden rendelkezésére álló eszközzel biztosítja a jogállamiság és az egyéb alapvető uniós értékek tiszteletben tartását. Az európai társadalmak előtt álló egyik kihívás a korrupció, amely aláássa a demokratikus intézményekbe vetett bizalmat és gyengíti a politikai vezetés elszámoltathatóságát. A Bizottság politikai mandátummal rendelkezik a korrupció elleni küzdelem nyomon követésére és átfogó uniós korrupcióellenes politika végrehajtására. Nemzetközi téren az uniós kül- és biztonságpolitika hozzájárul a nemzetközi békéhez, és segít a partnerországoknak kezelni az instabil helyzeteket, hozzájárul az elszámoltatható és átlátható intézmények létrehozásához, a részvételen alapuló döntéshozatal előmozdításához, valamint az inkluzív és hiteles választások biztosításához. A fejlesztéspolitikáról szóló európai konszenzus központi elemei közé tartoznak az emberi jogok, a nemek közötti egyenlőség, a befogadás és a megkülönböztetésmentesség. Az uniós bővítési és szomszédságpolitika tovább erősíti a békét és a stabilitást. Az EU különösen aktívan támogatja és segíti az uniós tagjelölt országokat a jogállamisággal, az igazságügyi reformmal, a korrupcióval és a szervezett bűnözés elleni küzdelemmel, a biztonsággal, az alapvető jogokkal és a demokratikus intézményekkel kapcsolatos előrelépésben.

Fő tendenciák

- Csökkent a **bűnözés, az erőszak és a vandalizmus** érzékelt szintje. 2016-ban az európai lakosság 13,0 %-a érezte úgy, hogy ezek a kérdések személyesen érintik – ez a szám 2,9 százalékponttal kevesebb, mint 2007-ben.
- Az EU 2018. évi igazságügyi eredménytáblája szerint a tagállami **igazságszolgáltatási rendszerek hatékonysága** 2010-hez képest szinte valamennyi (nagyon kevés kivétellel) tagállamban javult vagy változatlan maradt. Számos tagállamban azonban továbbra is nagyon hosszadalmasak a polgári és kereskedelmi ügyekben folytatott eljárások.
- A **bíróságokra fordított államháztartási kiadások** az EU-n belül 2007 és 2016 között több mint 11 %-kal emelkedtek, és 2016-ban valamivel meghaladták az 50 milliárd EUR-t. Ez a növekedési ütem valamivel elmaradt a GDP növekedésétől.
- 2018-ban az uniós lakosok 56 %-a ítélte meg úgy, hogy hazájában a **bíróságok és a bírák függetlensége** „nagyon jó” vagy „meglehetősen jó”, ami 2016-hoz képest négy százalékpontos növekedést jelent.
- A Transparency International **korrupcióérzékelési** indexe szerint az uniós tagállamok 2017-ben a világ legkevésbé korrump országai közé tartoztak: a világ húsz legkevésbé korrump

országának felét uniós tagállamok tették ki.

- Egyes tagállamokban aggodalomra ad okot a **jogállamiság** helyzete. Ezzel a kérdéssel számos uniós szintű fellépés foglalkozik.

Globális rangsor

A fenntartható fejlődési célokra vonatkozó globális indexről és jelzőrendszerekről szóló 2018. évi jelentés (a Bertelsmann Stiftung és a Fenntartható Fejlesztési Megoldásokkal Foglalkozó Hálózat jelentése) szerint a 16. fenntartható fejlődési cél tekintetében 19 uniós tagállam ért el a 100 pontból több mint 70-et. A világ első húsz helyezettje közül kilenc uniós tagállam.

Az Európai Unió 2030-ban

Az EU az aktuális tendenciák/változatlan feltételek mellett

Az EU továbbra is békés úton fog haladni. Az uniós bővítési és szomszédságpolitika tovább erősíti a békét és a stabilitást. Az uniós tagjelölt országokat is aktívan támogatni és segíteni fogja a jogállamisággal, az igazságügyi reformmal, a korrupció és a szervezett bűnözés elleni küzdelemmel, a biztonsággal, az alapvető jogokkal és a demokratikus intézményekkel kapcsolatos előrelépésben. Az uniós külkapcsolatok és fejlesztéspolitika a világ más térségeinek békéjéhez is hozzájárul. Az EU emellett saját tagállamai körében szintén előmozdítja és védelmezi a jogállamiságot a jövőben is. Vannak olyan tagállamok, ahol többet kell tenni a nemzeti igazságszolgáltatás hatékonyságának, minőségének és függetlenségének javítása terén. Nemzetközi szinten számos országban figyelhető meg az önkényuralmi rendszerek felé fordulás. Ezért az EU számára belső és külső kapcsolataiban egyaránt továbbra is kiemelt prioritás marad a demokrácia, az emberi jogok és a jogállamiság előmozdítása. Az EU az uniós tagállamok rendőri és büntetőhatóságai közötti együttműködés és információcsere fokozásával tovább fog munkálkodni az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférés javítása, a csalás és a bűnözés elleni küzdelem és a folyamatosan fejlődő biztonsági fenyegetések kezelése érdekében, és elő fogja mozdítani az e területen folytatott nemzetközi együttműködést.

Lehetőségek/Kedvező irányba ható tényezők

Az alapvető jogok tiszteletben tartásával összhangban álló kulturális értékek, társadalmi szerepvállalás és részvételen alapuló politika, vállalati társadalmi felelősségvállalás/felelős üzleti magatartás, oktatás, digitalizáció, mesterséges intelligencia és új technológiák, kutatás és innováció, ellenállóképes infrastruktúra és társadalmak, multilateralizmus, nyitott és méltányos kereskedelem, fejlesztési támogatás.

Kockázatok/Kedvezőtlen irányba ható tényezők

Geopolitikai instabilitás és biztonsági fenyegetések, éghajlatváltozás és környezetkárosodás, migráció és kényszerű lakóhelyelhagyás, világszerte a gazdasági protekcionizmushoz való visszatérés, a nemzetközi együttműködés hiánya, a jogállamisággal járó kihívások, populizmus, társadalmi egyenlőtlenségek.

Kiemelt szakpolitikai szempontok

Az EU nemzetközi szinten: A konfliktusövezetből származó ásványokról szóló 2017. évi uniós szabályok kötelezettségeket írnak elő az ón, a tantál, a volfrám és az arany uniós importőrei számára a kellő gondosság elvének megfelelő ellátási láncra vonatkozóan annak biztosítása érdekében, hogy ezeket az anyagokat felelősségteljesen szerezzék be, és ennek során ne finanszírozzanak közvetve vagy közvetlenül fegyveres konfliktusokat, illetve ne idézzenek elő emberi jogi visszaéléseket a konfliktusok által érintett és nagy kockázatot jelentő térségekben.

Uniós szinten: 2017-ben létrejött a független Európai Ügyészség, amelynek hatáskörébe tartozik az Unió pénzügyi érdekeit sértő bűncselekmények kivizsgálása és üldözése. Az Európai Ügyészség hároméves létrehozási szakaszt követően várhatóan 2020 végén kezdi meg működését. Ez jelentős előrelépést jelent majd a csalás, a korrupció és az uniós költségvetést károsító egyéb bűncselekmények elleni küzdelemben.

Tagállami szinten: A gondossági kötelezettségről szóló 2017. évi francia törvény előírja, hogy a vállalatoknak intézkedéseket kell hozniuk annak biztosítására, hogy leányvállalataik, beszállítóik és alvállalkozóik a világ minden pontján tiszteletben tartsák a helyes társadalmi, környezetvédelmi és etikai eljárásokat. A törvény célja, hogy felhívja a vállalatok figyelmét saját szerepükre a franciaországi és külföldi tragédiák megelőzésében, és biztosítsa, hogy az áldozatok kártérítésben részesüljenek, amennyiben a vállalat a gondossági tervek végrehajtására vonatkozó új kötelezettségének megszegésével kárt okoz. A törvény az 5 000 főnél többet foglalkoztató franciaországi és a 10 000 főnél többet foglalkoztató külföldi székhelyű vállalatokra alkalmazandó.

Vállalati szinten: 2011-ben a Maersk Line dán konténerszállító részvételével megalakult a tengerészeti korrupcióellenes hálózat. Ez az ágazatokon átnyúló partnerség, amely hajótulajdonos társaságokból, rakománytulajdonosokból és szolgáltatókból áll, a tengerészeti korrupció okainak azonosításán és enyhítésén dolgozik a kulcsfontosságú szereplőkkel – ezen belül a kormányokkal és a nemzetközi szervezetekkel – együttműködésben.

A civil társadalom szintjén: A szlovák kormány ösztönzi a civil társadalom és a nem kormányzati szervezetek részvételét a különböző szakpolitikák kialakításában, végrehajtásában és ellenőrzésében. A környezetvédelmi politika területén háromoldalú zöld fórumot működtet, amelynek feladata a nem kormányzati szereplők javaslatainak és észrevételeinek becsatornázása a szakpolitikai döntéshozatalba és a végrehajtásba.

17 PARTNERSHIPS
FOR THE GOALS

A végrehajtás eszközeinek erősítése és a fenntartható fejlődést célzó globális partnerség megújítása

Az Európai Unió ma

Pillanatkép/Minőségi áttekintés

A fenntartható fejlődési célok horizontális dimenzióként jelennek meg a globális szintű közös uniós szerepvállalás jövőképét felvázoló, uniós kül- és biztonságpolitikára vonatkozó globális stratégia végrehajtásában. Az EU és a tagállamok által alkalmazandó, a fenntartható fejlődési célokon alapuló közös fejlesztéspolitikai megközelítéshez a fejlesztéspolitikáról szóló új európai konszenzus biztosít keretet. Annak érdekében, hogy az EU minél jobban támogatni

tudja a partnerországokat a fenntartható fejlődési célok elérésében, a fejlesztési szempontú szakpolitikai koherencia elve alapján törekszik a különböző uniós szakpolitikák koherenciájának maximalizálására és a szakpolitikákat összekötő szinergiák kialakítására. Ma az EU nyújtja a világon a legnagyobb mértékű hivatalos fejlesztési támogatást. Az elmúlt évtizedben a szerepkörök egyensúlya eltolódott: donor és kedvezményezett helyett ma már inkább egyenlőbb partnerségekről beszélünk. A bővítési politika és felülvizsgált európai szomszédságpolitika keretében az EU elsősorban a szakpolitikai és gazdasági alapokra helyezi a hangsúlyt – ide tartozik a jogállamiság, az emberi jogok, a demokrácia és a fenntartható gazdasági növekedés és fejlődés –, teljes mértékben összhangban az ENSZ 2030-ig tartó időszakra vonatkozó fenntartható fejlődési menetrendjével. Humanitárius szerepvállalása keretében az emberi méltóság védelme terén szoros partnerségben dolgozik az ENSZ és a civil társadalom számos nemzetközi humanitárius és fejlesztési szervezetével. „A mindenki számára előnyös kereskedelem” elnevezésű stratégiában ismertetett értékalapú uniós kereskedelem- és beruházási politika valamennyi fenntartható fejlődési célra kiterjed, és minden dimenziójában integrálja a fenntartható fejlődés megvalósítását. Az EU továbbra is elkötelezett az egyetemes, szabályokon alapuló, nyitott, megkülönböztetésmentes és méltányos, a Kereskedelmi Világszervezet (WTO) szabályain alapuló többoldalú kereskedelmi rendszer iránt, és aktívan törekszik a WTO feladatköreinek fenntartására és megerősítésére. Emellett más nemzetközi szervezetekkel – például az ENSZ Emberi Jogi Főbiztosának Hivatalával (OHCHR), a Nemzetközi Munkaügyi Szervezettel (ILO) és a Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezettel (OECD) – is szorosan együttműködik az emberi jogok, a vállalati társadalmi felelősségvállalás/felelős üzleti magatartás, valamint a szociális és környezetvédelmi célkitűzések kereskedelempolitika keretében történő előmozdításán. A G20-csoporton belül az EU szintén aktívan támogatja az ENSZ 2030-ig tartó időszakra szóló menetrendjének és a fenntartható fejlődési céloknak a végrehajtását. Emellett a gazdaságpolitikai koordináció európai szemesztere keretében saját költségvetési és gazdasági kormányzását is erősíti, hozzájárulva a globális makrogazdasági stabilitáshoz. A Bizottság a minőségi jogalkotási programmal járul hozzá a szakpolitikai koherencia fokozásához.

Fő tendenciák

- **Az EU nyújtja a világon a legnagyobb mértékű hivatalos fejlesztési támogatást:** ennek összege 2017-ben 75,7 milliárd EUR volt. Emellett 2017-ben az EU által nyújtott teljes hivatalos fejlesztési támogatásnak a bruttó nemzeti jövedelemhez (GNI) viszonyított aránya (0,5 %) jelentősen meghaladta a legtöbb más OECD-donorra – például Kanadára, Japánra vagy az Egyesült Államokra – jellemző arányt. Svédország, Dánia, Luxemburg és az Egyesült Királyság teljesítette azt a célt, hogy bruttó nemzeti jövedelmének 0,7 %-át hivatalos fejlesztési támogatásra fordítsa (2017).
- **Intenzívebbé váltak a fejlődő országokkal fenntartott kereskedelmi kapcsolatok.** Az export belföldi munkahelyeket teremthet, és valutához juttathatja a fejlődő országokat, amelyet azután egyéb szükséges termékek behozatalára fordíthatnak. A fejlődő országokból az EU-ba irányuló behozatal 2002 és 2017 között több mint kétszeresére nőtt.
- **Az EU-ba irányuló teljes behozatalon belül a legkevésbé fejlett országokból származó import részaránya** 2002 és 2017 között nőtt. Mindazonáltal összességében a csaknem ötven legkevésbé fejlett ország 2017-ben még mindig csak az EU-ba irányuló behozatal 2,0 %-át tette ki. Az elmúlt néhány évben az EU megerősítette a fő exportpiacként betöltött szerepét a legkevésbé fejlett országokban: a legkevésbé fejlett országok globális áruexportjából való részesedése a 2012. évi 20,5 %-ról 2016-ban közel 25 %-ra nőtt. A rangsorban Kína (21 %) és az Egyesült Államok (8,2 %) követte.
- **Döntő fontosságú a fejlődő országok támogatása a belföldi forrásaik fellendítésében.** Az EU módosította partnerországoknak nyújtott költségvetés-támogatásra vonatkozó

megközelítését annak érdekében, hogy a jobb kormányzás és államháztartási gazdálkodás hatékonyabb támogatásával jobban előmozdítsa a fenntartható fejlődési célokat, fokozza az országok szakpolitikáinak eredményközpontúságát, és biztosítsa a kapacitásépítést, többek között a korrupcióellenes intézkedések tekintetében.

- A munkát terhelő **adók** felől a környezetvédelmi adók irányába való **elmozdulás** munkahelyeket teremthet, csökkentheti az egyenlőtlenségeket és mérsékelheti a környezeti terheket. Az uniós adóbevételeken belül a környezetvédelmi adók részaránya alig változott (2002-ben 6,8 %, 2017-ben pedig 6,1 %).

Globális rangsor

A fenntartható fejlődési célokra vonatkozó globális indexről és jelzőrendszerekről szóló 2018. évi jelentés (a Bertelsmann Stiftung és a Fenntartható Fejlesztési Megoldásokkal Foglalkozó Hálózat jelentése) szerint a 17. fenntartható fejlődési cél tekintetében hat uniós tagállam ért el a 100 pontból több mint 70-et. A világ első húsz helyezettje közül három uniós tagállam.

Az Európai Unió 2030-ban

Az EU az aktuális tendenciák/változatlan feltételek mellett

Európa és a világ minden korábbinál összetettebb, összekapcsoltabb és globálisabb kihívások elé fog kerülni. Mind a szegénység felszámolása, mind az összes többi fenntartható fejlődési cél tekintetében elengedhetetlen lesz a globális partnerség. Az EU ezért nemzetközi szinten továbbra is támogatni fogja a szabályokon alapuló, többoldalú nemzetközi rend fenntartását és megerősítését, amelynek középpontjában az Egyesült Nemzetek Szervezete áll. Ez elengedhetetlen feltétele annak, hogy megfelelő végrehajtási eszközök álljanak a rendelkezésünkre. Az EU az értékalapú kereskedelempolitikájával – beleértve a vállalati társadalmi felelősségvállalást/felelős üzleti magatartást is – továbbra is elő fogja mozdítani a fenntartható fejlődést, és továbbra is határozottan támogatni fogja a Kereskedelmi Világszervezetet. Tagállamaival például a lehető leghatékonyabb munkamegosztás érdekében közös programozást és közös végrehajtást fog alkalmazni, amely a fejlesztési együttműködési partnerségek megvalósításának hatékony eszköze. Ez azt jelenti, hogy közösen fogják meghatározni, melyik donor melyik ágazatban tevékenykedjen. Az uniós intézmények és a tagállamok emellett fokozott erőfeszítéseket fognak tenni az addisz-abebai cselekvési program végrehajtására, amely a 2030-ig tartó időszakra vonatkozó fenntartható fejlődési menetrend finanszírozásának globális kerete, és amelyben hangsúlyos szerepet kap a tudomány, a technológia és az innováció. Az EU következő kutatási és innovációs programja, az Európai horizont (2021–2027) hangsúlyozza a nemzetközi tudományos együttműködés központi szerepét a fenntartható fejlődési célok elérésében. A 2030-ra vonatkozó fejlesztésfinanszírozási kötelezettségvállalások többsége tekintetében az EU jól áll. A jövőben az EU saját szervezetén belül is elő fogja mozdítani a fenntartható fejlődést szolgáló partnerségeket.

Lehetőségek/Kedvező irányba ható tényezők

Társadalmi szerepvállalás és részvételen alapuló politika, vállalati társadalmi felelősségvállalás /felelős üzleti magatartás, minőségi jogalkotás, oktatás, digitalizáció, mesterséges intelligencia, új technológiák, kutatás és innováció, hatékony technológiatranszfer és tudásmegosztás, Föld-megfigyelés, oktatás, önkéntesség, közösségi finanszírozás és egyéb innovatív finanszírozási formák, fenntarthatósági finanszírozás, köz-magán társulások, multilateralizmus, nyitott és méltányos kereskedelem, fejlesztési támogatás.

Kockázatok/Kedvezőtlen irányba ható tényezők

Geopolitikai instabilitás és biztonsági fenyegetések, gazdasági protekcionizmus, a nemzetközi együttműködés hiánya, a meglévő multilaterális intézmények aláásása.

Kiemelt szakpolitikai szempontok

Az EU nemzetközi szinten: Az EU a G20-ak Afrika-paktuma keretében – amelynek célja a

részt vevő afrikai országokba irányuló beruházások fellendítése – együttműködik a G20-csoporton belüli más partnerekkel és a nemzetközi szervezetekkel. Az EU támogatni fogja a háromoldalú együttműködést is, amely a déli országok kezdeményezésével két vagy több fejlődő ország között zajló, egy fejlett ország vagy többoldalú szervezet által támogatott partnerség, és amely a fejlődő országok és más érdekelt felek bevonásának fontos eszköze.

Uniók szinten: Az európai külső beruházási terv és az Európai Fenntartható Fejlődési Alap uniós költségvetési garancia alapján mozgósítja és ösztönzi az Afrikába és az uniós szomszédságba irányuló beruházásokat. Az eszközök középpontjában a leginkább rászoruló instabil, konfliktus és erőszak sújtotta országok, tengerparttal nem rendelkező országok és legkevésbé fejlett országok állnak. A kezdeményezés célja a magánberuházások ösztönzése és 2020-ig további 44 milliárd EUR beruházás mozgósítása.

Tagállami szinten: A „Finnország 2050-ben – a fenntartható fejlődés iránti társadalmi elkötelezettség” elnevezésű kezdeményezés innovatív módon vonja be az egész társadalmat a fenntartható fejlődési célok megvalósításába. A 2050-re előirányzott nyolc célkitűzés elérése érdekében az igazgatási ágazatok és más társadalmi szereplők – például vállalatok, önkormányzatok, szervezetek, oktatási intézmények és helyi szereplők – operatív kötelezettségvállalásokat állapítanak meg. A kötelezettségvállalásoknak újaknak és mérhetőeknek kell lenniük.

Regionális/helyi szinten: A lett helyi önkormányzatok és nem kormányzati szervezetek aktívan részt vesznek a keleti partnerországokkal és közép-ázsiai országokkal – Moldovával, Grúziával, Ukrajnával, Kirgizisztánnal és másokkal – folytatott fejlesztési együttműködési projektekből. A lett helyi és regionális önkormányzatok szövetsége hosszú távú szakértői támogatást biztosít a partnerországoknak a költségvetési tervezéshez, a kormányzati tárgyalásokhoz, a polgárok döntéshozatalba való bevonásához, valamint a vállalkozásösztönzéshez.

Vállalati szinten: A Unilever fogyasztási cikket gyártó transznacionális vállalat az ENSZ 2030-ig tartó időszakra vonatkozó fenntartható fejlődési menetrendjének elfogadása óta határozottan kiáll a fenntartható fejlődési célok mellett. Vezérigazgatója részt vesz az ENSZ főtitkára melletti, globális célokkal foglalkozó érdekképviselői csoportban. A Unilever a 2016-ban létrejött vállalati és fenntartható fejlődési bizottság alapító tagja. E bizottság 2017-ben fontos jelentést adott ki a fenntartható fejlődési célok mellett szóló üzleti érvekről „Jobb üzlet – jobb világ” címmel.

A civil társadalom szintjén: Az olasz fenntartható fejlődési szövetség (ASviS) célja, hogy felhívja a figyelmet az ENSZ 2030-ig tartó időszakra szóló menetrendjének jelentőségére, valamint mozgósítsa az olasz társadalmat, gazdasági szereplőket és intézményeket. Az ASviS a jelentősebb civil társadalmi intézmények és hálózatok, egyetemek és vállalatok több mint 180 képviselőjét foglalja magában.

III. MELLÉKLET A fenntartható fejlődési célokkal foglalkozó, több érdekelt felet tömörítő platform által a „Fenntartható Európa 2030-ra” című vitaanyaghoz kiadott hozzájárulás összefoglalója

A platform tagjainak levele

Brüsszel, 2018. október 11.

Az Európai Bizottság és a többi uniós intézmény jelenlegi és jövőbeli vezetőinek

Az emberek fenntartható életmódjában, valamint Európa környezeti, társadalmi, gazdasági és kormányzati fejlődésében érdekelt piaci szereplőknek

Az európai polgároknak és szavazóknak

Az új platform keretében és az általunk kiadott jelentéssel határozott jelzést kívánunk küldeni az uniós és az Európai Unió kívüli vezetőknek, szereplőknek és polgároknak: végképp elérkezett az ideje annak, hogy jövőbe tekintő és ambiciózus európai fenntarthatósági stratégiát dolgozzunk ki és hajtsunk végre 2030-ig tartó időszakra vonatkozóan.

Fontos megjegyezni, hogy a jelentésben foglalt ajánlásokat és véleményeket a platform egyik tagja sem köteles maradéktalanul elfogadni, és mindegyiküknek jogában áll az érintett kérdésekről eltérő álláspontot képviselni.

Ugyanakkor arra törekedtünk, hogy a rendelkezésünkre álló rövid idő alatt különböző hátterekből és véleményekből kiindulva, egymás háttérét és véleményét tiszteletben tartva közösen mozduljunk el egy jobb, fenntartható Európa felé.

Ajánlásainkat a közzsférában, a civil társadalomban és a magánszektorban dolgozó több ezer ember tapasztalataira és erőfeszítésére alapoztuk, és ezek kifejezik határozott közös értékeinket, a strukturális politikák továbbfejlesztésére vonatkozó elképzeléseinket és az innovatív intézkedésekre irányuló javaslatainkat. Ajánlásainkban közös törekvés, hogy a polgárok jóléte és környezetünknek a jelen és a jövő nemzedékek számára való megóvása érdekében gyakorlati megoldásokat kell kidolgoznunk a fenntartható fejlődési célok alapján.

Jelentésünk különböző perspektívákat mutat be, és foglalkozik a fenntartható fejlődés környezeti, gazdasági, társadalmi és irányítási dimenziói között kialakítandó kompromisszumok kihívásaival. E kompromisszumok közül néhányról sikerült a tárgyalások során megegyezésre jutni, a többi esetében további pontosításra és konszenzuseresésre van szükség.

Bízunk abban, hogy a polgárok és a vezetők által Európa folyamatos átalakítása iránt tanúsított bizalom és elkötelezettség meghozza gyümölcsét. Ehhez minden szinten a párbeszéd és a partnerség igazságos és méltányos kultúrájára van szükség, amelynek keretében minden partnernek lehetősége nyílik részt venni egy mindenkivel törődő és mindenkiért munkálkodó Európa kialakításában, és minden partner bízik a többiek munkájában is. Szükség van egy olyan átfogó európai fenntarthatósági stratégiára is, amely minden európai szakpolitikát és programot felölel, és felgyorsítja egyéni és közös hozzájárulásainkat a mindenki számára fenntartható biztonság, jólét és méltóság megvalósulása érdekében.

Eddigi eredményeinkre büszkék vagyunk, ám meggyőződésünk, hogy halaszthatatlanul lényegesen komolyabb erőfeszítéseket kell tennünk. Ezért azt szeretnénk, hogy gyorsan javuljon és fejlődjön a fenntarthatóság terén a platformon belül – mind az érdekelt felek között, mind az uniós intézményekkel – fenntartott párbeszéd és együttműködés.

MARTIN HARPER
Birdlife

MARKUS BEYRER
BusinessEurope

FREDERIC VALLIER
Council of European Municipalities and Regions

ANNEMIE DRIESKENS
COFACE Families Europe

ARNOLDAS ABRAMAVICIUS
European Committee of the Regions

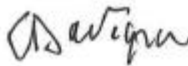
JOHANNES TRIMMEL
CONCORD Europe

LIISA PIETOLA
COPA-COGECA

ETIENNE DAVIGNON
CSR Europe

SILVIA GANZERLA
EUROCITIES

LIINA CARR
European Trade Union Confederation

BRENDA KING
European Economic and Social Committee

FRANCESCO STARACE
ENEL

SASCHA MARSCHANG
European Public Health Alliance

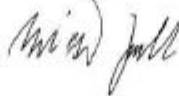
EVA JANE-LLOPIS
ESADE Business School

SUSAN FLOCKEN
European Trade Union Committee for Education

MICHAEL GAEBEL
European University Association

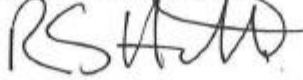
JEREMY WATES
European Environmental Bureau

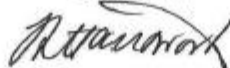
DEJAN BOJANIC
European Youth Forum

RICHART HOWITT
International Integrated Reporting Council

JANA HAINSWORTH
Social platform

LEIDA RIJNHOUT
SDG Watch Europe

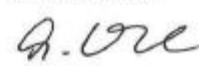
CARL DOLAN
Transparency International

PAUL POLMAN
Unilever

DR. ANDREA KOHL
World Wildlife Fund

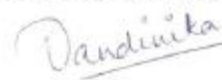
MELLA FREWEN
FoodDrinkEurope

SERGI CORBALAN
Fair Trade Advocacy Office

VANDINIKA SHUKLA
Member acting in personal capacity

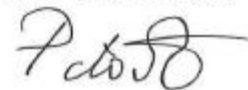
CHRISTIAN THIMANN
Member acting in personal capacity

WIEBE DRAIJER
Member acting in personal capacity

JANEZ POTOCNIK
Member acting in personal capacity

**Vezetői összefoglaló: „Európa a fenntartható jövő felé” —
A fenntartható fejlődési célokkal foglalkozó, több érdekelt felet tömörítő platform
hozzászólása a „Fenntartható Európa 2030-ra” című vitaanyaghoz, 2018. október**

A fenntartható fejlődési célok uniós végrehajtásával foglalkozó, több érdekelt felet tömörítő platform – rövidebben a fenntartható fejlődési célokkal foglalkozó többszereplős platform – 2017 májusában jött létre azzal a céllal, hogy támogassa és tanácsokkal lássa el az Európai Bizottságot és a fenntartható fejlődési célok uniós szintű végrehajtásában részt vevő érdekelt feleket.

Mi, a közszféra, a civil társadalom és a magánszektor képviselői szilárd közös értékeink alapján alaposan átgondolt ajánlásokat fogalmaztunk arra vonatkozóan, hogy hogyan lehet a fenntartható fejlődési célokból kiindulva gyakorlati megoldásokat kidolgozni a jelen és a jövő uniós és Unión kívüli generációinak javára. Ajánlásainkkal inspirációt és útmutatást kívánunk szolgáltatni a Bizottság „Fenntartható Európa 2030-ra” című vitaanyagához.

Tekintettel az ambiciózus menetrendre, valamint a fenntartható fejlődési célok egyetemes és oszthatatlan jellegére, nem létezik olyan recept, amelyet egyedülként szorgalmazni lehetne. A célok eléréséhez átfogó felülvizsgálatra van szükség, körül kell határolni a megváltoztatandó területeket, és tartós társadalmi, gazdasági, irányítási és környezeti járulékos előnyöket biztosító koherens szakpolitikákat kell kidolgozni, elismerve és figyelembe véve a célok és a célszámok közötti kapcsolatokat. Ajánlásaink ambiciózus és konszenzuson alapuló módon járulnak hozzá a cél eléréséhez.

Kiemelt intézkedésként javasoljuk, hogy az EU dolgozza ki és hajtsa végre Európa 2030-ig tartó időszakra vonatkozó, valamennyi uniós szakpolitikára és programra irányadó átfogó, előretekintő, átalakító erejű fenntarthatósági stratégiáját. Ennek a stratégiának a hatékonyság érdekében időközi és hosszú távú célokat egyaránt tartalmaznia kell, és a 2030-ig tartó időszakra vonatkozó menetrenden túlmutatóan is meg kell határoznia a fenntartható Európára vonatkozó uniós jövőképet.

A 2030-ig tartó időszakra vonatkozó menetrend végrehajtása során az Európai Bizottságnak és az összes többi érdekelt félnek tiszteletben kell tartania a kulcsfontosságú elveket, eleget kell tennie a nemzetközi megállapodások szerinti hatályos kötelezettségvállalásoknak, el kell köteleznie magát társadalmi és gazdasági modellünk átalakítása mellett, prioritásként kell kezelnie a legszegényebbek és a társadalom peremére szorultak támogatását („senki ne maradjon ki”), el kell ismernie bolygónk tűrőképességének határait, tiszteletben kell tartania az emberi jogokat és a jogállamiságot, valamint biztosítania kell a szakpolitikai koherenciát a fenntartható fejlődés elérése tekintetében.

Megfogalmazunk néhány horizontális ajánlást is. Javasoljuk, hogy a fenntartható fejlődés koherens megközelítése érdekében az EU alakítsa át irányítási rendszerét. A 2030-ig tartó időszakra vonatkozó fenntartható fejlődési menetrend kidolgozásával a Bizottság elnökét kell megbízni, akit egy külön erre a célra létrehozott projektcsoportnak kell segítenie. A Bizottság

elnökének kell biztosítani a hatékony koordinációt, és az Európai Unió helyzetéről szóló éves beszédében be kell számolnia annak végrehajtásáról. A fenntartható fejlődési célok és a Párizsi Megállapodás végrehajtásához szükség lesz a régiók, városok, polgárok, közösségek, vállalkozások és – a maga sokszínűségében – a civil társadalom fellépésére is. Az EU-nak a fenntartható fejlődési célok megvalósítása tekintetében területi megközelítést kell támogatnia, és olyan kétirányú párbeszédet kell lehetővé tennie, amelynek keretében az európai és nemzeti stratégiák a többszintű és több érdekelt felet tömörítő irányítási megközelítésbe bevonják a regionális és helyi hatóságokat, valamint a civil társadalmat és a szakmai szervezeteket is. Javasoljuk továbbá a platform előnyeinek – mind összetételének, mind küldetésének – értékelését, valamint annak megvitatását, hogy a platform a jövőben hogyan tudna a legjobban hozzájárulni az inkluzív, részvételen alapuló és átlátható, a 2030-ig tartó időszakra vonatkozó európai fenntarthatósági stratégiára irányuló javaslatunkhoz. Végezetül a fenntartható fejlődés érdekében további erőfeszítéseket kell tenni a szakpolitikai koherencia biztosítására, ami azt jelenti, hogy az Európán belüli és Európán kívüli fenntartható fejlődéshez valamennyi uniós szakpolitikának hozzá kell járulnia.

Néhány konkrét ajánlást is megfogalmaztunk az EU jelenlegi eszköztárának megerősítésére vonatkozóan. Hatékonyabbá tehető a minőségi jogalkotási program azáltal, ha a szakpolitikai döntéshozatali folyamatba teljes mértékben beépülnek a fenntartható fejlődésre vonatkozó célkitűzések és elvek. Az uniós döntéshozóknak a fenntartható fejlődés általános érvényesítése érdekében hatékonyabban kell alkalmazniuk a hatásvizsgálati útmutatót, és tovább is kell fejleszteniük azot. Létre kell hozni a fenntartható Európa koordinációs ciklusát, amelynek részét képeznék az uniós fenntartható fejlődési cselekvési tervek, valamint a tagállamok és az Európai Bizottság fenntartható fejlődéssel kapcsolatos jelentései és ajánlásai. Az európai szemeszter folyamatában figyelembe kell venni a 2030-ig tartó időszakra vonatkozó európai fenntarthatósági stratégiát, és fenntarthatósági ellenőrzést kell alkalmazni. Az uniós államháztartásnak – beleértve a többéves pénzügyi keretet is – teljes mértékben fenntarthatónak kell lennie, és a pénzügyi szabályozásba be kell építeni a környezeti, társadalmi és irányítási kockázatokat. Tagállami szintű fenntarthatósági költségvetési reformokat kell végrehajtani, kezelni kell a társaságiadó-kikerülést és a fiskális dömpinget, valamint maradéktalanul végre kell hajtani az addisz-abebai cselekvési programot. A jövőbeni döntéshozók tájékoztatására az EU-nak ki kell dolgoznia egy integrált és részvételen alapuló nyomonkövetési, elszámoltathatósági és felülvizsgálati keretet, beleértve a fenntartható fejlődési célokra vonatkozó átfogó uniós mutatórendszert és minőségi elemzést is.

Ágazatspecifikus ajánlásokat is előterjesztünk. A fenntarthatóságnak valamennyi uniós szakpolitikában és kezdeményezésben következetesen tükröződnie kell. Dokumentumunkban azonban meghatároztunk öt olyan uniós szakpolitikai területet, amelyek alapvető szerepet játszanak a fenntartható fejlődési célok elérésében:

(1) Tovább kell támogatni, ösztönözni és szabályozni a fenntartható fogyasztást és termelést, különös tekintettel a globális ellátási láncokra. Szükség van az átállást előmozdító jogi, szakpolitikai és finanszírozási intézkedésekre is. Csökkenteni kell az EU „lábnyomát”, erőforrás-gazdálkodási egyezményt kell bevezetni az és fogyasztásalapú mutatókat kell

kidolgozni. A fenntarthatóságot a 2030-ig tartó időszakra vonatkozó európai ipari stratégiába is be kell építeni.

(2) Az EU-nak beruházásokat kell eszközölnie a kutatásba és az innovációba, az emberekbe és a humán tehetségbe, a foglalkoztathatóságba és a társadalmi befogadásba. Maradéktalanul végre kell hajtani a szociális jogok európai pillérét. Elő kell mozdítani a szociális és szolidáris gazdaságot; fokozni kell az egészségügyi és jóléti beruházásokat, és interdiszciplináris tudománnyá kell változtatni a fenntarthatóságot. Garantálni kell a minőségi oktatást, kiemelten kell kezelni a gyermekek és a fiatalok támogatását, valamint olyan szabályozási keretet kell bevezetni, amely biztonságos útvonalakat biztosít a menedékkérők és migránsok számára, miközben erősíti az integrációs és befogadási politikát.

(3) Éghajlat- és energiapolitika. Az EU-nak össze kell hangolnia éghajlatváltozási és energetikai céljait azzal az elfogadott célkitűzéssel, hogy a globális hőmérséklet-emelkedést az iparosodás előtti szinthez képest 1,5 fokra kell korlátozni, miközben fokozni kell az ellenálló képességet. Fokozatosan meg kell szüntetni a fosszilis tüzelőanyagok használatát, növelni kell az energiahatékonyságra és a tiszta energiára irányuló beruházásokat, valamint támogatni kell a természet alapú megoldások elterjedését. Csökkenteni kell a forgalmi torlódásokat, és ösztönözni kell a fenntartható infrastruktúrát és az átfogó mobilitási terveket. Az EU-nak támogatnia kell a fejlődő országokat is az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás és az éghajlatváltozással szembeni ellenálló képesség terén.

(4) Élelmiszerek, mezőgazdasági termelés és földhasználat, beleértve a közös agrárpolitikát. Az EU-nak gondoskodnia kell arról, hogy az uniós Szerződéssel összhangban minden uniós agrárberuházás biztosítsa az emberi egészség magas szintű védelmét, az élelmezésbiztonságot, valamint a környezet minőségének védelmét és javítását. Állami jövedelem-támogatással kell támogatni az élelmiszer-termelést, a közjavak biztosítását és az ökoszisztéma-szolgáltatások nyújtását, ugyanakkor megfelelő életszínvonalat kell biztosítani a mezőgazdaságból élőknek, valamint lehetővé kell tennie a fenntartható mezőgazdasági és élelmiszerrendszerekre való átállást. Kiemelten kell kezelni a környezetbarát és gazdaságilag életképes eljárásokra irányuló beruházásokat és kutatásokat, és fenntarthatóvá kell tenni a globális értékláncokat.

(5) A kohéziós politika a fenntartható fejlődési célok támogatásának fontos uniós beruházási eszköze. A szubnacionális kormányzatok közvetlen támogatásával támogatnia kell a célok lokalizálását, elő kell segítenie az uniós városfejlesztési menetrendet, tovább kell erősítenie a szociális célkitűzéseket, és jobban kell ösztönöznie a zöldebb, fenntarthatóbb infrastruktúrára irányuló beruházásokat, többek között a vidéki térségekben.

Az intézkedések sürgősségére való tekintettel határozottan bátorítjuk a Bizottságot arra, hogy mielőbb és kellő időben hozzon intézkedéseket ajánlásaink nyomán annak érdekében, hogy Európa teljes mértékben és sürgősen kiaknázhassa társadalmaink javára a fenntartható fejlődésben rejlő lehetőséget. Elvárásaink végrehajtásához inkluzív és részvételen alapuló megközelítésre lesz szükség, és ehhez teljes mértékben felajánljuk támogatásunkat. Végző célunk az, hogy a fenntartható fejlődés az európai szakpolitikai döntéshozatal állandó elemévé váljon.

A fenntartható fejlődési célokkal foglalkozó, több érdekelt felet tömörítő platform teljes hozzájárulása a „Fenntartható Európa 2030-ra” című vitaanyaghoz a következő címen érhető el: https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/sdg_multi-stakeholder_platform_input_to_reflection_paper_sustainable_europe2.pdf